

NorgesGruppens **årsregnskap 2017**

NorgesGruppen

NorgesGruppens
årsregnskap 2017

Innhold

- Side 3** Dette er NorgesGruppen
- Side 4** Årsberetning 2017
- Side 14** Innholdsfortegnelse for regnskapet
- Side 15** Årsregnskap for NorgesGruppen konsern
- Side 51** Årsregnskap for NorgesGruppen ASA
- Side 62** Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef
- Side 63** Revisjonsberetning
- Side 66** Eierstyring og selskapsledelse
- Side 70** Aksjonærforhold og ledelse

Årsrapporteringen
er tilgjengelig på
www.norgesgruppen.no

NorgesGruppens rapportering for 2017

Års- og bærekraftsrapport 2017
Rapportering på selskapets finansielle resultater og bærekraftsmål.

Årsregnskap 2017
Inneholder lovpålagt informasjon knyttet til NorgesGruppens årsrapportering.

Årsresultat 2017
Børsrapport som omtaler årsresultatet for 2017.

Dette er NorgesGruppen

NorgesGruppen opererer i dagligvarebransjen og serveringsmarkedet i Skandinavia med hovedfokus i Norge.

Vi har flere ulike kjedekonsepter i det norske markedet, både lavprisbutikker, supermarkeder og distriktsbutikker. Våre konsepter i dagligvare er KIWI, MENY, SPAR og Joker. Deli de Luca, MIX og Jafs er servicehandelskonseptene. 1 835 dagligvarebutikker over hele landet, hvorav 1 021 er kjøpmannseide butikker inkluderes. Nøkkelverdiene til NorgesGruppen er ansvarlig, samarbeidsorientert og kundeorientert. Kundens behov skal være selskapets rettesnor. Vår virksomhet skal være basert på langsiktighet, tillit, kompetanse, effektivitet og lønnsomhet i hele verdikjeden.

NorgesGruppen sysselsetter 28 000 ansatte i egneid virksomhet og nærmere 40 000 totalt når ansatte i kjøpmannseide butikker inkluderes. Nøkkelverdiene til NorgesGruppen er ansvarlig, samarbeidsorientert og kundeorientert. Kundens behov skal være selskapets rettesnor. Vår virksomhet skal være basert på langsiktighet, tillit, kompetanse, effektivitet og lønnsomhet i hele verdikjeden.

Vår visjon er å gi deg en bedre hverdag. Vi står på hver eneste dag for at forbrukerne skal velge våre butikker. Derfor er vi opptatt av å ha det mest attraktive vareutvalget til lavest mulig kostnad. Vi skal sørge for at kundene sparer tid og penger, at de får gode matopplevelser, og at det blir enklere å ta sunne og grønne valg. Denne kombinasjonen har bidratt til at NorgesGruppen vokser mer enn markedet i 2017.

For mer informasjon om selskapet, gå inn på:
www.norgesgruppen.no Der er også års- og bærekraftsrapporten tilgjengelig.

Årsberetning 2017

VIKTIGE HENDELSER 2017

Vinner nye kunder

Tall fra analysebyrået Nielsen viser at NorgesGruppen øker omsetningen i 2017 med 3,1 prosent, tre ganger mer enn markedsveksten på 1,1 prosent. Vår organiske vekst var på 1,5 prosent, mens sammenlignbare butikker i markedet for øvrig hadde negativ vekst. I 2017 var det tilnærmet nullvekst i matvareprisene.

Investerer i flere og bedre butikker

I 2017 investerte vi 3 milliarder kroner i flere og bedre butikker, økt kompetanse, utvikling av netthandel og klimanøytral drift. En større omlegging av varestrømmer på ferskvarer og implementering av et nytt transportstyringssystem, er noen eksempler. Vi investerte i nye miljøvennlige butikker, større frukt- og grøntavdelinger, oppgraderinger av butikkonsepter, samt videreutvikling av mat i farten-tilbudet i vår service-handelsvirksomhet.

Bedre kundeopplevelser

MENY-butikkene har utviklet en egen middagssone med et utvalg nye middagsløsninger utviklet av MENY-lauget. SPAR har utviklet serien Middagsfavoritter som er smakfulle, populære og lettvinne løsninger. Middag for én er en serie billige middagsprodukter i KIWI med enkeltpakninger. Deli de Luca, MIX og Jafs har i 2017 økt tilbudet av måltidsløsninger for folk i farta.

Sterk utvikling for KIWI

KIWI opplever høy kundevekst og hver kunde kjøper enda flere varer. Kjeden vokser i hele landet, og markedsandelen er nå på 20,8 prosent, opp 0,9 prosentpoeng (kilde: Nielsen). Flere undersøkelser i 2017 viser at KIWI er den dagligvareaktøren som kundene oppfatter som billigst etter at de gikk ut med sitt prisløfte i starten av året.

Enklere og raskere handel

2017 utviklet MENY netthandelstilbudet nasjonalt. Enkelte SPAR og Joker-butikker lanserte også tilbud om netthandel.

Flere Trumf-tilbud og økt bonus

Trumf-utbyttet passerte i 2017 et historisk høyt nivå på 1 mrd. kroner i opptjening blant kundene til KIWI, MENY, SPAR, Joker, Shell og Esso. Det innebærer nær en dobling på to år. Antall fordeler har dessuten blitt utvidet det siste året med blant annet forsikringstilbud.

Økt satsing på lærlinger

NorgesGruppen satt seg mål om å øke antall lærlinger til 500 løpende lærlingekontrakter i året frem mot 2020. I tillegg ønsker NorgesGruppen å gi mennesker som står utenfor arbeidslivet mulighet til å ta del i et arbeidsfellesskap og få jobberfaring. Derfor etablerte MENY en egen satsing på arbeidspraksisplasser i 2017 med et eget kursopplegg for flyktninger.

Halvere matsvinnet innen 2025

NorgesGruppen initierte prosjektet Kutt matsvinn 2020 i serveringsbransjen, tilleggsmerking på utvalgte egne merkevarer, samt en SIFO-studie som skal kartlegge mulige tiltak for å redusere svinnet av frukt og grønt i butikkene. Samtlige tiltak vil være vesentlige i NorgesGruppens arbeid med å halvere sitt matsvinn innen 2025.

Ny engros-kunde

Bunnpris inngikk avtale med ASKO fra januar 2017 for å få tilgang til et bredere vareutvalg og effektiv distribusjon.

Åpnet helautomatisert kjølelager

ASKO tok i bruk et nytt automatisert sentrallager for kjølevarer på Vestby. Cirka 65 prosent av ASKO sitt totale volum på kjølevarer distribueres gjennom anlegget som vil bidra til

økt varetrykk og bedre holdbarhet av ferskvarer i butikkene. Investeringen er et solid bidrag i det kontinuerlige arbeidet om effektivitet i verdikjeden.

Nye tiltak i arbeidet om å bli klimanøytral

I desember åpnet ASKO en hydrogenstasjon som skal gi drivstoff til lastebiler. Hydrogen skal framstilles lokalt, med energi fra blant annet 9 000 m2 solceller på taket til ASKO MIDT-NORGE. Etableringen av vindkraftverk i ASKO Rogaland fikk statlig godkjenning i 2017 og tre vindturbiner er nå i testfase. Vindkraftverket skal være i full drift i løpet av 2018.

Positiv utvikling i sukkerreduksjon

NorgesGruppen lanserte oppkuttet frukt og grønnsaker i porsjonsposer og -beger som førte til 560 tonn redusert salg av smågodt i KIWI sammenlignet med året før. NorgesGruppen har i tillegg redusert sukkeret i First Price husholdningssaft med 30 prosent og lansert to nye First Price sukkerfrie brusalternativer. I 2017 var sukkerreduksjonen i NorgesGruppen totalt på 4,3 prosent, en meget positiv utvikling.

Utvider Axfood-samarbeid i svensk dagligvareselskap

I samarbeid med Axfood inngikk NorgesGruppen en avtale om å kjøpe Eurocash Food AB. Avtalen ble godkjent av EU-kommisjonen august 2017, og NorgesGruppen ble deleier med 49 prosent eierandel.

Nødvendige strukturelle endringer i Dagrofa

Det danske dagligvareselskapet Dagrofa, hvor NorgesGruppen har en eierandel på 48,9 prosent, besluttet å gjennomføre strukturelle endringer for å sikre fremtidig lønnsomhet. Endringene innebærer at Dagrofa styrker MENY, SPAR og Food-Service Danmark og at den danske KIWI-kjeden er avviklet.

Dolly Dimple's solgt til Domino's

I mars 2017 ble Dolly Dimple's solgt til den verdensledende →

pizzaaktøren Domino's Pizza. Domino's Norge er eid av Pizza Pizza Holding AS. Selskapet har ambisjoner om vekst i Norge.

Brann i lager

I april ble et av lagrene til ASKO i Vestby utsatt for brann. 10 000 m2 fryselager brant ned og medførte utfordringer i logistikken, spesielt til serveringsmarkedet i Oslo. Gjenoppbygging ble startet raskt og cirka 5 500 m2 fryselager var ferdigstilt i slutten av desember.

VIKRSOMHETEN

NorgesGruppen opererer i dagligvarebransjen og serveringsmarkedet i Skandinavia med hovedfokus i Norge. Vi har flere ulike kjedekonsepser i det norske markedet, både lavpris-butikker, supermarkeder og distriktsbutikker. Våre konsepter i dagligvare er KIWI, MENY, SPAR og Joker. Deli de Luca, MIX og Jafs er servicehandelskonseptene. 1 835 dagligvare-butikker over hele landet, hvorav 1 021 er kjøpmannseide, tilbyr mat- og drikkevarer fra hele spekteret av store internasjonale leverandører til norske lokale leverandører. Effektiv varelevering gjennom ASKO og et godt vareutvalg skal sikre kjøpmenn over hele landet et godt driftsgrunnlag. ASKO leverer både til dagligvarebutikker og serveringsmarkedet.

NorgesGruppen sysselsetter 28 000 ansatte i egeneid virksomhet og nærmere 40 000 totalt når ansatte i kjøpmannseide butikker inkluderes. Nøkkelveidene til NorgesGruppen er ansvarlig, samarbeidsorientert og kundeorientert. Kundenes behov skal være selskapets rettesnor. Vår virksomhet skal være basert på langsiktighet, tillit, kompetanse, effektivitet og lønnsomhet i hele verdikjeden.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet for NorgesGruppen, som omfatter vår egneide virksomhet, viser en meget positiv utvikling i 2017 og at konsernet opprettholder sin soliditet.

Omsetningsvekst

Driftsinntektene var på 85 632 MNOK i 2017, mot 80 162 MNOK i 2016. NorgesGruppen øker inntektene med 6,8 pro-

sent siste år. Det gir oss større konkurransekraft og mulighet til å holde matvareprisene nede og tilby et bredt vareutvalg. I 2017 var det tilnærmet nullvekst i matvareprisene (kilde: SSB).

NorgesGruppen vinner nye kunder og vokser betydelig mer enn markedet. I 2017 hadde NorgesGruppen en vekst på 3,1 prosent i et marked som kun vokser 1,1 prosent (kilde: Nielsen). Til tross for høy etableringstakt hos konkurrentene og sterkere konkurranse fra grensehandel, faghandel og netthandel, så øker kundetilstrømningen med 7 000 kunder per dag på sammenlignbare butikker. Var organiske vekst var på 1,5 prosent, mens sammenlignbare butikker i markedet for øvrig hadde negativ vekst. Det betyr at flere forbrukere velger våre kjedekonsepter. Den positive utviklingen i driften gjenspeiles i driftsmargin EBITDA, som går opp 0,1 prosentpoeng til 6,1 prosent i 2017.

KIWI opplever høy kundevekst og hver kunde kjøper enda flere varer. KIWI jobber hardt hver dag for å være billigst, og kundeundersøkelser viser at KIWI befester posisjonen som Norges billigste kjede. KIWI vokser i hele landet, og hadde spesielt stor vekst i vest-, nord- og midt-Norge. KIWI åpnet 12 nye butikker og hadde netto seks flere butikker enn ved starten av året.

I nærbutikksegmentet fortsetter Joker å vinne kunder i sterk konkurranse. Flere Joker-kjøpmenn i NorgesGruppen investerte i butikkoppgraderinger i 2017 og videreutviklet butikken sin som den lokale møteplassen. Joker-butikkene er i hard konkurranse med større lavpris butikker, men klarer med sine hardtarbeidende kjøpmenn å ha god vekst.

SPAR har styrket posisjonen sin gjennom hele fjoråret. De har også utviklet butikker med tilbud om netthandel. SPAR hadde svært høy kundevekst i 2017, og solgte enda flere varer per kunde som følge av vellykkede kampanjer. Gjennom fjoråret har SPAR investert i oppgraderinger av butikkonseptet.

Utviklingen til de sammenlignbare butikkene til MENY viser

at kjeden har fått flere kunder per dag. MENY opprettholder posisjonen som dagligvarekjeden i Norge med de mest tilfredse kundene (Norsk Kundebarometer 2017). Supermarkedkjeden er attraktive med sitt brede vareutvalg, med tilgang på 30 000 varer gjennom året dersom vi tar med alle lokale- og sesongvarer.

ASKO vant flere kunder i 2017, og innen dagligvaremarkedet startet distribusjonsavtalen med Bunnpris i januar 2017.

Driftsresultatet i 2017 var på 3 052 MNOK sammenlignet med 3 266 MNOK i 2016. Driftsmargin EBIT i 2017 er på 3,6 prosent sammenlignet med 4,1 i 2016. Resultatmarginen var 3,2 prosent i 2017, sammenlignet med 3,9 prosent i 2016. I dette ligger blant annet restruktureringen i det danske dagligvareselskapet Dagrofa, hvor NorgesGruppen har en eierandel på 48,9 prosent. De besluttet å gjennomføre strukturelle endringer for å sikre fremtidig lønnsomhet. Endringene innebærer at Dagrofa styrker MENY, SPAR og Food-Service Danmark og at den danske KIWI-kjeden er avviklet.

Omsetningsveksten i dagligvarebutikker var historisk lav i 2017, på 1,1 prosent mot 3,1 i 2016. Sterke dagligvareaktører bidrar til å presse prisene i markedet, og grensehandel, mat i farta, spise ute, faghandel og netthandel bidrar til økte konkurranse. Når konkurransen forsterkes presses igjen prisene, som også er med på å forklare den lave markedsveksten. Marginene i bransjen svekkes særlig på grunn av sterk priskonkurranse.

For NorgesGruppen har marginene vært stabile over tid takket være ulike effektiviseringstiltak og sterke kjedekonsepter som gjør det godt i markeds konkurransen.

Investerer i en mer effektiv, digital og bærekraftig forretningsdrift

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var i 2017 på -2 507 MNOK, mot -2 669 MNOK året før. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var på 5 182 MNOK i 2017, mot 4 600 MNOK samme periode i fjor.

Vår virksomhet krever store investeringer over tid for å videreutvikle attraktive kjedekonsepser og butikker. Vi investerer nærmere 3 mrd. kroner årlig i både en mer effektiv drift, økt kompetanse, bedre butikker, netthandel og klimanøytral drift.

I 2017 åpnet vi et nytt automatisert sentrallager for kjølevarer som vil gi bedre holdbarhet av ferskvarer i butikkene. ASKO investerte dessuten i større omlegginger av varestrømmer på ferskvare, samt implementering av et nytt transportstyrings-system.

Investeringen i deleierskapet i Eurocash er et av de nye strategiske satsingene for å øke vår kunnskap om markeder og forbrukertrender utover våre landegrenser. Vi investerte i nye miljøvennlige butikker i 2017, deriblant nye KIWI-butikker. I tillegg er det gjort større investeringer i Deli de Luca på utvalgte Esso-stasjoner.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET DETALJ OG SERVICEHANDEL

Totale driftsinntekter for virksomhetsområdet Detalj er på 49 293 MNOK i 2017.

For 2017 er markedsandelen til KIWI på 20,8 prosent, opp 0,9 prosentpoeng fra 2016. KIWI har åpnet 12 nye butikker i 2017 og hadde netto seks flere butikker enn ved starten av året. KIWI vokser mest av kjedene i NorgesGruppen, både organisk og med nyetableringer.

Markedsandelen til MENY sank 0,3 prosentpoeng til 10,6 prosent, men utviklingen på de sammenlignbare butikkene viser at MENY har fått flere kunder per dag. Nedgangen i markedsandel skyldes fire færre butikker.

Markedsandelen til Joker er stabil siste år på 3,7 prosent. Joker-butikkene er i hard konkurranse med større lavpris-butikker, men klarer med sine hardtarbeidende kjøpmenn å ha god vekst.

SPAR har styrket posisjonen sin og hadde høy kundevekst i 2017. De solgte enda flere varer per kunde som følge av vellykkede kampanjer. Markedsandelen til SPAR har økt 0,2 prosentpoeng til 7,2 prosent.

Servicehandel i NorgesGruppen omsatte for 1 832 MNOK i 2017, sammenlignet med 1 993 MNOK i 2016. I mars 2017 ble Dolly Dimple's solgt til den verdensledende pizzaaktøren Domino's Pizza. Domino's Norge er eid av Pizza Pizza Holding AS. Selskapet har ambisjoner om vekst i Norge. Kjeden innenfor servicehandel blir i stadig større grad direkte konkurrenter til dagligvarekjedene, da forbrukere i større grad enn tidligere benytter seg av mat-i-farta-tilbud, ferdige måltidsløsninger, eller går ut og spiser. Deli de Luca på Esso-stasjoner hadde en vekst på 6,5 prosent i 2017. Jafs hadde en vekst på 7,2 prosent, og MIX vokste med 0,44 prosent.

Skandinavia

Dagrofa, der NorgesGruppen har en eierandel på 48,9 prosent, har et negativt resultat i 2017. Selskapet er resultatmessig preget av nedleggelse av KIWI-kjeden i Danmark. MENY har økt sin markedsandel i et dansk dagligvaremarked som viser tilnærmet nullvekst. Administrasjonen i Dagrofa jobber med ytterligere effektiviseringstiltak og markedstilpasninger for dagligvarekjedene MENY og SPAR, samt storhusholdningsselskapet Foodservice Danmark.

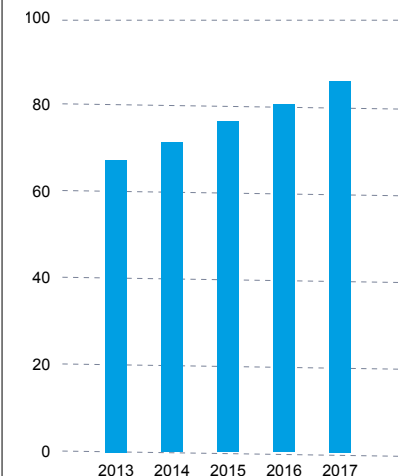
NorgesGruppen ble deleier i Eurocash Food AB i august 2017, en avtale som ble inngått i samarbeid med Axfood. Eurocash har hatt en positiv utvikling i 2017.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET ENGROS

Totale driftsinntekter for forretningsområdet Engros, som inkluderer salg til andre virksomheter i konsernet, ble 64 901 MNOK. Den sterke veksten kommer på grunn av Bunnpris som ny engroskunde på dagligvare, samt god utvikling på salg til NorgesGruppens dagligvarebutikker og til kunder i serveringsmarkedet.

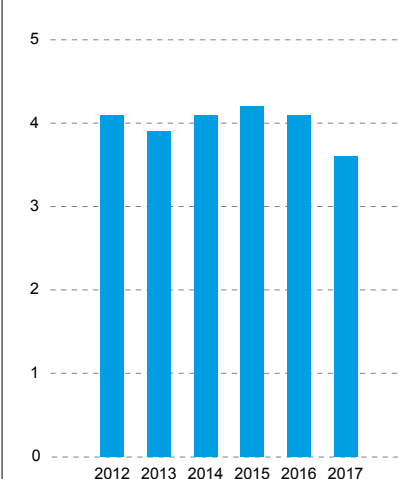
Driftsinntekter

Beløp i mill. NOK

Driftsresultat

Prosent av driftsinntekter

Kundene i dagligvaremarkedet står for cirka 80 prosent av omsetningen. Sammen med dagligvarekjedene er informasjons- og vareflyt fra leverandør til butikkhylle blitt integrert og effektivisert. NGFLYT er etablert som verktøy for automatisk varesupplering og benyttes for stadig flere varegrupper. En økende leveringsandel har muliggjort en høy leveringsfrekvens. Det ble utført større omlegginger av varestrømmer på ferskvarer i 2017. 961 butikker har overlatt innkjøpet av brød og bakervarer til NGFLYT og foreløpige tall viser høyere salg og lavere svin i butikk.

Leveransene til serveringsmarkedet står for cirka 20 prosent av omsetningen. Av det totale innkjøpsbehovet til serveringsmarkedet i Norge, har NorgesGruppen og ASKO i 2017 en estimert markedsandel på cirka 36 prosent, inkludert Storcash med ni spesialbutikker for næringsdrivende. For å styrke seg i konkurransen om leveranser til mindre serverings- og bedriftskunder i Oslo markedet er Eureka Engros etablert. Sortiment-, service- og prisnivå, og leveringer skal tilpasses et marked med høye krav til fleksibilitet på mindre leveranser.

ASKO har mer enn 30 prosent produktivitetsforbedring i driften siste ti år. Et effektivt distribusjonsnettverk er en forutsetning for å sikre forbrukerne varer til lavest mulig pris og av god kvalitet. En velfungerende distribusjon av varer bidrar til å gjøre det lettere for særlig mindre leverandører å få distribuert sine varer til mange butikker over hele landet. NorgesGruppen praktiserer intern fraktutjevning for å redusere de store forskjellene i transportkostnader det er mellom å levere varer i tettbygde strøk og til distriktsNorge.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET EIENDOM

Totalte driftsinntekter for forretningsområdet Eiendom, som inkluderer salg til andre virksomheter i konsernet, var på 716 MNOK i 2017.

Gjennom våre regionale datterselskaper utvikles og forvaltes NorgesGruppens eiendomsmasse i et langsiktig perspektiv. Det arbeides kontinuerlig med å skaffe gode beliggenheter for våre butikkjeder, et arbeid som blir stadig mer komplisert

og krevende. Eiendomsvirksomheten må investere i større prosjekter enn tidligere for å sikre attraktive beliggenheter for salg av dagligvarer.

NorgesGruppen fortsatte sitt arbeid med restrukturering av eiendomsporteføljen og har i 2017 solgt eiendom for totalt 700 MNOK. I 2017 har NorgesGruppen investert i eiendom for 690 MNOK.

NorgesGruppen Eiendom har i 2017 investert i nye miljøbygg. Målet med disse prosjektene er å halvere energiforbruket til dagligvarebutikkene sammenlignet med tradisjonelle butikker. I tillegg er det lagt vekt på bruk av miljøvennlige byggematerialer som vil redusere karbonfotavtrykket av byggene betydelig. På Dalgård i Trondheim har vi i samarbeid med Enova gjennomført et pilotprosjekt og bygget Norges mest miljøvennlige butikk. KIWI-butikken er bygget etter standarden passivhus som er et bygg som bruker lite energi til oppvarming sammenlignet med et vanlig bygg.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET MERKEVARE

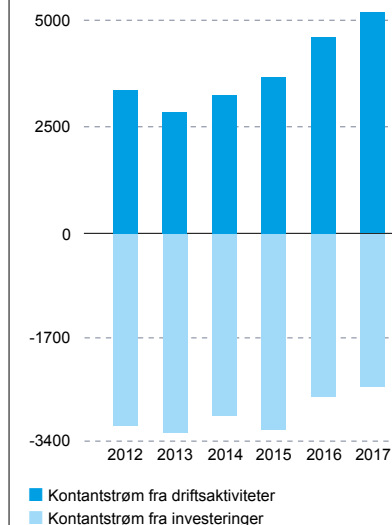
Merkevarevirksomheten i NorgesGruppen består av heleide produksjonsselskaper innen varegrupper som er viktige for forbrukere og kundene av kjedene våre. Driftsinntektene for forretningsområdet Merkevarer, inkludert salg til andre virksomheter i konsernet, var på 10 607 MNOK i 2017.

Unil AS er ansvarlig for produkter under NorgesGruppens egne merker og har en portefølje på over 2 500 produkter. Egne merkevarer bidrar til differensiering og økt konkurransekraften til kjedene, slik at kundene får større valgfrihet og inspirerende produkter. I 2017 har UNIL jobbet med å redusere salt, sukker og mettet fett i alle sine produkter. I tillegg er reduksjon av luft i produktemballasjen på agendaen.

Kvalitet og pris på brød og bakervarer blir ansett som en viktig faktor for kundens valg av butikk. Bakehuset har derfor satset på utvikling av en større andel grovere og sunnere produkter, lansering av små brød og småvaresortiment, samt bruk av systemet NGFLYT for sikre at butikkene får riktig

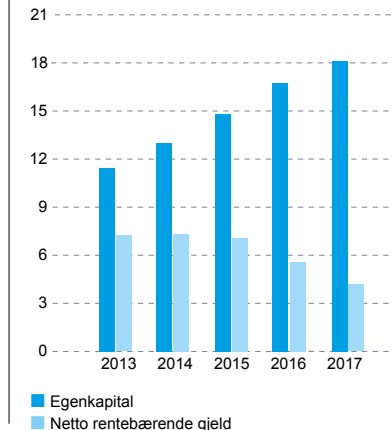
Kontantstrøm og investeringer

Beløp i mill. NOK

Egenkapital og netto rentebærende gjeld

Beløp i mill. NOK

brød i riktig mengde til riktig tid. I 2017 ble Naturlig Sunt-serien relansert i samarbeid med Turistforeningen.

Joh. Johannson Kaffe med datterselskaper leverer både til dagligvare, hoteller, restauranter, cateringselskaper og egne kaffebarer. Sterke norske merker som Evergood og Ali gjør det fremdeles godt innen dagligvare i et marked preget av sterk utenlandsk konkurranse. Joh. Johannson Kaffe har besluttet bygging av nye produksjonslokaler på Vestby med ferdigstillelse 2019/2020.

Matbørsen produserer spiseferdige produkter til NorgesGruppens butikker og ferdige måltidsløsninger til kundene gjennom både kjedespesifikke konsepter som «MENY Middag» og egne merkevarer som «Fersk og Ferdig». Matbørsen har i 2017 investert i automatiserte produksjonslinjer for å effektivisere produksjonen. Investeringene vil bidra til at fremtidig vekst kan skje gjennom økt produksjonskapasitet, og med inspirerende og innovative produkter til forbruker.

ET SOLID KONSERN

Konsernets egenkapital anses å være solid med en god likviditetsreserve. Netto rentebærende gjeld er 4 177 MNOK pr. 31.12.2017 og ubenyttede trekkfasiliteter utgjør 5 484 MNOK. Til tross for store investeringer de senere årene, er andelen rentebærende gjeld nedadgående.

Egenkapitalandelen på 48 prosent er tilfredsstillende i forhold til konsernets virksomhet og risikoeksponering. Balansen pr. 31.12.2017 viser en egenkapital for konsernet på 138 MNOK.

ANSVARLIG AKSJONÆR- OG UTBYTTEPOLITIKK

Resultat pr. aksje, beregnet ut i fra majoritetenes andel av årsresultatet i forhold til gjennomsnittlig antall utestående aksjer, er 52,33 NOK. Resultat pr. aksje året før var 62,29 NOK.

NorgesGruppens aksjonærer skal over tid ta del i selskapets verdiskapning ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på

sine aksjer gjennom utvikling i reell egenkapital og utbytte. Styret arbeider for en klar og forutsigbar utbyttepolitikk. Det er et mål at minimum 25 prosent av fortjeneste pr. aksje utdeles i utbytte, så lenge selskapets fremtidige kapitalbehov er tilfredsstillende dekket. NorgesGruppens aksjer er ikke notert på børs, men som en mulighet tilbyr NorgesGruppen å kjøpe tilbake aksjer dersom aksjonær ønsker å realisere disse. NorgesGruppen har forkjøpsrett til aksjer som omsettes.

Totalt antall aksjonærer er 838 pr. 31.12.2017. De største aksjonærene er Joh. Johannson Handel AS med 74,4 prosent, Brødrene Lorentzen AS med 9 prosent og Pett Kjede og Servicekontor AS med 6,3 prosent. NorgesGruppen ASA eier 2,2 prosent egne aksjer.

MORSELSKAPET

NorgesGruppen ASA er konsernets morselskap. Morselskapets virksomhet utgjør primært konsernfunksjonene Økonomi og finans, Kommunikasjon og samfunnskontakt, samt Kategori, innkjøp og kvalitet. Sum driftsinntekter for morselskapet i 2017 var på 298 MNOK, sammenlignet med 384 MNOK året før. NorgesGruppen ASA sitt driftsresultat i 2017 endte på - 98 MNOK. Resultatet før skatt ble 1 575 MNOK og årsresultat etter skatt 1 426 MNOK.

FORTSATT DRIFT

Styret bekrefter at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Konsernet er i en god økonomisk og finansiell stilling.

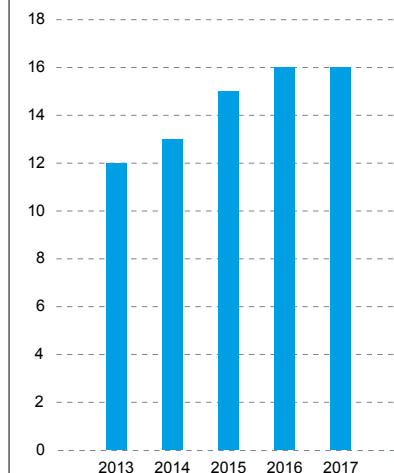
DISPONERING OG UTBYTTE

Årsresultatet til morselskapet er disponert som følger:

Årsresultat 2017:	1426 MNOK
Foreslått utbytte:	626 MNOK
Overført til annen egenkapital:	800 MNOK
Foreslått utbytte pr. aksje:	16 NOK

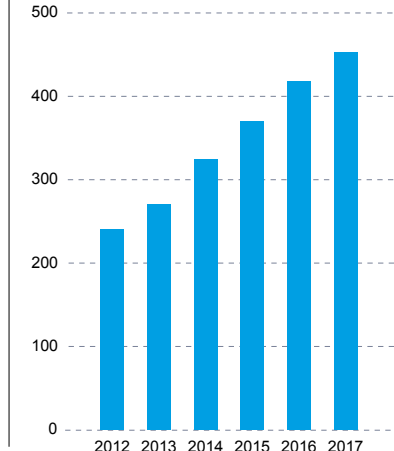
Utbytte per aksje

Beløp i NOK

Bokført egenkapital per aksje

Beløp i NOK

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

NorgesGruppen ASAs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse følger Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 30. oktober 2014. Prinsippene skal gi tillit til hvordan konsernet utøver sin virksomhet og samfunnsrolle, for størst mulig verdiskaping over tid.

Styret har avgitt en egen erklæring om eierstyring og selskapsledelse i henhold til Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og regnskapslovens § 3-3b. Erklæringen behandles på den ordinære generalforsamlingen, og er tilgjengelig i NorgesGruppens årsrapport del 2 sammen med årsregnskapet. Erklæringen følger prinsippet om «følg eller forklar», ved at eventuelle avvik fra anbefalingen er beskrevet og begrunnet under hvert punkt.

Styret har til sammen åtte aksjonærvalgte medlemmer og to ansattrepresentanter. Styremedlemmer velges for en periode på to år. Styreleder velges av generalforsamlingen for ett år av gangen. Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. NorgesGruppens etiske retningslinjer inneholder bestemmelser om håndtering av inhabilitet og interessekonflikter. Hovedaksjonær er ansatt i konsernet (se note 20 til konsernregnskapet). Representanter fra den daglige ledelsen sitter ikke i styret. Det er i 2017 avholdt totalt åtte styremøter, samt en strategisamling med konsernets ledelse.

Revisjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer, hvorav ett medlem representerer kjøpmenn. Revisjonsutvalget møtes minst tre ganger i året. Revisjonsutvalgets medlemmer er uavhengige av selskapets daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser, og har ikke aksjeopsjoner eller lån i selskapet. Utvalget har blant annet som mandat å forberede styrets kvalitetssikring av den finansielle rapportering.

Kompensasjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer. Styreleder leder kompensasjonsutvalgets arbeid. Utvalget har som mandat å fremsette forslag til

styret til lønn og øvrige betingelser for selskapets konsernsjef og anbefale retningslinjer for godtgjørelse til andre ledende ansatte. Utvalget har ingen selvstendig beslutningsmyndighet med unntak av det som tildeles særskilt av styret.

Mer informasjon om styrets arbeid står omtalt i erklæring om eierstyring og selskapsledelse.

ANTI KORRUPSJON

Korrupsjon bidrar til å forringe samfunnsmekanismer som rettsvesen, infrastruktur, politikk og demokrati. For næringslivet er korrupsjon et hinder for sunn konkurranse, gode priser, god kvalitet og innovasjon. NorgesGruppen har nulltoleranse for korrupsjon og har etablert et rammeverk for å sikre at det standpunktet etterleves blant alle medarbeidere, ledere og partnere. NorgesGruppens krav og rammer for anti-korrupsjonsarbeidet er forankret i konsernets felles policyer, konsernets etiske retningslinjer, etiske retningslinjer for leverandører og retningslinjer for antikorrupsjon for virksomheter i NorgesGruppen. Alle transaksjoner i NorgesGruppen skal være avtalefestede, lovlige og av normal forretningsmessig art. Ansatte eller tillitsvalgte i NorgesGruppen skal aldri kreve, motta, tilby eller gi bestikkelser, gaver, ytelser, tjenester eller andre begunstigelser utover dette. Mer om antikorrupsjon finnes i NorgesGruppens års- og bærekraftsrapport.

RISIKOSTYRING

Vilje til å ta risiko er nødvendig for en sunn forretningsutvikling, både hva gjelder det å identifisere og gripe nye muligheter i et endret markedsbilde og det å styre nedsiderisiko. Prinsipper for risikostyring i NorgesGruppen bygger på at dette er en integrert del av virksomhetsstyringen, anvendt i mål- og resultatstyringen. Formålet er å kunne identifisere, vurdere, følge opp og agere på risikoforhold. Tilfredsstillende styring av risiko øker sannsynligheten for at strategiske og operative mål blir nådd. Risikostyring i NorgesGruppen bygger på rammeverket til COSO Enterprise Risk Management. Styret og konsernsjef påser at det er forsvarlig risikostyring i konsernet som helhet, samt gjennomgår konsernets overordnede risikoområder og etablerer strategier i tråd med ønsket

risikoprofil. For datterselskapene ligger ansvaret til daglig leder og styret. Styrets vurdering er at NorgesGruppen sett under ett har en moderat risikoeksponering.

Operasjonell risiko og markedsrisiko

Det er iverksatt flere tiltak for effektivisering i organisasjonen, blant annet innen operativ forenkling, verdikjedeoptimalisering og informasjonsteknologi. Kontinuerlig effektivisering bidrar til å opprettholde en konkurransedyktig verdikjede over tid, som igjen fører til konkurransekraft for alle egeneide og kjøpmannseide butikker.

Fremtidige endringer i rammebetingelser, lover og regler vil kunne innebære både begrensninger og muligheter for dagligvarebransjen og NorgesGruppen. NorgesGruppen legger vekt på å kommunisere tydelige synspunkter og perspektiver åpent i samfunnsdebatten og i dialog med sentrale og lokale politikere, myndighetspersoner og andre premissgivere. NorgesGruppen er medlem i næringslivets nest største bransjeorganisasjon, Virke.

Mattrygghet er et prioritert område både overfor myndigheter, våre leverandører, i grossistledet og i butikkene. NorgesGruppen har dialog med en rekke offentlige instanser og andre interessenter, som Mattilsynet, Vitenskapskomiteen for Mat, Senter for Mattrygghet ved NMBU, Folkehelseinstituttet og Forbrukerrådet. Antall tilbaketrekingssaker har stabilisert seg rundt 160 saker pr. år. De fleste sakene skyldes ufarlige kvalitetsfeil eller avvik i konsistens, smak eller utseende. Når feil ikke påvirker kvaliteten på maten, søkes gode løsninger for å unngå matsvinn. Nytt system for håndtering av produktberedskap er innført i 2017, og dette bidrar til mer effektiv håndtering av slike avvik i hele verdikjeden.

NorgesGruppens virksomhet har betydelige omfang av transaksjoner og avtaler med leverandører og kunder. Det er viktig for NorgesGruppen at alle avtaleelementer knyttet til bonuser, rabatter og markedsstøtte blir håndtert presist og fordelt gjennom verdikjeden i tråd med etablerte avtaler og prinsipper. På denne måten kommer det sisteleddet og forbrukeren til gode.

For å håndtere dette, sammen med hensynene til effektiv og trygg logistikk og håndtering av mattrygghet, har konsernet etablert integrerte IT-løsninger gjennom hele verdikjeden.

IKT-arbeidet skal bidra til økt konkurransekraft ved å effektivisere forretningsprosesser, utnytte stordriftsfordeler og finne nye forretningsmuligheter. I tillegg skal IKT sikre stabil drift og god sikkerhet, systematisering av forretningsprosesser, effektivisering av handelstransaksjoner og rask behandling. Videre skal IKT i NorgesGruppen bidra til å utvikle og integrere nye tjenester og kanaler helt ut mot både kunde og samarbeidspartnere.

Systemporteføljen til NorgesGruppen består av standardiserte pakkeløsninger og egenutviklede løsninger som videreutvikles i tett samarbeid med forretningsvirksomhetene. Infrastruktur og applikasjoner driftes og forvaltes i en sentral IT-organisasjon med bruk av ulike underleverandører. Det er etablert en forvaltningsstruktur for å sikre god drift, arbeidsdeling og internkontroll over IT-systemene.

Finansiell risiko og likviditetsrisiko

NorgesGruppen legger til grunn en forsvarlig finansiell styring. De viktigste finansielle risikoområdene er renterisiko, likviditetsrisiko og valutarisiko. NorgesGruppen har som målsetting å opprettholde en sterk finansiell handlefrihet. Konsernet har en differensiert låneportefølje bestående av obligasjonslån, sertifikatlån og ulike kommiterte kredittfasiliteter i bank med varierende løpetider. Refinansiering av låneporteføljen er en kontinuerlig prosess.

Styret fokuserer på konsernets finansielle situasjon og har løpende oppdatering av denne gjennom året. Styrets vurdering er at konsernet har tilfredsstillende låne- og betalings- evne som opprettholder tilstrekkelig finansiell handlefrihet. Låneporteføljen fremstår som godt diversifisert mot risiko med hensyn til forfallstruktur og finansieringskilder. NorgesGruppen er eksponert mot endringer i pengemarkedsrenten NIBOR, da lånene i stor grad er basert på denne og endringer i rentederivatenes markedsverdi.

NorgesGruppens operative virksomhet anses ikke å være spesielt renteutsatt, og konsernet har valgt en relativt lav rentebindingsportefølje. Styret har vedtatt rutine for bruk av finansielle renteinstrumenter for å dempe effekten av svingninger i det kortsiktige rentemarkedet.

NorgesGruppen er i hovedsak eksponert for valuta tilknyttet varestrøm, investeringer og tjenester. Konsernet benytter valutainstrumenter for å begrense effekten som følge av svingninger i valutakurser. Konsernet har begrenset kredittrisiko i forbindelse med salg i butikk, salg til øvrige kunder og kjedemedlemmer, samt utlån. Konsernet har over lang tid hatt lave realiserte tap.

BÆREKRAFT

NorgesGruppen vil drive lønnsom butikk på en bærekraftig måte. Vi retter innsatsen mot områder der vi kan utrette mest, for samfunnet og for vår egen virksomhet. Målet er at vår verdiskaping skal sette et positivt fotavtrykk i dag og i årene som kommer.

NorgesGruppen ønsker å utgjøre en positiv forskjell på viktige samfunnsområder med behov for endring. Vi har satt oss ambisiøse og konkrete mål, og rapporterer årlig om hvor langt vi har kommet for å nå dem. I vår integrerte rapportering gjør vi rede for de fem innsatsområdene i bærekraftsarbeidet vårt frem mot 2020: En bærekraftig verdikjede, miljø, helse, mennesker og distrikt. Områdene reflekterer viktige samfunnsutfordringer der vår innsats kan gi positive effekter for samfunnet. Samtidig byr de på nye forretningsmuligheter og åpner for å forsterke lønnsomheten vår gjennom innovasjon og utvikling.

Bærekraftsarbeidet er også koblet opp mot FNs bærekraftsmål, som ble lansert i 2015. Mer informasjon finnes i vår års- og bærekraftsrapport for 2017 som er tilgjengelig på våre nettsider.

LIKESTILLING

For selskapet samlet er det marginal forskjell i fordeling menn (49,9 prosent) og kvinner (50,1 prosent). Kvinneandelen har

økt med 1 prosentpoeng i 2017. Arbeidets art og type virksomhet kan gi store utslag i kjønnsfordeling. Konsernets ambisjon er å tiltrekke seg, utvikle og beholde dyktige medarbeidere med like rettigheter. Selskapet har 40 prosent kvinneandel som langsiktig mål for alle typer ledende stillinger. Kvinneandelen for gruppen toppledere/mellomledere økte med 1,8 prosentpoeng i 2017. Mer om likestilling finnes i NorgesGruppens års- og bærekraftsrapport.

DISKRIMINERING

NorgesGruppens ambisjon er å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på bakgrunn av blant annet kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, språk og livssyn. Dette skal ivaretas gjennom like vilkår, rettigheter og muligheter i ansettelses- og arbeidsforholdet. Tiltak vurderes og utformes etter behov i virksomhetene. Det er nulltoleranse mot trakassering. NorgesGruppen oppfordrer enhver arbeidstaker til å varsle om kritikkverdige forhold. Alle virksomhetsområder i NorgesGruppen skal ha en varslingsordning.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Langtidsfraværet gikk opp i 2016 og vi fikk en ytterligere økning i 2017, mens korttidsfraværet ligger på et stabilt nivå. Totalt sykefravær for NorgesGruppen for 2017 var på 6,4 prosent av total arbeidstid. Virksomhetene i NorgesGruppen arbeider systematisk med å redusere sykefraværet. Utviklingen følges opp gjennom virksomhetenes driftsrapportering, og her foretas interne analyser med tilhørende vurdering av tiltak for å snu trenden.

Virksomhetene vektlegger sikkerhet og trygghet på arbeidsplassene. Sikkerhetsansvarlige samarbeider i et felles forum og opp mot hovedorganisasjonen Virke, som koordinerer bransjearbeidet knyttet til sikkerhet i butikk. NorgesGruppen er medlem av Næringslivets Sikkerhetsråd hvor formålet er å bekjempe kriminalitet i og mot næringslivet.

FREMTIDSUTSIKTER

Andelen som har kjøpt dagligvarer på nett har mer en doblet seg siste år. Fysiske butikker må fortsette å jobbe for å tilby

forbrukerne inspirasjon, unikhet og kvalitet i årene fremover. Differensiering gjennom kategoriutvikling er derfor avgjørende for økt konkurransekraft for kjedene i dagligvarebransjen de neste årene.

Den aktøren som skal vinne kampen om kundene, må levere på mange parametere: Trygghet for pris, raske og gode handleopplevelser, kvalitet og tilbud om sunnere og mer miljøvennlige produkter. Stadig flere forbrukere forventer mer informasjon om produktenes innhold, hvordan maten produsert og hvilken innvirkning produksjonen har på mennesker, dyr og miljø. 6 av 10 kunder ønsker å spise sunnere, viser forbrukerundersøkelser.

Utviklingen i omsetning for dagligvarebutikker i Norge følger det europeiske markedet mot svakere vekst. Det europeiske dagligvaremarkedet fikk en større nedgang fra tredje kvartal 2015. Norske dagligvarebutikker opplevde nedgangen cirka et år senere, tredje kvartal 2016. NorgesGruppen forventer at veksten holder seg lav i dagligvaremarkedet de neste årene.

Av et matmarked på 280 mrd. har NorgesGruppen 27,2 prosent markedsandel (Andhøy, Virke 2017). Tall fra Nielsen viser at netthandel av dagligvarer nå utgjør 2 mrd. kroner, en vekst på 30 prosent siste år. Grensehandel, netthandel, serveringssteder, kiosk- og bensinstasjoner og faghandel tar en stadig større andel av matmarkedet. Det ventes at grense-

handelen vil fortsette å øke. Grensehandelen vokser 23,4 prosent siste år, ifølge SSB og Menon Economics. 6 av 10 oppgir at de har kjøpt dagligvarer langs grensen siste år (Food 2018). Det selges mat for 100 mrd. kroner i andre kanaler enn tradisjonelle matbutikker. Det er med på å forklare den lave markedsveksten i det tradisjonelle dagligvaremarkedet.

NorgesGruppen vinner nye kunder i sterk markeds konkurranse og lav markedsvekst. NorgesGruppen er godt i gang med å ta nye steg inn i en digitalisert hverdag, bidra til at forbrukeren kan ta grønnere og sunnere valg og ikke minst gjøre morgendagens handleopplevelse billigere og bedre.

Oslo 21. mars 2018
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johannson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

Styret i NorgesGruppen ASA pr. 31.12.2017

KNUT HARTVIG JOHANNSON (1937)

Styreleder i Joh. Johannson Handel AS, som innehar 29 760 242 aksjer i NorgesGruppen.

GISELE MARCHAND (1958)

Administrerende direktør i Advokatfirmaet Haavind AS. Styremedlem i Gjensidige Forsikring ASA, Eiendomsspar AS, Victoria Eiendom AS, Selvaag Bolig ASA, Scatec Solar ASA og Boligbygg KF. Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

GURI STØRVOLD (1976)

Partner i Zynk Communication & Leadership AS. Styremedlem i Gammel Nok. Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

JAN MAGNE BORGEN (1950)

Kjøpmann og innehar styreverv i diverse andre selskaper innen handel og eiendom. Meny Indre Havn AS innehar 983 aksjer i NorgesGruppen.

MATS GUNNAR KNUDSEN (1986)

Ansattevalgt styremedlem. Butikksjef Kiwi Skedsmokorset. Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

SVERRE LORENTZEN (1944)

Direktør og innehar styreverv i Brødrene Lorentzen AS, som innehar 3 600 000 i NorgesGruppen.

HANNE-BEATHE HALVORSEN (1963)

Ansattevalgt styremedlem
Ferskvaremedarbeider Meny Heimdal.
Hovedtillitsvalgt Meny.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

STIAN KVALVAAG (1980)

Ansattevalgt observatør
Konserttillitsvalgt ASKO Norge AS
Styremedlem ASKO Midt-Norge AS
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

LISE HANNE MIDTGAARD (1959)

Kjøpmann Spar Hurdal.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

CECILIE BLINDERN MYHRE (1965)

Ansattevalgt observatør
Markedssjef i NorgesGruppen Detalj AS
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

HILDE VATNE (1965)

Regionsdirektør JM Norge AS.
Styremedlem DnB Næringsseiendom AS
og JM OY.
Styreverv i flere eiendomsutviklings-
selskaper i regi av JM Norge.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

ØRJAN SVANEVIK (1966)

Daglig leder i Oavik Capital AS.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

RUNAR HOLLEVIK (1968)

Konsernsjef i NorgesGruppen.

NorgesGruppens konsernregnskap og NorgesGruppen ASA

Innhold

KONSERNREGNSKAP

	Side		Side
Resultatregnskap	15	Note 13 Langsiktige lån, pantstillelser og garantiansvar	40
Totalresultatoppstilling	16	Note 14 Annen kortsiktig gjeld	41
Balanse	17	Note 15 Finansinntekter og finanskostnader	41
Oppstilling over endringer i egenkapitalen	19	Note 16 Finansielle investeringer	42
Kontantstrømoppstilling	20	Note 17 Skatt	46
Noter til årsregnskapet	22	Note 18 Aksjekapital og aksjonærinformasjon	47
Note 1 Regnskapsprinsipper	22	Note 19 Resultat pr. aksje	47
Note 2 Estimatusikkerhet	27	Note 20 Nærstående parter	48
Note 3 Konsernets sammensetning	27	Note 21 Operasjonelle leieavtaler	49
Note 4 Segmentinformasjon	29	Note 22 Andre driftsinntekter	49
Note 5 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.	30	Note 23 Langsiktige fordringer, kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	49
Note 6 Varige driftsmidler og investeringseiendom	31	Note 24 Spesifikasjon av utvidet resultat	50
Note 7 Immaterielle eiendeler	32	Note 25 Hendelser etter balansedagen	50
Note 8 Nedskrivningsvurderinger	33		
Note 9 Kjøp av virksomhet	34		
Note 10 Investering i tilknyttede selskaper	34		
Note 11 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	36		
Note 12 Finansiell risikostyring	37		

NORGESGRUPPEN ASA

	Side
Resultatregnskap	51
Balanse	52
Kontantstrømoppstilling	54
Noter til årsregnskapet	55
Note 1 Regnskapsprinsipper	55
Note 2 Datterselskap	56
Note 3 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte m.m.	56
Note 4 Mellomværende med selskap i samme konsern	57
Note 5 Varige driftsmidler, goodwill og immaterielle eiendeler	57
Note 6 Investering i tilknyttede selskap	58
Note 7 Pensjonskostnader og -forpliktelser	58
Note 8 Finansiering	59
Note 9 Finansiell risiko	59
Note 10 Pantstillelser og garantiansvar	59
Note 11 Skatt	60
Note 12 Egenkapital	60
Note 13 Andre avsetninger for forpliktelser	61
Note 14 Nærstående parter	61

NorgesGruppen

Resultatregnskap – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)	Note	2017	2016
Salgsinntekter		82 308 168	76 867 992
Andre driftsinntekter	22	3 323 421	3 294 448
Sum driftsinntekter	4	85 631 589	80 162 440
Varekostnader		(63 298 903)	(58 596 019)
Lønnskostnader	5	(10 049 107)	(9 854 756)
Andre driftskostnader		(7 045 235)	(6 865 643)
Av- og nedskrivninger	6, 7	(2 116 473)	(1 825 308)
Inntekt på investering i tilknyttede selskaper	10	(69 451)	244 893
Sum driftskostnader		(82 579 168)	(76 896 834)
Driftsresultat		3 052 420	3 265 606
Finansinntekter	15	119 350	183 723
Finanskostnader	15	(393 844)	(285 013)
Netto finansresultat		(274 494)	(101 290)
Resultat før skattekostnad		2 777 927	3 164 316
Skattekostnad	17	(688 190)	(699 430)
ÅRSRESULTAT		2 089 737	2 464 887
Minoritetenes andel av årsresultatet		41 087	25 319
Majoritetenes andel av årsresultatet		2 048 650	2 439 568
Resultat pr. aksje /utvannet resultat pr. aksje (kroner)	19	52,33	62,29

NorgesGruppen

Totalresultatoppstilling – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
ÅRSRESULTAT		2 089 737	2 464 887
Utvidet resultat			
<i>Utvidede resultatposter som ikke kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjonsordninger	11	(28 991)	(25 669)
Andre utvidede resultatposter	24	6 566	(805)
Skatt	17	5 259	6 227
<i>Utvidede resultatposter som kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
Sikring	12	31 855	118 965
Omregningsdifferanser valuta		11 461	(36 913)
Egenkapitaleffekt fra tilknyttede selskaper		15 443	(16 336)
Skatt	17	(7 327)	(28 551)
Periodens utvidede resultat		34 266	16 918
Totalresultat for perioden		2 124 004	2 481 805
Minoritetenes andel av totalresultatet		42 867	19 739
Majoritetenes andel av totalresultatet		2 081 137	2 462 066

NorgesGruppen

Balanse 31. desember – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	7	4 831 864	4 895 355
Utsatt skattefordel	17	340 651	324 685
Varige driftsmidler	6	15 404 511	15 157 066
Investerings eiendom	6	697 702	621 181
Investeringer i tilknyttede selskaper	10	3 042 306	2 850 833
Andre langsiktige fordringer	23	776 464	1 096 729
Andre finansielle eiendeler	16	97 708	93 444
Sum anleggsmidler		25 191 205	25 039 293
Omløpsmidler			
Varebeholdning		6 248 931	6 099 483
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	23	5 124 947	4 529 546
Andre finansielle eiendeler	16	23 407	6 621
Bankinnskudd og kontanter	16	1 089 616	707 409
Sum omløpsmidler		12 486 902	11 343 059
SUM EIENDELER		37 678 107	36 382 352

NorgesGruppen

Balanse 31. desember – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital	18	1 825 352	1 826 101
Opptjent egenkapital		16 049 217	14 650 304
Minoritetsinteresser		260 079	252 082
Sum egenkapital		18 134 648	16 728 487
Langsiktig gjeld			
Utsatt skatt	17	905 373	903 037
Pensjonsforpliktelser	11	521 221	481 089
Langsiktig gjeld	13	4 660 942	6 025 332
Andre finansielle forpliktelser	16	89 168	110 752
Sum langsiktig gjeld		6 176 704	7 520 210
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		6 094 734	5 542 851
Annen kortsiktig gjeld	14	6 567 540	5 887 294
Betalbar skatt	17	704 482	683 498
Andre finansielle forpliktelser	16	-	20 013
Sum kortsiktig gjeld		13 366 755	12 133 656
Sum gjeld		19 543 460	19 653 865
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		37 678 107	36 382 352

Oslo 21. mars 2018
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johansson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

NorgesGruppen

Oppstilling over endringer i egenkapitalen – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital			Sum	Minoritetsinteresser	Total egenkapital
		Aksje- kapital	Overkurs	Egne aksjer	Annen egenkapital	Valuta- omregnings- differanser	Verdijusteringer og sikring			
Egenkapital 31.12.15		400 000	1 434 239	(8 533)	12 821 251	109 614	(182 281)	14 574 290	245 480	14 819 771
Årets resultat		-	-	-	2 439 568	-	-	2 439 568	25 319	2 464 887
Årets utvidede resultat	24	-	-	-	(31 003)	(36 913)	90 413	22 498	(5 580)	16 918
<i>Årets totalresultat</i>		-	-	-	<i>2 408 565</i>	<i>(36 913)</i>	<i>90 413</i>	<i>2 462 066</i>	<i>19 739</i>	<i>2 481 805</i>
Endring i egne aksjer	18	-	-	395	26 854	-	-	27 249	-	27 249
Transaksjoner med minoriteter		-	-	-	-	-	-	-	4 200	4 200
Utbetalt utbytte	18	-	-	-	(587 200)	-	-	(587 200)	(17 337)	(604 537)
<i>Transaksjoner med aksjonærene</i>		-	-	395	<i>(560 346)</i>	-	-	<i>(559 950)</i>	<i>(13 137)</i>	<i>(573 087)</i>
Egenkapital 31.12.16		400 000	1 434 239	(8 138)	14 669 471	72 701	(91 868)	16 476 405	252 082	16 728 487
Årets resultat		-	-	-	2 048 650	-	-	2 048 650	41 087	2 089 737
Årets utvidede resultat	24	-	-	-	(3 502)	11 461	24 528	32 487	1 780	34 266
<i>Årets totalresultat</i>		-	-	-	<i>2 045 147</i>	<i>11 461</i>	<i>24 528</i>	<i>2 081 137</i>	<i>42 867</i>	<i>2 124 004</i>
Endring i egne aksjer	18	-	-	(749)	(55 311)	-	-	(56 060)	-	(56 060)
Transaksjoner med minoriteter		-	-	-	-	-	-	-	(13 702)	(13 702)
Utbetalt utbytte	18	-	-	-	(626 914)	-	-	(626 914)	(21 168)	(648 082)
<i>Transaksjoner med aksjonærene</i>		-	-	(749)	<i>(682 225)</i>	-	-	<i>(682 974)</i>	<i>(34 870)</i>	<i>(717 843)</i>
Egenkapital 31.12.17		400 000	1 434 239	(8 887)	16 032 393	84 162	(67 339)	17 874 568	260 079	18 134 648

NorgesGruppen

Kontantstrømoppstilling – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:			
Resultat før skattekostnad		2 777 927	3 164 316
Periodens betalte skatt	17	(683 859)	(676 776)
Avskrivninger	6, 7	1 928 485	1 752 337
Nedskrivninger	6, 7	187 987	72 971
Verdijusteringer finansielle instrumenter		5 682	(5 750)
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	11	11 141	17 456
Tap/gevinst ved salg av driftsmidler og finansielle eiendeler		(71 620)	(49 536)
Inntekt på investering i tilknyttede selskaper	10	69 451	(244 893)
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper	10	266 351	278 977
Endring i varer		(149 448)	(417 336)
Endring i kundefordringer	23	(319 134)	(59 800)
Endring i leverandørgjeld		551 883	871 583
Endring i andre tidsavgrensningsposter		607 108	(103 357)
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		5 181 954	4 600 192
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og investeringseiendom		753 091	251 451
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og investeringseiendom	6	(2 891 596)	(3 117 437)
Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler	7	(34 056)	(56 161)
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler		86 718	137 773
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler		(608 278)	(107 101)
Endring i lån til tilknyttede selskaper	23	119 368	232 062
Endring i andre langsiktige fordringer	23	67 688	(9 779)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(2 507 065)	(2 669 192)

NorgesGruppen

Kontantstrømoppstilling – konsern, forts.

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:			
Innbetaling ved opptak av langsiktig gjeld	13	4 996 288	6 189 517
Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	13	(6 332 234)	(6 275 902)
Endring i kortsiktig gjeld	14	(252 594)	(1 029 946)
Utbetaling ved kjøp av egne aksjer	18	(56 060)	(7 750)
Utbetalinger av utbytte	18	(648 082)	(604 537)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(2 292 682)	(1 728 618)
Netto endring i bankinnskudd og kontanter		382 207	202 382
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 01.01.		707 409	505 027
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 31.12.		1 089 616	707 409

NorgesGruppen

Noter til årsregnskapet

NOTE 1 • REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELL INFORMASJON

NorgesGruppen er landets største handelsforetak. Konsernets kjernevirksomhet er detalj- og engrosvirksomhet innenfor daglige forbruksvarer.

NorgesGruppen ASA er et allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapet har obligasjons- og sertifikatlån notert på Oslo Børs. Selskapets hovedkontor er i Karenslyst Allé, Oslo, Norge.

Årsregnskapet er godkjent av selskapets styre 21. mars 2018 for vedtak på generalforsamlingen 8. mai 2018.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet er utarbeidet i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger publisert av International Accounting Standards Board (IASB) og fastsatt av EU. IFRS-standarder og fortolkninger (IFRIC) som er tatt i bruk i 2017 eller som er offentliggjort, men som konsernet har valgt å ikke ta i bruk, er omtalt avslutningsvis i denne noten.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kostprinsippet med unntak av finansielle instrumenter tilgjengelig for salg og finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Det er benyttet ensartede regnskapsprinsipper i konsernet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet inkluderer NorgesGruppen ASA og dets datterselskaper. Note 3 redegjør nærmere for konsernets sammensetning.

Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der NorgesGruppen ASA har direkte eller indirekte kontroll. Kontroll oppnås normalt i de tilfellene hvor konsernet eier mer enn 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll oppnås til det tidspunkt hvor kontroll opphører.

Datterselskaper regnskapsføres i samsvar med oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi av vederlaget. Eventuelle transaksjonskostnader kostnadsføres. Konsernets anskaffelseskost blir fordelt på identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser basert på virkelig verdi på kjøpstidspunktet. Den del av konsernets anskaffelseskost som ikke kan henføres til identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser klassifiseres som goodwill. I de tilfeller hvor konsernets andel av virkelig verdi på overtatte eiendeler og forpliktelser overstiger konsernets anskaffelseskost blir det overskytende innregnet i resultatregnskapet på oppkjøpstidspunktet.

Minoritetenes andel av resultatet etter skatt og andel av egenkapitalen (ikke-kontrollerende interesser) er presentert på egne linjer. Konserninterne mellomværende, transaksjoner og urealisert internfortjeneste er eliminert i konsernregnskapet.

Urealiserte tap elimineres i utgangspunktet, men vurderes som en indikator på verdifall i forhold til nedskrivning for den overførte eiendel.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor man har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse foreligger

normalt ved eierandel mellom 20 og 50 %. Tilknyttede selskaper er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Etter egenkapitalmetoden balanseføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Konsernets andel av resultatet i tilknyttede selskaper inkluderes i konsernets driftsresultat fra det tidspunkt betydelig innflytelse oppnås, til det tidspunkt betydelig innflytelse opphører.

Urealiserte gevinster knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper elimineres i henhold til konsernets eierandel. I utgangspunktet elimineres urealiserte tap, men det foretas en vurdering av hvorvidt nedskrivning av overført eiendel skal gjennomføres.

Valuta

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

NorgesGruppen har ikke datterselskaper med vesentlig virksomhet i andre land enn Norge. NorgesGruppen presenterer konsernregnskapet i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta og presentasjonsvaluta.

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen på balansedagen. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes til kursen på transaksjonstidspunktet.

Inntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget på salgstidspunktet, som reduseres med merverdiavgift og rabatter. Salg regnskapsføres når det er sannsynlig at de økonomiske fordelene knyttet til transaksjonen vil tilflyte konsernet og når inntekten kan måles pålitelig.

Salg av varer

Konsernets hovedinntektskilde er salg av varer. Salg av varer består i hovedsak av daglige forbruksvarer fra engros- og detaljvirksomheten. Salg av varer resultatføres når varen er levert til kunden. Salg av varer i detaljvirksomheten gjøres i hovedsak opp med kontanter som vederlag eller ved betaling med bank- eller kredittkort. I konsernets engrosvirksomhet er det mest vesentlige kredittsalg. Salg av varer inngår i salgsinntekt i resultatregnskapet. Omfanget av returer er ubetydelig.

Lojalitetsprogram

Konsernet har etablert lojalitetsprogrammet Trumf. Gjennom dette programmet opptjener kunden rett til bonus basert på kjøp i butikk. Bonusen regnskapsføres løpende som en reduksjon i salgsinntekter og balanseføres som gjeld inntil kunden tar ut bonusen.

Salg av tjenester

Konsernet selger tjenester i form av kjedemedlemskap, markedsførings tjenester, regnskapstjenester og tilsvarende til i hovedsak kjøpmannseid virksomhet. Tjenester inntektsføres i den perioden hvor tjenesten utføres eller over avtaleperioden. Tjenester inngår i andre driftsinntekter i resultatregnskapet.

Renteinntekter

Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode etterhvert som de opptjenes.

Leieinntekter

Leieinntekter består i hovedsak av utleie av fast eiendom til kjøpmannseid butikkvirksomhet. Leieinntekter inntektsføres lineært over leieperioden og inngår i andre driftsinntekter i resultatregnskapet.

Utbytte

Utbytte inntektsføres først når konsernet har en ubetinget rett til å motta utbytte, det vil si når det er vedtatt på avgivende selskaps generalforsamling.

Varige driftsmidler og investeringseiendom

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall. Etterfølgende utgifter balanseføres når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet og når utgiften kan måles pålitelig. Balanseført verdi av komponenter som skiftes ut resultatføres på tidspunkt for utskifting. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden utgiften pådras.

Investeringseiendom er eiendom som ikke benyttes av konsernet, men som eies for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning. Investeringseiendom vises på egen linje i konsernets balanse. På samme måte som for varige driftsmidler føres investeringseiendom i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall.

Varige driftsmidler og investeringseiendom avskrives lineært ved at eiendelens anskaffelseskost, fratrasket en eventuell utrangeringsverdi, fordeles over eiendelens brukstid. Tomter avskrives ikke. Driftsmiddelets eller investeringseiendommens avskrivningsmetode, brukstid og utrangeringsverdi vurderes på hver balansedag, og endres hvis det er behov for det. Endringer behandles som estimatendring. Hvis utrangeringsverdi er høyere enn balanseført verdi, vil eiendelen ikke avskrives. Når betydelige deler av et driftsmiddel eller en investerings-eiendom har forskjellig brukstid, avskrives de ulike komponentene hver for seg. Dette vil i hovedsak gjelde fast eiendom.

Gevinster og tap ved avgang av driftsmidler resultatføres under andre driftsinntekter/andre driftskostnader. Gevinster og tap beregnes som differansen mellom salgspris, fratrasket salgskostnader, og balanseført verdi på salgstidspunktet.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto

identifiserbare eiendeler. Ved investeringer i tilknyttede selskaper er goodwill klassifisert sammen med investering i tilknyttede selskaper.

Goodwill balanseføres til anskaffelseskost fratrasket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Negativ goodwill ved oppkjøp balanseføres ikke, men resultatføres direkte. Det foretas ikke avskrivninger av goodwill. Goodwill fordeles på tilhørende kontantstrømgenererende enhet og blir testet minst årlig for verdifall.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler består blant annet av kjøpte varemerker, leveringsrettigheter og husleierettigheter. Egenutviklede varemerker og lignende balanseføres ikke, men resultatføres når utgiften påløper.

Balanseført verdi av andre immaterielle eiendeler er anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger ved verdifall. Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar brukstid avskrives lineært over forventet levetid. Varemerker som har ubestemt brukstid avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall. Andre identifiserte varemerker vil normalt bli avskrevet over 5–10 år. Balanseførte husleierettigheter avskrives over kontraktsfestet leieperiode. Avskrivningsmetode og gjenværende brukstid vurderes på hver balansedag. Endringer behandles som estimatendring.

Verdifall på ikke-finansielle anleggsmidler

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestembar levetid avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller ved indikasjoner på verdifall. Andre ikke-finansielle anleggsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på dette. Testing av verdifall gjennomføres ved at gjenvinnbart beløp av kontantstrømgenererende enhet beregnes og sammenlignes med bokført verdi av enhetens netto eiendeler. Gjenvinnbart beløp er høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. I de tilfeller gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning som resultatføres. Når grunnlaget for en nedskrivning ikke lenger er til stede foretas reversering av nedskrivningen. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke.

Kontantstrømgenererende enhet defineres som det laveste nivå hvor uavhengige kontantstrømmer kan måles. For NorgesGruppen vil kontantstrømgenererende enhet normalt være på selskapsnivå, da de underliggende enheter i selskapene styres samlet og anses ikke å ha uavhengige kontantstrømmer.

Note 8 redegjør nærmere for metode og forutsetninger som er benyttet i nedskrivningsvurderingene.

Varer

Konsernets varebeholdning består i all vesentlighet av innkjøpte ferdigvarer for videresalg. I tillegg har konsernet noe råvarer knyttet til konsernets produksjonsvirksomhet. Varer regnskapsføres til laveste verdi av anskaffelseskost og netto salgsverdi. Anskaffelseskost beregnes etter FIFO-metoden. Anskaffelseskost inkluderer utgifter ved anskaffelsen av varene, fratrullet bonuser og rabatter. Netto salgsverdi er estimert salgsvederlag fratrullet salgskostnader. Konsernets varebeholdning består hovedsakelig av dagligvarer med høy omløpshastighet. Eventuelle ukurante eller utgåtte varer fjernes og resultatføres løpende. Det vil derfor normalt ikke være ukurans i beholdningen.

Kundefordringer

Kundefordringer balanseføres til amortisert kost fratrullet forventede tap. Avsetninger for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer for at konsernet ikke vil motta oppgjør.

Inntektsskatt

Skattekostnaden i konsernets resultatregnskap består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skattekostnad knyttet til egenkapitaltransaksjoner er ført direkte mot egenkapitalen.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og forpliktelser, samt fremførbare underskudd. Utsatt skatt er beregnet med skattesatsen som gjelder fra og med neste regnskapsår. Det beregnes ikke utsatt skatt på ikke skattemessig fradragsberettiget goodwill. Utsatt skattefordel balanseføres kun i den grad det forventes at denne kan utnyttes ved fratrekk i annen skattemessig inntekt.

Ytelser til ansatte

Ytelserbaserte pensjonsordninger

Pensjonsforpliktelser knyttet til ytelsesplaner er vurdert til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene som er opptjent på balansedagen. Fremtidige pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet lønn på pensjonstidspunktet. Pensjonsforpliktelsen balanseføres som langsiktige forpliktelser. Aktuarielle gevinster eller tap (estimatavvik) føres over totalresultatet. Periodens netto pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger periodiseres i henhold til sammenstillingsprinsippet ved at pensjonspremien resultatføres når den påløper.

Avtalefestet pensjon

Avtalefestet pensjon (AFP) er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Da denne ikke er målbar, regnskapsføres denne som en innskuddsordning med full resultatføring av pensjonspremien når den påløper.

Finansielle instrumenter

NorgesGruppens finansielle instrumenter er klassifisert i følgende kategorier: Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultat, lån og fordringer, finansielle eiendeler med verdiendring midlertidig ført mot egenkapitalen og finansielle forpliktelser til amortisert kost. Instrumentene er klassifisert ved anskaffelsen.

Instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultat

Konsernets finansielle derivater føres til virkelig verdi med verdiendring over resultat så sant instrumentene ikke er anskaffet for sikringsformål (regnskapsmessig sikring). Foruten derivater har NorgesGruppen ikke andre finansielle instrumenter hvor denne kategorien er relevant.

Finansielle eiendeler med verdiendring midlertidig ført mot egenkapitalen

Eiendeler som er klassifisert som eiendeler med verdiendring midlertidig ført mot egenkapitalen, regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over totalresultatet frem til eiendelen avhendes eller nedskrives. Nedskrivninger og

gevinster eller tap ved avhendelse resultatføres. Kategorien inneholder utelukkende aksjer i selskaper hvor NorgesGruppen hverken har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse. NorgesGruppen har ikke aksjer holdt for spekulasjonsformål. Nedskrivninger foretas ved verdifall som vurderes som vesentlig eller varig. Verdifall utover 20 % vurderes alltid som vesentlig.

Lån og fordringer til amortisert kost

Lån og fordringer som ikke er notert i et aktivt marked regnskapsføres til amortisert kost. Avdrag på langsiktige fordringer som forfaller innen 12 måneder er klassifisert som omløpsmidler. Lån og fordringer vurderes løpende, og nedskrives etter en konkret vurdering av motpartens kredittverdighet.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Lån og andre finansielle forpliktelser er ført til amortisert kost. Avdrag på langsiktige gjeld som forfaller innen 12 måneder er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Sikring

Sikringsforhold som sikringsbokføres dokumenteres ved begynnelsen av sikringsforholdet. Sammenhengen mellom sikringsinstrument og objekt, formål og strategi med sikringsforholdet, samt forventet effektivitet dokumenteres. Sikringseffektivitet måles og dokumenteres løpende i sikringsforholdet.

Kontantstrømsikring

NorgesGruppen benytter kontantstrømsikring i forbindelse med sikring av rente og en andel av konsernets valutaeksponering. Målsettingen for NorgesGruppens finansiering og bruk av renteinstrumenter er primært for å dekke konsernets lånebehov til så forutsigbare og lave lånekostnader over tid som mulig. Sikringsinstrumentene føres i balansen til virkelig verdi. Verdiendring som vurderes å være effektiv sikring føres over totalresultatet, og resirkuleres fortløpende over resultat på tidspunkt for rentebetalinger. Verdiendring som vurderes å ikke være effektiv sikring, resultatføres i perioden den oppstår.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk foretak

Konsernet benytter også sikringsinstrumenter for å sikre valutaeksponering på nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Verdiendringer på sikringsinstrumentene som vurderes å være effektiv sikring føres over totalresultatet, og resirkuleres over resultatet ved avhendelse. Verdiendringer som vurderes å ikke være effektiv sikring resultatføres i perioden de oppstår.

Virkelig verdi sikring

Når konsernet foretar virkelig verdi sikring resultatføres løpende verdiendringer på sikringsinstrument og sikringsobjekt.

Operasjonelle sikringsforhold

NorgesGruppen har også operasjonelle sikringsforhold i hovedsak vedrørende valuta. Det foretas ikke regnskapsmessig sikringsbokføring for disse forholdene. Verdiendringer på instrumentene resultatføres løpende.

Egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres anskaffelseskost inkludert kjøpsomkostninger som reduksjon i konsernets egenkapital. Gevinster eller tap ved salg av egne aksjer føres direkte mot egenkapitalen.

Utbytte

Utbytte til morselskapets aksjonærer balanseføres som en forpliktelse fra det tidspunkt generalforsamlingen har besluttet utbytteutdelingen. Foreslått utbytte for regnskapsåret fremkommer av note 18.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leasing etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og avkastning av eiendelen til konsernet (finansiell leasing), balanseføres under varige driftsmidler og avskrives planmessig. Ved andre leieavtaler (operasjonell leasing) resultatføres leien lineært over leieperioden som andre driftskostnader. NorgesGruppen har i all vesentlighet operasjonelle leieavtaler.

Segmentinformasjon

Konsernet rapporterer segmentinformasjon iht. IFRS 8. Konsernet har i det vesentlige kun virksomhet i Norge.

Salg av varer eller tjenester mellom segmentene er basert på prinsippet om armlengdes avstand, det vil si at slike transaksjoner prises som transaksjoner med eksterne parter.

Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en juridisk bindende eller selvpålagt forpliktelse som følge av en tidligere hendelse. Det er også en forutsetning for regnskapsføring at det er sannsynlig at forpliktelsen vil føre til en utbetaling og at forpliktelsen er målbar. Avsetninger regnskapsføres til beste estimat. Dersom det gir vesentlig effekt er forpliktelsen neddiskontert med en diskonteringsrate før skatt som reflekterer markedssituasjon og risiko spesifikt for den aktuelle forpliktelsen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden.

Følgende nye IFRS-standarder, endringer i standarder og fortolkninger er tatt i bruk i perioden:

IAS 12 endring	Balanseføring av utsatt skattefordel oppstått ved urealisert tap	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap.
IAS 7 endring	Noteopplysninger	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap.

Nedenfor vises en oversikt over nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger som er offentliggjort, men som konsernet har valgt å ikke ta i bruk i årsregnskapet for 2017. Disse standardene er ikke obligatoriske for regnskapsåret 2017.

Nye standarder		Effektiv dato
IFRS 9	Finansielle instrumenter	1. januar 2018
Endring i IFRS 9 ¹⁾	Førtidig tilbakebetalingsklausul med negativ kompensasjon	1. januar 2018
IFRS 15	Driftsinntekter fra kontrakter med kunder	1. januar 2018
Avklaring IFRS 15	Inntekter fra kundekontrakter	1. januar 2018
IFRS 16	Leieavtaler	1. januar 2019

Endringer av standarder		
Forbedringer	Årlige forbedringer til IFRS 2014 - 2016 syklus	1. januar 2018
Endring i IAS 40 ¹⁾	Overføring av investeringseiendom	1. januar 2018
IFRIC 22 ¹⁾	Regnskapsmessig behandling av transaksjoner i utenlandsk valuta	1. januar 2018
IFRIC 23 ¹⁾	Usikkerhet ved behandling av skatteeinntekt	1. januar 2019
Endring i IAS 28 ¹⁾	Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	1. januar 2019
Forbedringer ¹⁾	Årlige forbedringer til IFRS 2015 - 2017 syklus	1. januar 2019
Endring IAS 19 ¹⁾	Avkorting, oppgjør eller endring av pensjonsplan	1. januar 2019
Endring IFRS 10 og IAS 28 ¹⁾	Salg eller overføring av eiendeler mellom en investor og tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet	Utsatt på ubestemt tid

1) På tidspunkt for avleggelse av årsregnskapet var ikke disse standardene eller fortolkningene vedtatt av EU.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

NorgesGruppen har gjort en vurdering av IFRS 9 og funnet at standarden ikke vil medføre betydelige endringer for konsernregnskapet. Konsernet har valutainstrumenter og kaffeinstrumenter som fortsatt vil vurderes til virkelig verdi over resultatet. Videre har NorgesGruppen gjeldsinstrumenter der formålet er å motta kontantstrømmer som blir holdt til forfall. Disse vil etter ny standard fortsatt blir vurdert til amortisert kost. Det blir heller ingen endring i vurderingen av egenkapitalinstrumentene som vurderes til virkelig verdi eller over totalresultatet. For sikringsformål benytter NorgesGruppen seg av rente- og valutaswapper og innlån for å sikre verdien av investeringer i utenlandske foretak. Det benyttes renteswapper for å sikre konsernets rentekostnader. Den nye standarden forventes ikke å ha noen effekt på dagens sikringsbokføring. IFRS 9 legger opp til en tapsmodell der forventet tap på fordringer skal innregnes allerede når en kredittsalgstransaksjon gjennomføres, i motsetning til dagens modell under IAS 39 tap først innregnes når tapet er påløpt, basert på en konkret tapshendelse. Tapsavsetninger på fordringer anses i liten grad å bli påvirket av ny modell for tapsavsetning etter IFRS 9. Se note 12 for kredittrisiko, herunder informasjon om historiske realiserde tap på kundeordringer. NorgesGruppen implementerer IFRS 9 fra 1. januar 2018.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

NorgesGruppen implementerer IFRS15 «Driftsinntekter fra kontrakter med kunder» med virkning fra 1. januar 2018. Den nye standarden tilsidesetter IAS 18 «Inntektsføring». Inntekts-

føringen etter IFRS 15 skal skje i takt med selskapets oppfyllelse av sine leveringsforpliktelser overfor sine kunder. Standarden legger opp til en ny fem-steps modell for vurdering av tidspunkt for inntektsføring og måling av inntekter. NorgesGruppen har gjort en vurdering av IFRS 15 og funnet at innføringen av standarden ikke har betydelige konsekvenser for konsernregnskapet. Virksomheten består hovedsakelig av salg av dagligvarer gjennom konsernets engrosvirksomhet og butikker. Leveransene består derfor i liten grad av sammensatte leveranser. For nærmere beskrivelse av inntektsstrømmene henvises til avsnittet om inntekter i prinsippnoten.

IFRS 16 Leieavtaler

IASB vedtok i 2016 ny standard for leasing, med implementering fra 1. januar 2019. Hovedregelen i den nye standarden er at leietaker skal innarbeide alle leieavtaler i balansen. Leietaker skal innarbeide forpliktelse til å betale leie samt tilhørende «rett til bruk av eiendel» for bruk av underliggende eiendel over leieperioden. NorgesGruppen har foretatt en innledende vurdering av mulige implikasjoner, men ikke ferdigstilt arbeidet. NorgesGruppen har et betydelig omfang av husleieavtaler som etter IFRS 16 vil medføre balanseføring av leierettigheter og leieforpliktelser, med den konsekvens at totale eiendeler og totale forpliktelser i konsernet vil øke. Videre så vil resultatføringen av husleieforpliktelsene endres vesentlig sammenlignet med dagens modell for operasjonelle leieavtaler. NorgesGruppen har også et visst omfang av utleievirksomhet og fremleievirksomhet. Det forventes ikke

betydelige effekter av ny standard for leasing på dette området. Områdene som krever mest vurdering ved innføringen av ny leasingstandard er estimat på sannsynlige leieperioder og diskonteringsrenter. Se note 21 for nåværende regnskapsføring av leieavtaler.

De øvrige ikke implementerte standarder i tabellen ovenfor forventes ikke å ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.

NOTE 2 • ESTIMATUSIKKERHET

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen må foreta estimater og skjønnsmessige vurderinger. Estimaten er foretatt basert på de opplysningene som foreligger samt erfaringer og andre forventninger. Estimaten blir løpende gjennomgått og vurdert. Endringer i estimater og vurderinger i senere perioder kan påvirke konsernets regnskap. Konsernets mest vesentlige estimater er knyttet til følgende poster:

Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser er beregnet av aktuar og bygger på aktuarielle og økonomiske forutsetninger som for eksempel forutsetning om diskonteringsrente, fremtidig årlig lønnsvekst, turnover og sannsynlig dødelighet. Forutsetningene har vesentlig betydning for pensjonskostnad og balanseførte pensjonsforpliktelser. Se note 11 for ytterligere opplysninger. Følgende tabell viser sensitiviteten ved endring i forutsetningene ved beregning av pensjonsforpliktsen:

(Alle beløp i 1000 kroner)	Diskonterings- rente		Årlig lønns- og G-vekst		Pensjons- regulering		Frivillig avgang	
	+1 %	- 1 %	+1 %	- 1 %	+1 %	- 1 %	+1 %	- 1 %
Økning (+)/reduksjon (-) i								
Periodens pensjonskostnad	(1 534)	1 697	500	(472)	(1 070)	-	(291)	218
Pensjonsforpliktsen								
31.12.2017	(41 994)	45 229	13 091	(12 241)	(27 760)	-	(7 110)	5 477

Varige driftsmidler, investeringseiendom og immaterielle eiendeler, herunder goodwill

Det er benyttet skjønn ved vurdering av balanseførte verdier og avskrivningsperiode for driftsmidler, investeringseiendom og immaterielle eiendeler. Goodwill vurderes årlig for verdifall. Disse vurderingene er basert på estimater av fremtidige kontantstrømmer for de tilhørende kontantstrømgenererende enhetene. Estimaten baserer seg på ledelsens vurderinger av fremtidig utvikling i lokale konkurranseforhold og lignende. NorgesGruppen har i 2017 nedskrevet goodwill med totalt MNOK 55,8. Ved en økning i WACC på 1 % ville totale goodwillnedskrivninger i 2017 økt med MNOK 54,3. En reduksjon i WACC på 1 % ville redusert goodwillnedskrivningene i 2017 med MNOK 48,6. En økning i EBIT på 0,5 % ville redusert totale goodwillnedskrivninger med MNOK 20,0. En reduksjon i EBIT på 0,5 % ville medført en økning i goodwillnedskrivninger på MNOK 140,8.

Forpliktelser og betingede forpliktelser

Vurdering av hvorvidt det foreligger forpliktelser som skal balanseføres og hvilke beløpsmessige forpliktelser som foreligger baserer seg på ledelsens konkrete vurderinger og estimater.

Avsetninger og periodiseringer i regnskapet

Det er liten bruk av avsetninger for kostnader og inntekter og periodiseringer av regnskapsposter i NorgesGruppens konsernregnskap. Innkjøpskostnadene til NorgesGruppen er i stor grad påvirket av fremforhandlede rabatter, bonuser og markedsstøtte. Avtalene med leverandørene er kortsiktige og rabatter, bonuser og markedsstøtte gjøres hovedsakelig opp månedlig og kvartalsvis. Tilsvarende inngår NorgesGruppen kortsiktige bonus- og rabattavtaler med kundegrupper. Avtalte rabatter, bonuser og markedsstøtte er i hovedsak gjort opp før avleggelsen av årsregnskapet. Det er derfor begrenset gjenværende estimatusikkerhet knyttet til disse ytelsene når årsregnskapet avlegges. Det er utviklet gode IT-løsninger for å sikre riktig behandling av rabatter og bonuser, se omtale av risikoforhold og risikostyring i årsberetningen.

Følgende regnskapsposter er i størst grad avhengig av estimater (alle beløp i 1000 kroner):

Regnskapspost	Note	Forutsetninger	Balanseført verdi
Netto pensjonsforpliktelser	11	Aktuarielle og økonomiske forutsetninger	521 221
Varige driftsmidler og investeringseiendom	6	Estimert levetid og nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	16 102 213
Goodwill	7	Nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	4 632 291
Andre immaterielle eiendeler	7	Estimert levetid og nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	199 573

NOTE 3 • KONSERNETS SAMMENSETNING

NorgesGruppen består av morselskapet NorgesGruppen ASA og i alt 309 datterselskaper. All vesentlig virksomhet er basert i Norge. De fleste datterselskapene er 100 % eid. I noen selskaper er det minoritetsinteresser, men disse anses ikke å være vesentlige.

De mest vesentlige enhetene innenfor hvert virksomhetsområde i konsernet er listet opp under. Eierandelen som er oppgitt er konsernets direkte eller indirekte eierandel. Eierandel og stemmeandel er lik. Se note 4 for økonomisk informasjon om virksomhetsområdene.

Virksomhetsområdet Detalj:

Virksomhetsområdet består av totalt 71 selskaper.

Datterselskap	Eiendeler	
Kiwi Norge AS	100 %	Lier
Kiwi Minidrift AS	100 %	Lier

NG Kiwi Agder AS	100 %	Lier
NG Kiwi Buskerud AS	100 %	Lier
NG Kiwi Innland AS	100 %	Lillehammer
NG Kiwi Midt-Norge AS	100 %	Lier
NG Kiwi Nord AS	100 %	Lier
NG Kiwi Oslo Akershus AS	100 %	Lier
NG Kiwi Rogaland AS	100 %	Lier
NG Kiwi Romsdal og Nordmøre AS	100 %	Lier
NG Kiwi Vest AS	100 %	Lier
NG Kiwi Vestfold Telemark AS	100 %	Lier
NG Kiwi Øst AS	100 %	Lier
NG Kiwi Møre AS	50 %	Lier
Oslofjordmat AS	51 %	Lier
Kjøpmannshuset Norge AS	100 %	Oslo
NG Joker Drift AS	100 %	Oslo
NG Spar Buskerud AS	100 %	Oslo
NG Spar Innland AS	100 %	Oslo
NG Spar Nord AS	100 %	Oslo
NG Spar Rogaland AS	100 %	Oslo
NG Spar Romsdal og Nordmøre AS	100 %	Oslo
NG Spar Sør AS	100 %	Oslo
NG Spar Vest AS	100 %	Oslo
NG Spar Vestfold Telemark AS	100 %	Oslo
NG Spar Øst AS	100 %	Oslo
NG Spar Møre AS	50 %	Herøy
NorgesGruppen Spar Midt-Norge AS	100 %	Oslo
Meny AS	100 %	Oslo
NG Meny Buskerud AS	100 %	Oslo
NG Meny Midt-Norge AS	100 %	Oslo
NG Meny Sør AS	100 %	Oslo
NG Meny Vest AS	100 %	Oslo
NG Meny Vestfold Telemark AS	100 %	Oslo
NG Meny Øst AS	100 %	Oslo
NG Meny Østfold AS	100 %	Oslo
NG Meny Østlandet AS	100 %	Oslo
Helgø Meny Rogaland AS	60 %	Stavanger
NG Meny Møre AS	50 %	Oslo

Virksomhetsområdet Engros:

Virksomhetsområdet består av totalt 21 selskaper.

Datterselskap	Eiendeler	
ASKO Norge AS	100 %	Oslo
ASKO Agder AS	100 %	Lillesand
ASKO Drammen AS	100 %	Lier
ASKO Hedmark AS	100 %	Ringsaker
ASKO Midt-Norge AS	100 %	Trondheim
ASKO Molde AS	100 %	Molde
ASKO Nord AS	100 %	Tromsø
ASKO Oppland AS	100 %	Nord-Aurdal
ASKO Rogaland AS	100 %	Gjesdal
ASKO Sentrallager AS	100 %	Vestby
ASKO Sentrallager Kjøl AS	100 %	Vestby
ASKO Vest AS	100 %	Bergen
ASKO Vestfold Telemark AS	100 %	Larvik
ASKO Øst AS	100 %	Vestby
STORCASH NORGE AS	100 %	Oslo

Virksomhetsområdet Eiendom:

Virksomhetsområdet består av totalt 168 selskaper.

Virksomhetsområdet eier i hovedsak eiendom for utleie til dagligvarevirksomhet.

Virksomhetsområdet Merkevarer:

Virksomhetsområdet består av totalt 13 selskaper.

Datterselskap	Eierandel	
Bakehuset AS	100 %	Oslo
Joh. Johannson Kaffe AS	100 %	Oslo
Solberg & Hansen AS	100 %	Oslo
Matbørsen AS	100 %	Stokke
Unil AS	100 %	Oslo

Øvrige selskaper:

Datterselskap	Eierandel	
Tiger AS	100 %	Oslo
Kaffebrønneriet AS	50 %	Oslo

NOTE 4 • SEGMENTINFORMASJON

Pr. 31. desember 2017 har konsernet virksomhetsområdene engros, detalj, merkevare, eiendom og annet. Virksomhetsområdene inkluderer datterselskaper og tilknyttede selskaper.

Virksomhetsområdet engros innbefatter engrosselskapene og storcash. Engrosvirksomheten omsetter varer til egeneid og kjøpmannseid butikkvirksomhet, kiosk- og servicehandel, servering og storkusholdning.

Virksomhetsområdet detalj består av egeneid butikkvirksomhet innen dagligvare gjennom konseptene Meny, Jacobs, Eurospar, Spar, Joker, CC Dagligvare og Kiwi, samt profilhusene som drifter konseptene for både egeneide og kjøpmannseide butikker.

Virksomhetsområdet merkevare er definert å omfatte i hovedsak Unil (egne merkevarer), samt Bakehuset, Matbørsen og Joh Johansson Kaffe.

Eiendomsområdet består av detalj-, engros- og produksjonseiendom, i den grad disse er skilt ut i egne selskaper.

Andre aktiviteter består av blant annet servicehandel, utenlandske tilknyttede selskaper og administrative selskaper. Omfanget av andre aktiviteter er vist samlet.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Segmentresultat 2017	Engros	Detalj	Merkevare	Eiendom	Andre aktiviteter/ eliminering	Konsern
Totale segmentinntekter	64 901 153	49 292 728	10 606 838	715 592	3 411 426	128 927 737
Inntekter mellom segmentene	(32 355 404)	-	(9 558 567)	(409 438)	(972 739)	(43 296 149)
Sum driftsinntekter	32 545 749	49 292 728	1 048 271	306 153	2 438 687	85 631 589
Av- og nedskrivninger	(425 838)	(1 108 250)	(105 190)	(184 965)	(292 230)	(2 116 473)
Driftsresultat	1 012 101	1 424 966	558 691	462 577	(405 915)	3 052 420
Netto finansresultat	(40 273)	(23 520)	(5 649)	(47 975)	(157 076)	(274 494)
Resultat før skatt	971 827	1 401 446	553 043	414 602	(562 991)	2 777 927
Segmentresultat 2016	Engros	Detalj	Merkevare	Eiendom	Andre aktiviteter/ eliminering	Konsern
Totale segmentinntekter	59 154 927	48 000 970	9 941 278	498 526	3 460 812	121 056 513
Inntekter mellom segmentene	(30 798 029)	-	(8 827 021)	(347 796)	(921 227)	(40 894 073)
Sum driftsinntekter	28 356 898	48 000 970	1 114 257	150 730	2 539 585	80 162 440
Av- og nedskrivninger	(316 980)	(1 036 642)	(95 860)	(158 607)	(217 221)	(1 825 308)
Driftsresultat	1 018 110	1 602 291	535 217	268 920	(158 932)	3 265 606
Netto finansresultat	(43 979)	27 382	(4 539)	(43 877)	(36 277)	(101 290)
Resultat før skatt	974 131	1 629 674	530 678	225 042	(195 208)	3 164 316

NOTE 5 • LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

(Alle beløp i tabellen er i 1000 kroner)

	2017	2016
Lønninger	8 015 064	7 936 257
Folketrygdavgift	1 179 839	1 150 998
Pensjonskostnad (note 11)	357 509	279 256
Andre ytelser	496 695	488 245
Sum	10 049 107	9 854 756
Antall årsverk sysselsatt	15 396	15 756

Lån til ansatte

Lån til ansatte utgjør TNOK 21 274 i konsernet (TNOK 24 781 pr. 31.12.2016).

(Alle tall i hele kroner)

Ytelser til konsernsjef		Lønn	Bonus	Andre ytelser	Regnskapsført pensjonskostnad
Runar Hollevik ¹⁾	2017	6 748 103	1 875 000	322 982	2 764 437
	2016 ¹⁾	3 650 748	1 830 000	208 494	1 341 525

1) Tiltrådte 17. juni 2016. Oppgitt beløp gjelder fra denne dato og ut 2016. Bonusen er opptjent gjennom tidligere stilling i konsernet.

Runar Hollevik overtok som konsernsjef etter Tommy Korneliussen den 17. juni 2016. Runar Hollevik er tilknyttet selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning for lønn over 12 G og har rett til pensjon fra fylte 62 år. Konsernsjefen er berettiget et sluttvederlag på 24 måneder dersom selskapet bringer ansettelsesforholdet til opphør før fylte 62 år.

(Alle tall i hele kroner)

Ytelser til konsernsjef	Lønn	Bonus	Andre ytelser	Regnskapsført pensjonskostnad	
Tommy Korneliussen ²⁾	2016	4 804 355	3 084 000	432 696	1 629 160

2) Fratrådte som konsernsjef 16. juni 2016. Oppgitt beløp gjelder for hele 2016 samlet.

Tommy Korneliussen fratrådte som konsernsjef den 16. juni 2016, men opprettholdt ordinær lønn til 31. august 2016. Sluttvederlaget, tilsvarende 2 års lønn med tilleggsetelser inkludert, samt saldoen i den langsiktige bonusordningen, ble utbetalt i september 2016 og kommer i tillegg til beløp oppgitt i tabellen. Den ytelsesbaserte pensjonen med 60 % av lønn dekkes over driften og utbetalingen fra denne ordning startet i september 2016.

Ytelser til ledende personer 2017	Lønn	Bonus	Andre ytelser	Regnskapsført pensjonskostnad	Lån
Øyvind Andersen	4 774 861	2 176 550	280 692	2 649 381	-
Mette Lier ³⁾	2 693 113	952 500	144 110	694 277	229 178
Per Roskifte	3 156 983	1 466 000	169 606	2 355 419	-
Johan Johannson	3 764 541	888 675	179 143	997 473	-

Ytelser til ledende personer 2016	Lønn	Bonus	Andre ytelser	Regnskapsført pensjonskostnad
Øyvind Andersen	4 628 741	2 130 439	296 403	2 443 752
Sverre R. Kjær ⁴⁾	3 461 045	1 827 394	260 530	1 401 189
Per Roskifte	3 166 843	1 432 740	225 173	2 229 921
Johan Johannson	3 729 275	871 250	225 574	944 620

3) Tiltrådte 20. mars 2017. Oppgitt beløp for 2017 gjelder fra denne dato og ut året. Bonusen er opptjent gjennom tidligere stilling i konsernet.

4) Fratrådte 31. oktober 2016. Oppgitt beløp for 2016 er frem til denne dato. Lønn ble videre utbetalt frem til oktober 2017. Sluttvederlag, tilsvarende 2 årslønner, samt opptjent og innestående bonus ble utbetalt i 2017.

Det er etablert retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i NorgesGruppen ASA. Godtgjørelsene omfatter i det vesentlige fast lønn som normalt reguleres en gang pr. år etter individuell vurdering. Ledende ansatte har bilordning etter konsernets retningslinjer. Bonus til konsernsjefen og ledende personer består av en langsiktig bonusordning. Bonusordningen har til hensikt å ivareta fokuset mot den langsiktige verdiskapningen i konsernet. Ordningen er knyttet opp til oppnåelse av definerte nøkkeltall i forhold til avkastning. Ordningen er ikke tidsbestemt og har en maksimal uttelling på 6 månedslønner pr. år. Ordningen er besluttet av styret og løper inntil styret beslutter å endre ordningen. Det er i regnskapet for 2017 avsatt maksimalt bonusinnskudd for de ledende ansatte i den langsiktige bonusordningen. Spesifisert bonus i oppstillingen overfor er utbetalinger i det enkelte regnskapsår, opptjent for 2016 eller tidligere. Det foreligger ikke programmer for opsjoner eller utdeling av aksjer til ansatte i NorgesGruppen ASA.

Ledende personer har rett til pensjon fra fylte 62 år. Konsernet har en innskuddsbasert pensjonsordning over drift og én leder er tilknyttet denne ordning. Tre ledere har opprettholdt ytelsesbasert pensjonsordning over drift, hvor pensjonen er satt til 60 % av lønn. Det foreligger avtaler om etterlønn til ledende ansatte.

Erklæring som omhandler ytelser til ledende ansatte vil bli behandlet på ordinær generalforsamling 8. mai 2018. For 2017 har fastsettelsen av lønn og godtgjørelser for ledende ansatte blitt gjennomført i tråd med den avgitte erklæringen for det året.

Honorarer til medlemmer i styret, valgkomité, revisjonsutvalg, kompensasjonsutvalg og observatører i styret

	Ordinært styrehonorar	Valgkomité	Kompensasjons- utvalg	Revisjons- utvalg	Totalt
Knut Hartvig Johannson ¹⁾	380 000	25 000	37 500		442 500
Hilde Vatne	274 000		37 500	75 000	386 500
Sverre Lorentzen	274 000				274 000
Jan Magne Borgen	274 000			75 000	349 000
Lise Hanne Midtgaard	274 000				274 000
Guri Størvold	274 000				274 000
Gisele Marchand ²⁾	274 000			125 000	399 000
Ørjan Svanevik	274 000		37 500		311 500
Hanne Beathe Halvorsen	274 000				274 000
Mats Gunnar Knudsen	274 000				274 000
Haldis Kristin Haugen	102 750				102 750
Henrik Lorentzen-Styr	102 750				102 750
Stian Kvalvaag	34 250				34 250
Cecilie Blindern Myhre	34 250				34 250
Morten Corneliussen		25 000			25 000
Knut Hage		25 000			25 000
Odd Sverre Larsen		25 000			25 000
	3 120 000	100 000	112 500	275 000	3 607 500

1) Styreleder og leder for kompensasjonsutvalget.

2) Leder for revisjonsutvalget.

Godtgjørelser til revisor

(Alle beløp i 1000 kroner)	2017	2016
Lovpålagt revisjon Deloitte AS	10 972	10 219
Andre attestasjonstjenester	488	684
Andre tjenester utenfor revisjonen	1 117	1 891

Deloitte Advokater DA, et samarbeidende selskap med Deloitte AS, har i tillegg levert tjenester for TNOK 864 i 2017 (TNOK 1 053 i 2016).

NOTE 6 • VARIGE DRIFTSMIDLER OG INVESTERINGSEIENDOM

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Tomter og bygninger	Driftsløsøre og inventar	Sum varige driftsmidler	Investerings- eiendom
Regnskapsåret 2017				
Anskaffelseskost 01.01.17	10 819 824	18 101 649	28 921 473	1 061 111
Tilgang nye konsernselskaper	212 601	41 100	253 701	62 967
Tilgang	903 859	1 656 401	2 560 260	53 626
Avgang	(478 206)	(461 806)	(940 012)	(224 623)
Reklassifiseringer	(789 417)	586 058	(203 359)	203 359
Anskaffelseskost 31.12.17	10 668 661	19 923 402	30 592 063	1 156 440
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.17	2 359 298	11 405 109	13 764 407	439 931
Akkumulerte av- og nedskrivninger i nye konsernselskaper	8 654	27 838	36 492	2 465
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(132 390)	(398 321)	(530 711)	(85 231)
Reklassifiseringer akkumulerte av- og nedskrivninger	(53 130)	(215)	(53 345)	53 345
Årets avskrivninger	286 978	1 565 864	1 852 842	41 827
Årets nedskrivninger	70 552	47 314	117 866	6 402
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.17	2 539 962	12 647 589	15 187 551	458 738
Balanseført verdi 31.12.17	8 128 698	7 275 813	15 404 511	697 702

	Tomter og bygninger	Driftsløsøre og inventar	Sum varige driftsmidler	Investerings-eiendom
Regnskapsåret 2016				
Anskaffelseskost 01.01.16	9 592 821	16 845 946	26 438 767	1 103 380
Tilgang nye konsernselskaper	106 663	22 261	128 924	-
Tilgang	1 290 997	1 738 643	3 029 640	28 767
Avgang	(164 812)	(507 374)	(672 185)	(74 709)
Reklassifiseringer	(5 845)	2 172	(3 673)	3 673
Anskaffelseskost 31.12.16	10 819 824	18 101 649	28 921 473	1 061 111
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.16	2 114 526	10 391 943	12 506 469	448 279
Akkumulerte av- og nedskrivninger i nye konsernselskaper	27 637	7 356	34 994	-
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(47 259)	(459 060)	(506 320)	(44 911)
Årets avskrivninger	263 544	1 415 917	1 679 461	36 564
Årets nedskrivninger	850	48 953	49 803	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.16	2 359 298	11 405 109	13 764 407	439 931
Balanseført verdi 31.12.16	8 460 525	6 696 541	15 157 066	621 181
Økonomisk levetid	50–100 år	3–20 år		50–100 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		Lineær
	Tomter avskrives ikke			

Leieavtaler er omtalt i note 21.

Balanseført verdi av tomter og bygninger som er pantsatt som sikkerhet for lån fra finansinstitusjoner (note 13) er TNOK 114 946 pr. 31.12.2017 (TNOK 117 920 pr. 31.12.2016).

Virkelig verdi av konsernets investeringseiendom er estimert til MNOK 1 525 pr. 31.12.2017 (MNOK 1 536 pr. 31.12.2016). Det er ikke benyttet uavhengig takstmann ved verdsettelsen av investeringseiendom. Verdsettelsen er basert på ikke observerbare markedsdata (Nivå 3). Virkelig verdi er beregnet ved hjelp av fremtidig forventede kontantstrømmer for hver enkelt eiendom, fratrasket direkte eierkostnader, neddiskontert med individuelle risikjusterte avkastningskrav. Avkastningskravene som er benyttet ligger mellom 5,5 % og 13,2 %. Inntektsførte leieinntekter fra investeringseiendom i 2017 er MNOK 99,7 (MNOK 113,3 i 2016). Direkte kostnader knyttet til investeringseiendommene har i 2017 vært MNOK 15,0 (MNOK 17,0 i 2016).

NOTE 7 • IMMATERIELLE EIENDELER

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum immaterielle eiendeler
Regnskapsåret 2017			
Anskaffelseskost 01.01.17	7 192 241	564 610	7 756 851
Tilgang	32 526	1 530	34 056
Avgang	(1 640)	-	(1 640)
Anskaffelseskost 31.12.17	7 223 128	566 139	7 789 267
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.17	2 536 695	324 800	2 861 496
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(1 629)	-	(1 629)
Årets avskrivninger	-	33 816	33 816
Årets nedskrivninger	55 770	7 950	63 720
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.17	2 590 837	366 566	2 957 403
Balanseført verdi 31.12.17	4 632 291	199 573	4 831 864
Regnskapsåret 2016			
Anskaffelseskost 01.01.16	7 147 690	604 189	7 751 879
Tilgang nye konsernselskaper	-	100	100
Tilgang	50 508	5 654	56 162
Avgang	(45 687)	(5 603)	(51 290)
Reklassifiseringer	39 730	(39 730)	-
Anskaffelseskost 31.12.16	7 192 241	564 610	7 756 851
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.16	2 559 274	287 778	2 847 052
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(45 037)	-	(45 037)
Årets avskrivninger	-	36 312	36 312
Årets nedskrivninger	22 458	710	23 168
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.16	2 536 695	324 800	2 861 496
Balanseført verdi 31.12.16	4 655 546	239 809	4 895 355
Økonomisk levetid		5–20 år	
Avskrivningsplan	Ingen	Lineær	

Goodwill spesifisert på virksomhetsområder:	Balanseført 31.12.2017	Balanseført 31.12.2016
Engrosvirksomhet	395 146	395 146
Detaljvirksomhet	3 099 334	3 122 589
Merkevare	666 086	666 086
Eiendom	3 679	3 679
Annet	468 045	468 045
Sum	4 632 291	4 655 546

Se note 8 for informasjon om nedskrivningsvurderinger og goodwill pr. kontantstrøm-genererende enhet.

NOTE 8 • NEDSKRIVNINGSVURDERINGER

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men skal årlig testes for mulig verdifall, og ved indikasjoner på verdifall. NorgesGruppen gjennomfører sine årlige tester for verdifall i fjerde kvartal. NorgesGruppen har per 31.12.2017 ingen immaterielle eiendeler med ubestemt levetid. Goodwill ervervet ved virksomhetssammenslutninger er allokert til individuelle kontantgenererende enheter (CGUer).

Testingen av verdifall gjennomføres ved at gjenvinnbart beløp per CGU estimeres og sammenliknes med bokført verdi av enhetens netto eiendeler. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og, hvor relevant, netto salgsverdi.

Bruksverdi er beregnet ut fra diskonterte kontantstrømmodeller. De estimerte kontantstrømmene reflekterer NorgesGruppens økonomiske prognoser, budsjetter og strategiplaner over en periode på fem år.

Nøkkelforutsetningene som NorgesGruppen benytter i sine beregninger av bruksverdier er EBITDA, vekstrater, driftsmessige investeringer og diskonteringsrenter.

EBITDA representerer driftsmarginene før avskrivninger og amortiseringer, og fastsettes ut i fra historiske og nåværende marginer, prognoser og budsjetter, samt forventet fremtidig markedsutvikling per CGU.

De benyttede vekstratene reflekterer en normalisering av de kontantgenererende enhetenes virksomhet ved at disse gjennom prognoseperioden konvergerer fra dagens og budsjetterte vekstrater mot det langsiktige vekstnivået i markedet virksomhetene drives i. Vekstratene i prognoseperioden baserer seg på fastsatte prognoser og budsjetter, ledelsens erfaringer, samt

forventninger til markedsutviklingen der virksomheten drives. Etter den eksplisitte prognoseperioden på fem år, er kontantstrømmen for terminalverdien ekstrapolert med en konstant nominell vekstrate på 2,2 %, tilsvarende estimatet på forventet langsiktig inflasjon i Norge.

Kontantstrømmene skal fastsettes med utgangspunkt i den tilstand CGUene er i og bruken av disse. Følgelig er ikke investeringer som vesentlig forbedrer CGUenes ytelse hensyntatt i de estimerte kontantstrømmene. I en normal driftssituasjon forutsettes det at reinvesteringsbehovet tilsvarer gjennomsnittlig vedlikeholdsinvesteringer for CGUene, og dermed et normalisert forhold mellom investeringer og driftsinntekter på lang sikt. For CGUer som er i en vekstfase er investeringsnivået individuelt fastsatt frem til normaliseringsperioden, hvilket påvirker det fremtidige forholdet mellom investeringer og inntekter.

Diskonteringsrentene som benyttes er basert på en vektet kapitalkostnadsmodell (WACC), som reflekterer kapitalkostnadene til egenkapital og gjeld. Kapitalkostnadene til egenkapitalen er utledet ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Diskonteringsrenter estimeres for de forskjellige virksomhetsområdene, og ligger i intervallet 9,0 til 12,2 prosent (2016: 8,9 til 12,7 prosent) før skatt.

NorgesGruppen har benyttet forventede kontantstrømmer og diskonteringsrenter etter skatt i sine vurderinger. Konklusjonene ville ikke ha endret seg om kontantstrømmer og diskonteringsrenter før skatt var benyttet. Diskonteringsrenter før skatt er beregnet ved hjelp av en iterativ metode.

Vi viser til note 2 for opplysninger om sensitivitetsanalysen knyttet til endringer i forutsetningene for nedskrivningsvurderingen.

I 2017 er det foretatt nedskrivninger med totalt MNOK 188,1 (MNOK 73,0 i 2016). Dette er fordelt på goodwill med MNOK 55,8 (MNOK 22,5 i 2016), andre immaterielle eiendeler med MNOK 8,0 (MNOK 0,7 i 2016) og driftsmidler med MNOK 124,3 (MNOK 49,8 i 2016). Nedskrivningene fordeler seg på flere CGUer og er i hovedsak innenfor virksomhetsområdet detalj med MNOK 103,3 (MNOK 69,8 i 2016).

Det er ingen spesielle enkelthendelser som er årsak til nedskrivningene, med unntak av brann på ASKO lageret i Vestby som medførte en nedskrivning av driftsmidler med MNOK 48,8.

De største goodwillpostene er knyttet til følgende kontantstrømgenererende enheter:

	2017	2016
NG Meny Øst AS	585 084	585 084
NG Meny Østlandet AS	465 415	465 415
Joh. Johansson Kaffe AS	403 774	403 774
NG Kiwi Oslo Akershus AS	349 839	349 839
Helgø Meny Rogaland AS	244 769	244 769
NorgesGruppen Vest AS	197 497	197 497
Matbørsen AS	190 962	190 962
NG Meny Vest AS	178 679	178 679
NG Kiwi Innland AS	171 972	171 972
NG Kiwi Vest AS	168 668	168 668
NG Kiwi Rogaland AS	160 720	160 720
ASKO Norge AS	145 641	145 641
NG Meny Vestfold Telemark AS	144 057	192 660
Kiwi Minidrift AS	117 653	117 653
Øvrige	1 107 560	1 082 213
Sum	4 632 291	4 655 546

NOTE 9 • KJØP AV VIRKSOMHET

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2017	2016
Anskaffelseskost		
Vederlag	35 065	61 061
Sum anskaffelseskost	35 065	61 061
Balanseført verdi på kjøpstidspunktet		
Immaterielle eiendeler	-	1 376
Varige driftsmidler	7 760	13 540
Andre anleggsmidler	50	6
Varelager	6 970	8 754
Andre omløpsmidler	6 892	7 417
Egenkapital	1 085	10 553
Langsiktig gjeld	8 852	9 963
Kortsiktig gjeld	11 735	10 578
Mer-/mindreverdi ved oppkjøp		
Andre immaterielle eiendeler	1 454	-
Goodwill	32 526	50 508
Sum mer-/mindreverdi	33 980	50 508

I 2017 og i 2016 er det gjennomført en rekke mindre oppkjøp, i hovedsak knyttet til detaljvirksomheten. Oppkjøpene er hver for seg ansett som så uvesentlige at de er presentert samlet. I noten spesifiseres kjøp av virksomhet i henhold til IFRS 3.

Allokering av merverdi til goodwill er begrunnet med forventning om fremtidig inntjening i oppkjøpt virksomhet.

NOTE 10 • INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

(Alle beløp i 1000 kroner)

NorgesGruppen har investeringer i en rekke tilknyttede selskap. Basert på en vurdering av virksomhetens størrelse og strategisk viktighet for NorgesGruppen, er Bama Gruppen AS og Mahia 17 ApS (tidligere Dagrofa ApS) spesifisert nærmere nedenfor. Alle de tilknyttede selskapene har sin virksomhet i Norge, med unntak av Mahia 17 ApS, Pisiffik A/S og Eurocash Food AB som har sin virksomhet i henholdsvis Danmark, Grønland og Sverige. Ingen av NorgesGruppens tilknyttede selskaper er børsnoterte eller omsettes i et annet likvid marked.

2017	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS	Andre	Sum
Balanseført verdi 1.1	780 411	173 075	1 897 347	2 850 833
Andel av resultat	220 864	(483 961)	193 646	(69 451)
Tilgang/avgang tilknyttede selskaper	-	316 500	185 104	501 604
Mottatt utbytte	(113 861)	-	(152 490)	(266 351)
Omregningsdifferanser	-	(6 873)	17 100	10 227
Andre endringer i det tilknyttede selskapets egenkapital	24 311	1 260	(10 128)	15 443
Balanseført verdi 31.12	911 725	-	2 130 581	3 042 306

	BAMA Gruppen AS	MAHIA 17 APS
Sted	Oslo	Ringsted, DK
Eierandel	45,5 %	48,9 %
Anleggsmidler	2 600 000	2 218 275
Omløpsmidler	2 700 000	3 766 266
Langsiktig gjeld	900 000	785 933
Kortsiktig gjeld	2 800 000	4 537 875
Driftsinntekter	16 922 800	22 100 930
Resultat etter skatt	403 900	(651 487)
Andre inntekter og kostnader	-	6 644
Totalresultat	403 900	(644 842)

2016	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS	Andre	Sum
Balanseført verdi 1.1	713 488	365 101	1 887 102	2 965 691
Andel av resultat	220 129	(169 853)	194 616	244 893
Tilgang/avgang tilknyttede selskaper	-	-	(28 176)	(28 176)
Mottatt utbytte	(125 248)	-	(153 729)	(278 977)
Omregningsdifferanser	-	(22 173)	(14 088)	(36 261)
Andre endringer i det tilknyttede selskapets egenkapital	(27 958)	-	11 622	(16 336)
Balanseført verdi 31.12	780 411	173 075	1 897 347	2 850 833

	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS
Sted	Oslo	Ringsted, DK
Eierandel	45,5 %	48,9 %
Anleggsmidler	2 700 000	2 452 266
Omløpsmidler	2 400 000	3 005 865
Langsiktig gjeld	900 000	1 177 188
Kortsiktig gjeld	2 700 000	3 476 442
Driftsinntekter	16 502 500	23 402 228
Resultat etter skatt	438 000	(360 348)
Resultat etter skatt fra avhendet virksomhet	6 000	-
Andre inntekter og kostnader	6 000	4 322
Totalresultat	444 000	(356 026)

I konsernregnskapet til NorgesGruppen er tallene for Bama Gruppen og Mahia 17 ApS omarbeidet etter IFRS. I tabellen for avstemming av endringene fra inngående balanse til utgående balanse er tallene for de to selskapene i henhold til IFRS. I tabellen som viser eiendeler, forpliktelser og resultatposter for Bama Gruppen og Mahia 17 ApS er tallene på 100 % basis og er i henhold til lokale regnskapsprinsipper, henholdsvis norske regnskapsprinsipper og danske regnskapsprinsipper. Forskjellen mellom IFRS og de lokale regnskapsprinsippene knytter seg i hovedsak til avskrivning av goodwill for begge selskapene og i tillegg ikke innregnet estimatavvik i pensjonsforpliktelsen i Bama. Goodwillavskrivninger i 2017 utgjør 64,5 MNOK for Bama Gruppen og 14,7 MNOK for Mahia 17 ApS. Ikke innregnet estimatavvik (tap) i Bama Gruppen er pr. 31.12.17 på 118,5 MNOK. Oppstillingene er basert på foreløpige regnskaper fra de to selskapene, da endelige regnskaper ikke er ferdigstilt ved avleggelse av NorgesGruppens konsernregnskap. Regnskapstall for Mahia 17 ApS er omregnet til norske kroner.

Investeringer i tilknyttede selskaper pr. 31.12.2017 inkluderer goodwill og andre merverdier med TNOK 246 589 (TNOK 65 061 pr. 31.12.2016).

Ikke innregnet tap på tilknyttede selskap pr. 31.12.2017 er TNOK 52 568 (TNOK 10 763 pr. 31.12.2016).

BAMA Gruppen AS er det ledende selskapet i Norge innen fersk frukt, grønnsaker, bær og poteter og er NorgesGruppens leverandør av frukt og grønt. I tillegg har selskapet en

voksende posisjon innen omsetning av blomster. Selskapet er en av landets eldste private handelsbedrifter. Hovedkontoret ligger i Oslo. BAMA Gruppen AS er eiet av AS Banan (33,66 %), Rema Industrier AS (19,80 %) og Macase AS (0,99 %) i tillegg til NorgesGruppen. Selskapet har levert stabilt gode resultater de siste årene.

Mahia 17 ApS er et dansk dagligvarekonsern. Virksomheten består av engrosvirksomhet, detaljhandel og storhusholdning. Selskapets detaljvirksomhet drives hovedsakelig gjennom profilene MENY, Min Købmand, SPAR og Let-Køb i en kombinasjon av egneide og kjøpmannseide butikker. Det ble i 2017 besluttet å gjennomføre strukturelle endringer for å sikre fremtidig lønnsomhet. Endringen innebærer at Mahia 17 styrker Meny og Food-service Danmark og at den danske Kiwi-kjeden er avviklet. Mahia 17 ApS hovedkontor ligger i Ringsted. Konsernet eies med 48,9 % av NorgesGruppen, 41,5 % av KFI Erhvervsdrivende Fond og 9,3 % av kjøpmenn.

NOTE 11 • PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Selskapene i konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i denne loven.

Konsernets selskaper har i all hovedsak en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Selskapene betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapene har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddet utgjør fra 3 til 8 % av den ansattes lønn. 21 126 ansatte (21 820 pr. 2016) omfattes av ordningene. Kostnadsført tilskudd inngår i lønnskostnaden og utgjør TNOK 248 438 i 2017 (TNOK 198 964 i 2016).

Morselskapet og noen datterselskaper har pr. 31.12.2017 ytelsesbaserte driftspensjonsordninger for enkelte ansatte og pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Pensjonsforpliktelsene er ikke sikret gjennom innbetaling av midler til livsselskap. Antall aktive og pensjonister i ordningen er henholdsvis 141 og 149 (138 og 154 i 2016).

Konsernet har en usikret ordning over drift som inkluderer alle ansatte med lønn over 12G. Ordningen gir årlig opptjening på 15 % av overskytende lønn over 12 G. I tillegg kommer enkelte individuelt avtalte satser. Regnskapsmessig virkning av dette fremkommer nedenfor. Balanseførte forpliktelser og årets kostnad er inkludert i oppstillingen nedenfor.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Flere av selskapene i konsernet har en avtalefestet pensjonsordning for sine ansatte. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av forpliktelse knyttet til ny AFP-ordning. Balanseførte forpliktelser og årets kostnad for AFP-pensjon er inkludert i oppstillingen nedenfor.

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	101 533	73 051
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	7 538	7 241
Netto pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	109 071	80 292
Pensjonskostnad innskuddsbasert pensjonsordning	248 438	198 964
Netto pensjonskostnad totalt (inngår i lønnskostnaden)	357 509	279 256
Endring i pensjonsforpliktelse	2017	2016
Pensjonsforpliktelse 1.1	481 089	437 963
Årets pensjonsopptjening	101 533	73 051
Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	7 538	7 241
Estimatavvik:		
Estimatavvik knyttet til endring i finansielle forutsetninger	4 199	3 619
Estimatavvik knyttet til erfaringsavvik	24 792	22 050
Sum estimatavvik	28 991	25 669
Utbetalte pensjoner sikrede og usikrede ordninger	(16 481)	(14 458)
Annet	(81 449)	(48 377)
Pensjonsforpliktelse 31.12	521 221	481 089
Estimatavvik ført over totalresultatet	(28 991)	(25 669)
Forutsetninger for beregning av pensjonsforpliktelser	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,25 %	2,25 %
Frivillig avgang/turnover	2,29 %	2,30 %
Benyttet uføretariff	KU	KU
Benyttet demografisk tariff	K2013BE	K2013BE

Se note 2 for informasjon om estimatusikkerhet knyttet til pensjonsforutsetningene.

NOTE 12 • FINANSIELL RISIKOSTYRING

NorgesGruppens risiko på finansielle instrumenter er relativt begrenset. Selskapet benytter seg ikke av finansielle instrumenter, herunder finansielle derivater, for spekulasjonsformål. De viktigste finansielle risikoene selskapet er utsatt for er knyttet til renterisiko, likviditetsrisiko og valutarisiko. Selskapets ledelse har en løpende vurdering og oppfølging av disse risikoene og fastsetter retningslinjer for hvordan disse skal håndteres. Finansiell policy følges opp av den sentrale finansavdelingen i samarbeid med de enkelte driftsenhetene.

Kapitalstyring

NorgesGruppen har kontinuerlig fokus på at egenkapitalen skal tilpasses virksomhetens målsetting og risikoprofil. Finansiell policy omhandler krav til finansieringsstrategi og egenkapitalandel for konsernet, morselskapet og datterselskapene. Konsernets egenkapitalandel pr. 31.12.2017 utgjør 48,1 % (46,0 % pr. 31.12.2016). Styret vurderer at egenkapitalen er tilstrekkelig. Konsernets finansiering består i hovedsak av obligasjonslån, trekkfasiliteter i ulike banker og sertifikatlån tatt opp av morselskapet. I henhold til avtaler med eksterne långivere har NorgesGruppen avgitt erklæring om negativ pant med definerte unntak. I henhold til noen av avtalene med eksterne långivere er NorgesGruppen pålagt ulike kapitalkrav knyttet til egenkapital-, gjelds- og rentedekningsgrad. De strengeste kravene er egenkapitalgrad på minimum 24 %, netto rentebærende gjeld / EBITDA på maksimum 3,5 og rentedekningsgrad på minimum 3. Kravene følges opp løpende av konsernets finansavdeling basert på regnskapsmessige tall og rapporteres kvartalsvis. Kapitalkravene er overholdt i perioden.

Likviditetsrisiko

For å sikre en sterk finansiell handlefrihet er det nødvendig å holde en solid likviditetsreserve. NorgesGruppen har som målsetting til enhver tid å opprettholde en sterk finansiell handlefrihet, gjennom en høy reell og bokført egenkapitalandel samt solid likviditetsreserve. Konsernets virksomhet gir løpende fysiske inntekter hver dag kombinert med en høy omsetning, slik at behovet for å tilfredsstille kravet til finansiell handlefrihet begrenser behovet for en prosentmessig høy likviditetsreserve. Konsernet har et minimumsmål på likviditetsreserve i forhold til driftsinntekter. Likviditetsreserven består av bankinnskudd og ubenyttede kommiterte bankfasiliteter, fratrullet sertifikatlån, kortsiktige rentebærende trekk og trekk på kassekreditter.

Plassering av overskuddslikviditet skal, utover plassering hos konsernets relasjonsbanker, kun gjøres til institusjoner og bedrifter hvor styret i NorgesGruppen har godkjent beløps- og tidsrammen.

Den sentrale finansavdelingen følger daglig opp konsernets likviditet og tilpasser bruken av de forskjellige finansieringskildene til svingninger i konsernets likviditetsbehov på kort og lang sikt i samarbeid med de forskjellige forretningsområdene.

Oppstillingene nedenfor viser konsernets kontraktsfestede forpliktelser ved første mulige forfallstidspunkt. Beløpene er udiskonterte. Renter er beregnet i henhold til forward-kurven på balansedagen. Konsernet kan trekke opp ubenyttede trekkrammer ved behov. I tabellen er disse fordelt på forfallstidspunkt. Kortsiktige ukommiterte trekkrammer kommer i tillegg.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Finansiering 31.12.2017						
Forfall	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Langsiktig gjeld (se note 13)	-	-	988 275	2 719 925	952 741	4 660 942
Sertifikatlån (se note 14)	500 000	-	-	-	-	500 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 14)	15 636	864 727	-	-	-	880 364
Trekk på kassekreditt (se note 14)	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld (se note 14)	2 305 397	848 771	-	-	-	3 154 168
Beregnete renter	36 446	111 412	138 092	246 620	52 756	585 326
Leverandørgjeld	6 094 734	-	-	-	-	6 094 734
Nettooppgjorte derivater	-	3 960	14 944	71 956	9 169	100 029
Bruttooppgjorte derivater	109 848	-	-	-	-	109 848
Sum	9 062 061	1 828 870	1 141 311	3 038 501	1 014 666	16 085 410
Ubenyttede langsiktige trekkrammer	-	1 500 000	1 700 000	2 283 870	-	5 483 870

Finansiering 31.12.2016						
Forfall	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Langsiktig gjeld (se note 13)	-	-	1 015 261	3 724 656	1 285 415	6 025 332
Sertifikatlån (se note 14)	300 000	-	-	-	-	300 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 14)	-	849 091	-	-	-	849 091
Trekk på kassekreditt (se note 14)	25 478	-	-	-	-	25 478
Annen kortsiktig gjeld (se note 14)	1 933 536	827 537	-	-	-	2 761 073
Beregnete renter	45 805	139 464	159 573	329 371	66 044	740 257
Leverandørgjeld	5 542 851	-	-	-	-	5 542 851
Nettooppgjorte derivater	11 465	35 039	34 877	44 208	(13 986)	111 602
Bruttooppgjorte derivater	230 915	220 459	153 734	-	-	605 108
Sum	8 090 050	2 071 590	1 363 445	4 098 235	1 337 473	16 960 792
Ubenyttede langsiktige trekkrammer	1 000 000	500 000	1 375 000	2 838 662	-	5 713 662

Derivater er vist fordelt på bruttooppgjorte og nettooppgjorte derivater. Nettooppgjorte derivater inneholder forpliktelser knyttet til renteinstrumenter. For nettooppgjorte derivater presenteres netto kontantstrømmer. Derivater med positiv verdi på rapporteringsdato (finansielle eiendeler) er ikke tatt med i analysen over.

Bruttooppgjorte instrumenter består av valutaterminer på kjøp av valuta og brutto forpliktelser knyttet til utstedte salgsopsjoner på aksjer.

Markedsrisiko

Valuta

NorgesGruppen er i hovedsak eksponert for valuta på varestrøm, investeringer og tjenester. Konsernet har følgende bokført verdi på eiendeler (bankinnskudd og kundefordringer) og forpliktelser (leverandørgjeld og annen gjeld) i utenlandsk valuta, oppgitt i norske kroner:

	31.12.2017		31.12.2016	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Euro	1 290	185 759	16 883	80 998
Dollar	1 505	33 397	8 036	60 128
SEK	1 486	18 622	2 576	12 235
DKK	21 871	201 936	132 406	225 626
Annet	-	6 599	-	5 055

Konsernet benytter valutainstrumenter for å begrense effekten som følge av svingninger i valutakurser. Det benyttes opsjoner og terminer. Instrumentene er balanseført til virkelig verdi. Verdien på instrumentene påvirkes av endringer i valutakursene. Basert på historiske standardavvik for gjennomsnittlige valutakurser, hentet fra daglige midtkurser fra Norges Bank de siste 7 årene, vil en økning eller reduksjon på 10 % i valutakursen være et hensiktsmessig mål for et rimelig mulighetsområde for sensitivitetsanalyse av konsernets valutainstrumenter og pengeposter i utenlandsk valuta. Følgende oppstilling viser hvordan en økning eller en reduksjon i valutakursen for relevante valutaer i markedet ville øke eller redusere konsernets valutainstrumenter og pengeposter i utenlandsk valuta 31.12 og tilsvarende endre konsernets egenkapital og resultat eller totalresultat:

	2017		2016	
	10 % økning	10 % reduksjon	10 % økning	10 % reduksjon
Euro	31 355	(32 903)	634	(6 805)
Dollar	(1 064)	1 217	3 959	(6 743)
SEK	(1 302)	1 302	(724)	724
DKK	(13 685)	13 685	(19 978)	19 978

Rente

Konsernet er utsatt for konsekvenser i rentemarkedene. Rentebetingelser på langsiktig gjeld er i stor grad flytende rente basert på NIBOR med tillegg av margin. NorgesGruppen har en relativt lav rentebindingsportefølje. Dette sees i forhold til den operative virksomheten som ikke anses å være spesielt renteutsatt. Lønnsomheten i virksomheten påvirkes i begrenset grad ved en endring i rentenivået.

NorgesGruppen skal ha en moderat risikoprofil tilpasset den operasjonelle risiko. Dette gir en viss fleksibilitet til å utnytte markedsmuligheter. Hovedfokus skal være å identifisere i hvilken grad renteendringer vil påvirke selskapets inntjening og finansielle stilling, samt eventuelt redusere påvirkningen. NorgesGruppen har som målsetning å ligge på den generelle utviklingen i pengemarkedsrentene. Samtidig foretas det disponeringer for å dempe effektene av kortsiktige svingninger i rentemarkedene. Gjeldsporteføljens rentebindingsprofil dannes gjennom valg av rentestruktur på selskapets lån og gjennom å benytte rentederivater som rentebytteavtaler og FRAer, samt ved opptak av fastrentelån. Det blir løpende målt durasjon på renteinstrumentene sammen med de langsiktige lånene. Renteinstrumenter i konsernet inngås av morselskapet.

Retningslinjer for bruk av finansielle renteinstrumenter er vedtatt av styret og følges opp av en sentral finansavdeling i samarbeid med de enkelte driftsenhetene.

Oppstillingen nedenfor viser konsernets netto rentebærende gjeld og gjennomsnittlig lånerente som følge av finansiering på balansedagen:

Netto rentebærende gjeld	31.12.2017	31.12.2016
Rentebærende gjeld (se note 13 og 14)	6 111 207	7 177 770
Rentebærende fordringer (se note 23)	(933 396)	(1 002 900)
Bankinnskudd og kontanter	(1 089 616)	(707 409)
Netto kursverdi rentesikringsinstrumenter, rentebærende (se note 16)	89 168	110 752
Netto rentebærende gjeld	4 177 363	5 578 213
Gjennomsnittlig lånerente finansiering 31.12 - konsern	3,16 %	3,44 %

Obligasjons- og sertifikatlån:

Alle obligasjons- og sertifikatlån i konsernet er tatt opp av morselskapet og er inkludert i rentebærende gjeld i oppstillingen ovenfor.

	ISIN	Rente	Løpetid	Beløp
Børsnoterte obligasjonslån pr. 31.12.2017	NO 001 0683634	Flytende	2013/2018	800 000
	NO 001 0663651	4,43 %	2012/2019	500 000
	NO 001 0695109	3,80 %	2013/2020	650 000
	NO 001 0709512	Flytende	2014/2021	700 000
	NO 001 0758477	Flytende	2016/2022	500 000
	NO 001 0787823	Flytende	2017/2023	300 000
	NO 001 0720683	3,25 %	2014/2024	300 000
Sum utstedte obligasjoner				3 750 000
Obligasjoner eid av NorgesGruppen				(10 000)
Sum balanseført				3 740 000
Børsnoterte sertifikatlån pr. 31.12.2017	NO 001 0812753	1,05 %	22.12.2017–18.01.2018	500 000
	Sum			500 000

Flytende rente på deler av låneporteføljen er kontantstrømsikret ved hjelp av renteswapper. Den løpende effekten av sikringsforholdene er ført mot finanskostnad i den enkelte periode.

Oppstillingen nedenfor viser nominelle beløp for renteinstrumentene fordelt på forfallstidspunkt. Instrumentene løper og renteeffekten av forholdet kan påvirke konsernets finanskostnader frem til forfall. Kursverdi renteinstrumenter indikerer den verdien ved under-/overkurs som ville oppstå om renteinstrumentene ble realisert ved årsskiftet.

Forfallsår for renteinstrumentene	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Nominelt beløp 31.12.2017	-	100 000	300 000	900 000	500 000	1 800 000
Nominelt beløp 31.12.2016	-	200 000	225 000	900 000	800 000	2 125 000
				2017		2016
Netto kursverdi rentesikringsinstrumenter				(89 168)		(110 752)
Beløp etter skatt innregnet i egenkapitalen i perioden				18 561		62 853
Effekten av sikringsforhold har økt (redusert) finanskostnaden i perioden				48 104		48 997

Kursverdi renteinstrumenter viser den verdien ved under-/ overkurs som ville oppstå om fastrenteposisjonene ble realisert ved årsskiftet.

Sensitivitet ved endring av rente

Basert på en analyse av endring fra året før for 3 måneders NIBOR siste 7 år, vil en økning eller reduksjon i 3 måneders NIBOR på 1 % og 3 % være et hensiktsmessig mål for et rimelig mulighetsområde for sensitivitetsanalyse av verdien av konsernets renteinstrumenter og av rentekostnader knyttet til langsiktige lån. Følgende oppstillinger viser hvordan en økning eller reduksjon i renten i markedet ville øke eller redusere verdien av konsernets renteinstrumenter og rentekostnaden knyttet til langsiktige lån pr. 31.12 etter skatt:

Renteinstrumenter pr. 31.12	2017	2016
Endring i egenkapital ved 1 % endring av renten	102 603	139 935
Endring i egenkapital ved 3 % endring av renten	307 808	419 805

Endring i verdi på renteinstrumenter føres over totalresultatet.

Langsiktig gjeld pr. 31.12	2017	2016
Endring i rentekostnad ved 1 % endring av renten	21 412	26 720
Endring i rentekostnad ved 3 % endring av renten	64 237	80 159

Effekten av sikring for sikret langsiktig gjeld er medtatt i tabellen ovenfor.

Kraft

Konsernet benytter ikke kraftinstrumenter for å redusere svingningene i kostnadene som følge av endringer i kraftpriser. En økning eller reduksjon i kraftprisen i markedet vil påvirke konsernets kraftkostnader.

Kredittrisiko

Konsernets potensielle kredittrisiko på balansedagen er knyttet til utlån, kundefordringer og derivatkontrakter. Maksimal kredittrisikoeksponering tilsvarer bokført verdi.

Utlån

Konsernet har noe utlån til tilknyttede selskap og engroskunder. Lånene administreres av konsernets sentrale finansavdeling i samarbeid med driftsenhetene. Det gjøres en vurdering av låntakeres finansielle stilling, historikk og andre relevante faktorer. For tilknyttede selskaper gjøres vurdering, beslutning og oppfølging i samsvar med den øvrige investeringen i de enkelte tilknyttede selskap. For utlån til engroskunder gjøres kredittvurdering og løpende vurdering av de enkelte engrosselskaper. Det blir gjort avsetning for eventuelle forventede tap på utlån til tilknyttede selskap og kunder, i de enkelte forretningsområdene, i henhold til en løpende vurdering.

Kundefordringer

Salg til detaljkunder foregår i hovedsak mot kontant betaling. Kundefordringer er i hovedsak knyttet til konsernets engrosvirksomhet. Det gjennomføres en vurdering av nye kunder med hensyn på kredittverdigheten. Det benyttes ofte kontantsalg eller bankgaranti ved første ordre. Det foretas også løpende vurdering av eksisterende kunder. Forfalte poster purres og følges tett opp. NorgesGruppen har historisk meget lave realiserte tap på kundefordringer. Nedskrivninger for tap på fordringer er gjort basert på en konkret vurdering.

Konsernet har følgende aldersfordeling på forfalte kundefordringer pr. 31.12:

	Kundefordringer til pålydende	herav ikke forfalt	0–30 dager	30–90 dager	over 90 dager
31.12.2017	2 431 542	2 150 283	199 294	33 422	48 543
31.12.2016	2 112 444	1 901 277	145 209	20 492	45 465

Kundefordringer fordeler seg på pålydende og med nedskrivninger for tap på fordringer som følger:

	2017	2016
Kundefordringer til pålydende	2 431 542	2 112 444
Nedskrivninger for tap på fordringer	(33 101)	(33 137)
Balanseført verdi kundefordringer	2 398 441	2 079 307
	2017	2016
Nedskrivninger for tap på kundefordringer 1.1	(33 137)	(36 454)
Avsetning for nedskrivning av fordringer i året	(16 694)	(16 377)
Realiserte tap, tidligere avsatt	11 753	11 499
Tilbakeførte tidligere nedskrivninger i løpet av året	4 977	8 195
Nedskrivninger for tap på kundefordringer 31.12	(33 101)	(33 137)

Netto nedskrivninger for tap på kundefordringer er inkludert i andre driftskostnader.

Derivatkontrakter

NorgesGruppen bruker finansinstitusjoner som regnes å ha høy kredittverdighet som motparter ved derivatkontrakter og finansieringsplasseringer. Motpartens kredittverdighet vurderes løpende. Rammer for finansplasseringene er vedtatt av styret. Kredittrisiko knyttet til disse kontraktene vurderes som lav.

NOTE 13 • LANGSIKTIGE LÅN, PANTSTILLELSE OG GARANTIANSVAR

(Alle beløp i 1000 kroner)

Langsiktig gjeld	2017	2016
Obligasjonslån	2 940 000	3 440 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 709 620	2 561 899
Annen langsiktig gjeld	11 322	23 433
Sum	4 660 942	6 025 332
Herav rentebærende	4 649 620	6 001 899
1. års avdrag på langsiktige gjeld klassifisert som kortsiktig gjeld	2017	2016
Obligasjonslån	800 000	800 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	80 364	49 091
Sum	880 364	849 091
Pantesikret gjeld og forpliktelser		
Annen langsiktig gjeld	3 672	5 056
Øvrige forpliktelser (inkl.finansiell leasing)	30 000	30 000
Sum	33 672	35 056
Balanseført verdi av pantsatte eiendeler		
Tomter og bygninger	114 946	117 920
Driftsløsøre og inventar	-	22 713
Varer	-	1 337
Sum balanseførte verdier	114 946	141 970
Garantiansvar		
Lån/gjeldsbrev/kassekreditter	41 994	37 959
Annet	41 706	34 304
Sum	83 700	72 262

Langsiktige finansiering og kreditter i konsernkontosystemene er avgitt mot erklæring om negativ pant med definerte unntak.

Det er stillet bankgaranti for skyldig skattetrekk i konsernet.

NOTE 14 • ANNEN KORTSIKTIG GJELD

(Alle beløp er i 1000 kroner)

	2017	2016
Sertifikatlån (se note 12)	500 000	300 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 13)	880 364	849 091
Trekk på kassekreditt	-	25 478
Skyldige offentlige avgifter	833 596	632 148
Periodiserte kostnader	1 199 139	1 319 407
Annen kortsiktig gjeld	3 154 441	2 761 170
Sum annen kortsiktig gjeld	6 567 540	5 887 294
Herav rentebærende	1 461 587	1 175 871

Annen kortsiktig gjeld inkluderer en rekke ulike poster herunder feriepenger, skattetrekk og Trumf-bonus.

NOTE 15 • FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Finansinntekter	2017	2016
Aksjeutbytte	13 528	1 099
Renteinntekter	54 457	67 701
Positiv verdiutvikling med verdiendring over resultat (se note 16)	596	2 522
Andre finansinntekter	50 769	112 400
Sum finansinntekter	119 350	183 723
Finanskostnader	2017	2016
Rentekostnader	179 662	204 911
Negativ verdiutvikling med verdiendring over resultat (se note 16)	9 573	16 612
Andre finanskostnader	204 609	63 490
Sum finanskostnader	393 844	285 013

NOTE 16 • FINANSIELLE INVESTERINGER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Balanseført verdi av konsernets finansielle poster:

2017	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer	Midlertidig mot egenkapitalen	Amortisert kost	Ikke-finansielle poster	Sum balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
Anleggsmidler								
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-	97 708	-	-	97 708	97 708
Andre langsiktige fordringer	-	-	776 464	-	-	-	776 464	776 464
Omløpsmidler								
Kundefordringer og andre fordringer	-	-	3 726 187	-	-	1 398 760	5 124 947	5 124 947
Andre finansielle eiendeler	1 008	22 399	-	-	-	-	23 407	23 407
Bankinnskudd og kontanter	-	-	1 089 616	-	-	-	1 089 616	1 089 616
Sum eiendeler	1 008	22 399	5 592 267	97 708	-	1 398 760	7 112 142	7 112 142
Forpliktelser								
Langsiktig gjeld								
Langsiktig gjeld	-	-	-	-	4 660 942	-	4 660 942	4 784 522
Andre finansielle forpliktelser	-	89 168	-	-	-	-	89 168	89 168
Kortsiktig gjeld								
Leverandørgjeld	-	-	-	-	6 094 734	-	6 094 734	6 094 734
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	-	6 567 540	-	6 567 540	6 567 540
Sum forpliktelser	-	89 168	-	-	17 323 216	-	17 412 384	17 535 964

2016	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer	Midlertidig mot egenkapitalen	Amortisert kost	Ikke-finansielle poster	Sum balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
Anleggsmidler								
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-	93 444	-	-	93 444	93 444
Andre langsiktige fordringer	-	-	1 096 729	-	-	-	1 096 729	1 096 729
Omløpsmidler								
Kundefordringer og andre fordringer	-	-	3 159 912	-	-	1 369 634	4 529 546	4 529 546
Andre finansielle eiendeler	6 621	-	-	-	-	-	6 621	6 621
Bankinnskudd og kontanter	-	-	707 409	-	-	-	707 409	707 409
Sum eiendeler	6 621	-	4 964 050	93 444	-	1 369 634	6 433 749	6 433 749
Forpliktelser								
Langsiktig gjeld								
Langsiktig gjeld	-	-	-	-	6 025 332	-	6 025 332	6 142 716
Andre finansielle forpliktelser	-	110 752	-	-	-	-	110 752	110 752
Kortsiktig gjeld								
Leverandørgjeld	-	-	-	-	5 542 851	-	5 542 851	5 542 851
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	-	5 887 294	-	5 887 294	5 887 234
Andre finansielle forpliktelser	596	19 416	-	-	-	-	20 013	20 013
Sum forpliktelser	596	130 168	-	-	17 455 477	-	17 586 242	17 703 566

Verdivurderingsmetoder:

Aksjer med verdiendring midlertidig ført mot egenkapitalen:

Gruppen inneholder utelukkende aksjer som ikke er notert på børs eller i annet aktivt marked. Virkelig verdi er fastsatt basert på verdivurderingsmodeller og er verdsatt av uavhengige verdsettende (Nivå 3 i verdsettelseshierarkiet). Verdsettelse er basert på tilgjengelig informasjon om investeringsobjektene og forventet fremtidig inntjening. På grunn av investeringenes størrelse vil endringer i verdsettelsesforutsetningene ha liten konsekvens for NorgesGruppens samlede resultater og finansielle stilling.

Rente- og valutainstrumenter:

Verdsettes av eksterne parter utelukkende basert på objektiv markedsinformasjon i aktive markeder (Nivå 2 i verdsettelseshierarkiet).

Langsiktig gjeld:

Langsiktige lån er fast- og flytende-rentelån inngått på markedsmessige vilkår. Virkelig verdi på lån som omsettes i aktive markeder er basert på objektiv markedsinformasjon. Første års avdrag av langsiktig gjeld er klassifisert i gruppen annen kortsiktig gjeld.

Leverandørgjeld, kundefordringer, andre fordringer og annen kortsiktig gjeld:

Balanseført verdi anses som et godt estimat på virkelig verdi.

Netto gevinst og tap innregnet i perioden før skatt:

2017	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer	Midlertidig mot egenkapitalen	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Resultatført						
Finansiell inntekt	596	-	54 457	13 528	-	68 581
Finansiell kostnad	(9 573)	(53 941)	-	-	(125 721)	(189 235)
Sum resultatført	(8 977)	(53 941)	54 457	13 528	(125 721)	(120 654)
Gevinst/tap ført over totalresultat	-	24 529	-	-	-	24 529
2016	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer	Midlertidig mot egenkapitalen	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Resultatført						
Finansiell inntekt	2 522	3 896	67 701	1 099	-	75 218
Finansiell kostnad	(16 612)	(48 997)	-	-	(155 913)	(221 522)
Sum resultatført	(14 090)	(45 101)	67 701	1 099	(155 913)	(146 304)
Gevinst/tap ført over totalresultat	-	90 413	-	-	-	90 413

Instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultat er klassifisert som kortsiktige eiendeler eller forpliktelser. Instrumenter som er en del av et sikringsforhold balanseføres i sin helhet som langsiktig dersom gjenværende løpetid for sikringsobjektet er mer enn 12 måneder fra balansedagen, og som kortsiktig dersom gjenværende løpetid for instrumentet er kortere enn 12 måneder fra balansedagen.

Den maksimale kredittrisiko knyttet til NorgesGruppens derivater er virkelig verdi av de instrumenter som er klassifisert som eiendel på balansedagen.

Sikringsforholdene er i hovedsak 100 % effektive i perioden. Ett av sikringsforholdene har imidlertid hatt en ineffektiv andel i 2017 som er resultatført. Finansiell kostnad for sikringsinstrumenter er den effekten sikringsforholdet har hatt for konsernets finanskostnad i perioden.

Valutainstrumenter og kaffeinstrumenter som ikke er bokført som sikringsforhold er definert til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Finansiell inntekt for instrumenter ført midlertidig mot egenkapitalen er mottatt utbytte i perioden.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi fordelt på verdsettelsesnivå	Virkelig verdi	Priser i aktive markeder (Nivå 1)	Basert på observerbare markedsdata (Nivå 2)	Ikke basert på observer- bare markedsdata (Nivå 3)
Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	1 008	1 008	-	-
Finansielle eiendeler med verdiendring midlertidig mot egenkapitalen	97 708	-	-	97 708
Sikringsinstrumenter til virkelig verdi	22 399	22 399	-	-
Sum	121 115	23 407	-	97 708

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi fordelt på verdsettelsesnivå	Virkelig verdi	Priser i aktive markeder	Basert på observerbare markedsdata	Ikke basert på observer- bare markedsdata
Sikringsinstrumenter til virkelig verdi	89 168	-	89 168	-
Sum	89 168	-	89 168	-

Instrumenter basert på observerbare markedsdata er valutainstrumenter (til virkelig verdi over resultat), samt rente- og valutasikringsinstrumenter. Instrumenter basert på ikke observerbare markedsdata er opsjoner på unoterte aksjer og aksjer midlertidig ført mot egenkapitalen (unoterte aksjer). Det har ikke vært noen overføringer mellom kategoriene i løpet av året.

I all vesentlighet er verdien som knytter seg til eiendeler basert på ikke observerbare markedsdata (Nivå 3) relatert til aksjer midlertidig ført mot egenkapitalen (unoterte aksjer). Følgende tabell viser bevegelsen i perioden for eiendelene som er definert i nivå 3:

	2017
Balanseført verdi 1.1	93 444
Tilgang	28 048
Avgang	(19 725)
Totale gevinster/tap:	
Ført mot resultat	442
Ført mot totalresultat	-
Årets nedskrivninger	(2 431)
Overførsel ut av/inn til nivå 3	(2 070)
Balanseført verdi 31.12	97 708

NOTE 17 • SKATT

(Alle beløp i 1000 kroner)

Spesifikasjon av skattekostnad i resultatregnskapet	2017	2016
Betalbar skatt	704 482	683 498
Endring i utsatt skatt	12 990	39 325
Virkning av endring av skattesats	(24 553)	(24 098)
Andre poster	(4 729)	704
Skattekostnad årets resultat	688 190	699 430
	2017	2016
Resultat før skattekostnad	2 777 927	3 164 316
Beregnet skattekostnad etter nominell skattesats	666 702	791 079
Ikke skattepliktige inntekter/ikke fradragsberettigede kostnader	27 836	(44 456)
Virkning av endring av skattesats	(24 553)	(24 098)
Andre poster	18 205	(23 095)
Sum skattekostnad	688 190	699 430

Gjennomsnittlig skattesats for 2017 er 24,8 % (22,1 % i 2016).

Endringen skyldes i hovedsak endring i permanente forskjeller og virkningen av endret skattesats fra 2016 til 2017. Ikke skattepliktige inntekter/ikke fradragsberettigede kostnader er i hovedsak mottatt utbytte og ikke skattepliktige-/fradragsberettigede aksjegevinster eller -tap.

Alle NorgesGruppens vesentlige datterselskaper er hjemmehørende i Norge. Det er derfor benyttet en nominell skattesats på 24 % for 2017 (25 % for 2016).

Midlertidige forskjeller	2017	2016
Anleggsmidler	3 470 503	3 430 373
Omløpsmidler	(28 539)	(18 662)
Gevinst- og tapskonto	68 368	83 971
Netto pensjonsforpliktelse	(521 221)	(481 089)
Andre midlertidige forskjeller	(400 985)	(476 054)
Fremførbart underskudd og rentefradrag	(161 556)	(152 742)
Netto midlertidige forskjeller	2 426 570	2 385 797
Netto utsatt skatteforpliktelse	558 111	572 591
Ikke balanseført utsatt skattefordel	6 610	5 761
Netto utsatt skatteforpliktelse i balansen	564 722	578 352
Balanseført utsatt skattefordel	340 651	324 685
Balanseført utsatt skatteforpliktelse	905 373	903 037

Netto utsatt skatt	2017	2016
Balanseført verdi 1.1	578 352	540 801
Innregnet mot egenkapitalen	(2 068)	22 324
Innregnet mot resultatet	(11 563)	15 227
Balanseført verdi 31.12	564 722	578 352

Konsernet balansefører bare utsatt skattefordel i den grad det forventes at denne kan utnyttes ved fratrekk i annen skattemessig inntekt. Fremførbare underskudd er kun i norske selskaper og kan fremføres i ubegrenset tid. Fremført rentefradrag er ikke balanseført.

Spesifikasjon av skatteeffekter til hver komponent av utvidet resultat i totalresultatoppstillingen:

	2017	2016
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjonsordninger	6 668	(6 160)
Kontantstrømssikring	(7 327)	28 552
Andre totalresultatposter	(1 408)	(67)
Sum skatteeffekt av utvidet resultat	(2 068)	22 324

NOTE 18 • AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen består av 40 000 000 aksjer à kr. 10 pr. 31.12.2017 (40 000 000 pr. 31.12.2016).

Pr. 31.12.2017 eide morselskapet 888 725 egne aksjer, 2,2 % av aksjekapitalen (813 787 pr. 31.12.2016).

Eierstruktur pr. 31.12.2017	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Joh. Johannson Handel AS	29 760 242	74,40 %	74,40 %
Brødrene Lorentzen AS	3 600 000	9,00 %	9,00 %
PETT Kjede og Servicekontor AS	2 529 965	6,32 %	6,32 %
Butikkdrift AS	722 133	1,81 %	1,81 %
Drageset AS	451 663	1,13 %	1,13 %
Kråtun AS	421 306	1,05 %	1,05 %
Sum > 1% eierandel	37 485 309	93,71 %	93,71 %
Sum øvrige aksjonærer og egne aksjer	2 514 691	6,29 %	6,29 %
Totalt antall aksjer	40 000 000	100,00 %	100,00 %

Aksjer kontrollert direkte og indirekte av styrets medlemmer og konsernsjef	Verv	Antall aksjer
Knut Hartvig Johannson	Styrets leder	29 760 242
Sverre Lorentzen	Styremedlem	3 600 000
Jan Magne Borgen	Styremedlem	983
Runar Hollevik	Konsernsjef	0

Styret har frem til generalforsamlingen i 2018 en fullmakt datert 9. mai 2017 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nyttegning av aksjer med samlet pålydende inntil kr. 20 000 000 fordelt på inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende kroner 10, uten fortrinnsrett for eksisterende aksjonærer.

Generalforsamlingen besluttet 9. mai 2017 å fornye styrets fullmakt til å erverve egne aksjer i NorgesGruppen ASA begrenset til 4 000 000 aksjer, som løper til 9. mai 2019.

NorgesGruppen ASA har forkjøpsrett til aksjer som omsettes. Se erklæring om eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten for nærmere beskrivelse.

NorgesGruppen ASA har i perioden ervervet egne aksjer med det formål å benytte disse etter vedtektenes § 11, 7. ledd: «Aksjer som selskapet erverver etter denne bestemmelsen skal

alene kunne disponeres som vederlag ved fusjoner, oppkjøp, kapitalnedsettelse eller andre forretningsmessige disposisjoner i selskapets interesse».

Foreslått utbytte for 2017 til morselskapets aksjonærer er NOK 16,00 pr. aksje (NOK 16,00 for 2016), til sammen TNOK 640 000 (TNOK 640 000 for 2016). Det er i 2017 utbetalt utbytte for 2016 til morselskapets aksjonærer og minoritetsaksjonærer i datterselskaper i konsernet på til sammen TNOK 648 082.

Se oppstilling over endring i egenkapitalen for spesifikasjon av bokført egenkapital.

NOTE 19 • RESULTAT PR. AKSJE

	Aksjer	Egne aksjer	Utestående
Antall aksjer 01.01.	40 000 000	(813 787)	39 186 213
Kjøp/salg av egne aksjer	-	(74 938)	(74 938)
Antall aksjer 31.12.	40 000 000	(888 725)	39 111 275
		2017	2016
Majoritetens andel av årsresultat (TNOK)		2 048 650	2 439 568
Gjennomsnittlig antall utestående aksjer		39 148 744	39 166 444
Resultat pr. utestående aksje (NOK)		52,33	62,29

NorgesGruppen har ingen utestående opsjoner eller lignende som gir utvanning av resultat pr. aksje.

NOTE 20 • NÆRSTÅENDE PARTER

NorgesGruppen ASA og datterselskaper har, direkte og indirekte, mange forretningsmessige relasjoner til flere av personene som anses å være nærstående parter. Med nærstående parter legges til grunn styremedlemmer og ledende ansatte, slik dette er definert i IAS 24.

Alle forhold som gjelder nærstående parter blir behandlet basert på prinsippet om armlengdes avstand. Selskapet har rutiner for oppdatering av nærstående parters forretningsmessige

relasjoner til konsernet. Revisjonsutvalget skal overvåke transaksjoner og forpliktelser knyttet til disse.

De forhold som dette i stor grad gjelder er kjøp av varer og tjenester, leie av eiendommer, felleseide selskaper og transaksjoner hvor nærstående parter er involvert.

Nærstående part	Posisjon	Involvert selskap	Tjeneste/forbindelse
Knut Hartvig Johannson	Styreleder i NorgesGruppen ASA	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Sverre Lorentzen	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Brødrene Lorentzen AS	Leveranser
Guri Størvold	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Zync Communication AS	Konsulenttjenester
Jan Magne Borgen	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Ransvikskogen Eiendom AS	Utleie av eiendom
Torbjørn Johannson	Styreleder i ASKO Norge AS	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Johan Johannson	Konserndirektør, NorgesGruppen ASA	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Egil Giørtz	Regionsdirektør i NG Møre AS	H.I. Giørtz Sønner AS	Felleseid selskap
Herleif Bergh Nilsen	Regionsdirektør i NG Vestfold/Telemark AS	Kvelde Eiendom AS	Utleie av eiendom
Leif Petter Tunold	Kategoridirektør i NorgesGruppen ASA	Tunold Eiendom AS	Utleie av eiendom
Dag Freddy Henriksen	Adm. dir. i Matbørsen AS	Matmegleren AS	Leveranse til konkurrent
Terje Navjord	Økonomidirektør i Kiwi Norge AS	Pett Kjede og Servicekontor AS	Utleie av eiendom
Tor Kirkeng	Etableringsdirektør i Kiwi Norge AS	Pett Kjede og Servicekontor AS	Utleie av eiendom
Knut Hage	Medlem av valgkomiteen i NorgesGruppen ASA og styremedlem i Kiwi Norge AS	CC Dagligvare AS	Felleseid selskap
Ivar Jørgen Bjoner	Styremedlem i Meny AS	Magnolia System AS	Felleseid selskap
Bjørn Bendiksen	Styremedlem i Kjøpmannshuset AS	DagligvareGruppen Tromsø AS	Felleseid selskap
Steinar Paulsrud	Styremedlem i Kaffebrenneriet	Kaffebrenneriet AS	Felleseid selskap
Thomas Frank Pulpan	Daglig leder i Kaffebrenneriet	Kaffebrenneriet AS	Felleseid selskap

NorgesGruppen har i 2017 kjøpt 100 % av aksjene i Glitra Invest AS for totalt 161,1 MNOK. Selger var Glitra AS, et selskap kontrollert av NorgesGruppens styreleder og aksjonær Knut Hartvig Johannson. Glitra Invest AS utvikler, eier og drifter fast eiendom.

I tillegg til de forhold som er nevnt har NorgesGruppen forretningsmessige forhold til selskaper som konsernet eier andeler i, bl.a. BAMA Gruppen AS, som ikke inngår i konsernet.

Ytelser til ledende ansatte og styret er omtalt i note 5.

NOTE 21 • OPERASJONELLE LEIEAVTALER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Leieavtaler hvor NorgesGruppen er leietaker:

Konsernets minimum leieforpliktelser knyttet til uoppsigelige husleieavtaler, har forfall i følgende perioder:

	2017	2016
Leieforpliktelser med forfall innen ett år	2 068 231	2 062 682
Leieforpliktelser med forfall i løpet av ett til fem år	6 644 919	6 840 617
Leieforpliktelser med forfall senere enn fem år	4 682 405	4 986 971
Sum leieforpliktelser	13 395 554	13 890 271

Leie- og fremleiebetalingar innregnet i perioden:

	2017	2016
Kostnadsført minimumsleie	2 049 551	1 994 092
Kostnadsført variabel leie	124 393	123 674
Inntektsført fremleie	(268 872)	(274 588)
Netto leiekostnad	1 905 072	1 843 179

Minimum forventede fremleieinntekter som forventes mottatt for ikke kansellerbare fremleiekontrakter er TNOK 1 152 445.

Andre operasjonelle leiekontrakter enn lokalleie er ansett å være av mindre karakter for konsernet og spesifiseres derfor ikke nærmere.

Leieavtaler hvor NorgesGruppen er utleier:

Konsernets minimum leieinntekter knyttet til uoppsigelige husleieavtaler, har forfall i følgende perioder:

	2017	2016
Leieinntekter med forfall innen ett år	342 913	383 550
Leieinntekter med forfall i løpet av ett til fem år	931 516	1 090 602
Leieinntekter med forfall senere enn fem år	470 593	561 462
Sum leieinntekter	1 745 022	2 035 615
Inntektsført variabel leie i perioden	43 765	41 144

Leieforhold består av minimumsleie og/eller en prosent av den årlige salgsinntekt eksklusive merverdiavgift som leietaker oppnår i leieobjektet. Minimumsleien er knyttet til konsumprisindeksen og reguleres pr. år. Normal kontraktsperiode er 5–10 år med mulighet for utøvelse av opsjon for forlengelse av leieforholdet. Opsjonene gir mulighet for å forlenge kontraktsperioden med en eller flere perioder med en varslingsfrist på normalt 6–12 måneder før utløpet av inneværende kontraktsperiode. Opsjonene er basert på ordinær justering av konsumprisindeksen eller reforhandling etter markedsvilkår.

NOTE 22 • ANDRE DRIFTSINNTEKTER

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2017	2016
Leieinntekter	463 851	469 277
Provisjonsinntekter	316 572	344 432
Gevinst ved realisasjon av anleggsmidler	217 911	60 688
Andre inntekter	2 325 087	2 420 052
Sum andre driftsinntekter	3 323 421	3 294 448

NOTE 23 • LANGSIKTIGE FORDRINGER, KUNDEFORDRINGER OG ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Langsiktige fordringer	2017	2016
Lån til tilknyttede selskaper	350 182	602 760
Langsiktige kundelån	262 657	221 859
Andre langsiktige fordringer	163 626	272 111
Sum langsiktige fordringer	776 464	1 096 729

Herav rentebærende	654 605	851 310
--------------------	---------	---------

Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	2017	2016
Kundefordringer (se note 12)	2 398 441	2 079 307
Kundelån	10 385	10 385
Andre kortsiktige fordringer	2 716 121	2 439 853
Sum kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	5 124 947	4 529 546
Herav rentebærende	278 791	151 590

NOTE 24 • SPESIFIKASJON AV UTVIDET RESULTAT

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	Opptjent egenkapital			Minoritetsinteresser	Sum
		Annen egenkapital	Valutaomregningsdifferanser	Verdijusteringer og sikring		
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjon	11	(22 323)	-	-	-	(22 323)
Sikring	12	-	-	24 528	-	24 528
Omregningsdifferanser valuta		-	11 461	-	-	11 461
Egenkapitaleffekt tilknyttede selskaper		15 443	-	-	-	15 443
Andre utvidede resultatposter		3 377	-	-	1 780	5 157
Sum utvidet resultat 31.12.2017		(3 502)	11 461	24 528	1 780	34 266
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjon	11	(19 508)	-	-	-	(19 508)
Sikring	12	-	-	90 413	-	90 413
Omregningsdifferanser valuta		-	(36 913)	-	-	(36 913)
Egenkapitaleffekt tilknyttede selskaper		(16 336)	-	-	-	(16 336)
Andre utvidede resultatposter		4 842	-	-	(5 580)	(738)
Sum utvidet resultat 31.12.2016		(31 003)	(36 913)	90 413	(5 580)	16 918

NOTE 25 • HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har etter balansedagen ikke inntruffet hendelser av vesentlig betydning for det avlagte regnskapet.

NorgesGruppen ASA

Resultatregnskap – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
Andre driftsinntekter	14	298 095	284 328
Sum driftsinntekter		298 095	284 328
Lønnskostnader	3	(202 751)	(235 921)
Andre driftskostnader		(184 774)	(201 311)
Av- og nedskrivninger	5	(8 206)	(8 190)
Sum driftskostnader		(395 731)	(445 422)
Driftsresultat		(97 636)	(161 094)
Inntekt på investering i datterselskap	2	1 620 000	600 000
Inntekt på investering i tilknyttede selskap	6	113 861	165 963
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	14	358 642	391 939
Finansinntekter		126 149	139 856
Finanskostnader		(545 582)	(546 370)
Netto finansresultat		1 673 071	751 388
Resultat før skattekostnad		1 575 435	590 294
Skattekostnad	11	(149 911)	(81 007)
ÅRSRESULTAT		1 425 524	509 287
Avsatt utbytte		625 780	626 979
Avsatt til annen egenkapital		799 745	(117 691)
Sum overføringer		1 425 524	509 287

NorgesGruppen ASA

Balanse 31. desember – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	11	69 857	57 987
Goodwill	5	5 862	8 317
Andre immaterielle eiendeler	5	50 857	56 508
Sum immaterielle eiendeler		126 577	122 812
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre og inventar	5	101	202
Sum varige driftsmidler		101	202
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	2	17 606 768	16 768 768
Lån til foretak i samme konsern	4	4 757 239	5 359 734
Investeringer i tilknyttede selskaper	6	117 074	117 074
Lån til tilknyttede selskap		328 059	570 173
Investeringer i aksjer og andeler		1 726	1 726
Andre fordringer		261 588	252 883
Sum finansielle anleggsmidler		23 072 454	23 070 359
Sum anleggsmidler		23 199 132	23 193 373
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	4	304 215	40 492
Andre fordringer	4	2 958 905	2 421 538
Sum fordringer		3 263 119	2 462 030
Bankinnskudd og kontanter		658 299	2 713
Sum omløpsmidler		3 921 418	2 464 744
SUM EIENDELER		27 120 550	25 658 117

NorgesGruppen ASA

Balanse 31. desember – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2017	2016
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	12	400 000	400 000
Egne aksjer	12	(8 887)	(8 138)
Overkurs	12	1 434 239	1 434 239
Sum innskutt egenkapital		1 825 352	1 826 101
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	12	9 722 638	8 995 980
Sum opptjent egenkapital		9 722 638	8 995 980
Sum egenkapital		11 547 990	10 822 081
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	7	319 578	286 416
Andre avsetninger for forpliktelser	13	-	10 000
Sum avsetning for forpliktelser		319 578	296 416
Annen langsiktig gjeld			
Obligasjonslån	8	2 940 000	3 440 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	8/10	1 705 948	2 556 843
Sum annen langsiktig gjeld		4 645 948	5 996 843
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	8/10	880 364	874 569
Sertifikatlån	8/10	500 000	300 000
Leverandørgjeld	4	116 679	103 175
Betalbar skatt	11	156 091	82 158
Skyldige offentlige avgifter		17 153	17 336
Avsatt utbytte	12	625 780	626 979
Annen kortsiktig gjeld	4/8	8 310 968	6 538 560
Sum kortsiktig gjeld		10 607 034	8 542 777
Sum gjeld		15 572 560	14 836 036
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		27 120 550	25 658 117

NorgesGruppen ASA

Kontantstrømoppstilling – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2017	2016
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Resultat før skattekostnad	1 575 435	590 294
Periodens betalte skatt	(82 519)	(104 015)
Avskrivninger	8 206	8 190
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	9 993	14 441
Tap/gevinst ved salg av driftsmidler og finansielle eiendeler	18 925	-
Utbytte uten kontanteffekt	(1 500 000)	(600 000)
Endring i kundefordringer	(263 723)	96 628
Endring i leverandørgjeld	13 504	30 073
Endring i andre tidsavgrensningsposter	(12 177)	(376 164)
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	(232 355)	(340 553)
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	142 130	-
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler/kapitalutvidelser	(999 056)	(65)
Endring i lån til tilknyttede selskaper	242 114	213 044
Endring i andre langsiktige fordringer	(8 705)	(27 016)
Endring i langsiktige utlån til konsernselskap	602 495	454 318
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(21 022)	640 281
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Netto innbetaling ved opptak av langsiktig gjeld	(1 341 019)	(64 480)
Endring i kortsiktig gjeld	2 332 955	(1 698 458)
Endring av egne aksjer	(56 060)	27 249
Utbetalinger av utbytte	(626 914)	(587 200)
Inn- og utbetalinger av konsernbidrag	600 000	2 023 654
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	908 962	(299 235)
Netto endring i bankinnskudd og kontanter	655 586	493
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 01.01	2 713	2 220
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 31.12	658 299	2 713

NorgesGruppen ASA

Noter til årsregnskapet – morselskap

NOTE 1 • REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Inntekter

Inntekter resultatføres når de er opptjent, det vil si når både risiko og kontroll hovedsakelig er overført til kunden. Inntektsføring skjer normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer eller tjenester.

Kostnader

Kostnader sammenstilles med og resultatføres samtidig med tilhørende inntekt.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp og består av avsatte skyldig bonuser, periodiserte kostnader og annen kortsiktig gjeld hvor av en mindre andel er rentebærende.

Anleggsmidler og langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk for virksomheten. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler føres opp i balansen til anskaffelseskost og avskrives lineært over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Nedskrivning på anleggsmidler er vurdert i henhold til Foreløpig Norsk Regnskapsstandard om nedskrivning av anleggsmidler. Dette innebærer at det ved indikasjon på verdifall foretas en vurdering av gjenvinnbart beløp av anleggsmidlene.

Dersom gjenvinnbart beløp er mindre enn regnskapsført verdi foretas nedskrivning. Reversering (ikke goodwill) foretas dersom forutsetningene for nedskrivning ikke lenger er til stede. Gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen er klassifisert som langsiktig gjeld. 1. års avdrag av langsiktig gjeld er klassifisert som kortsiktig gjeld. Langsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Immaterielle eiendeler

Goodwill er oppført i balansen til historisk anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger. Goodwill avskrives over antatt levetid som er sannsynliggjort ved kalkyler i forbindelse med oppkjøpet. Nedskrivning på anleggsmidler er vurdert i henhold til Foreløpig Norsk Regnskapsstandard for nedskrivning av anleggsmidler. Dette innebærer at det ved indikasjon på verdifall foretas en vurdering av gjenvinnbart beløp av anleggsmidlene. Dersom gjenvinnbart beløp er mindre enn balanseført verdi foretas nedskrivning.

Finansielle derivater

Rentederivater som rentebytteavtaler og FRAer er inngått for å sikre fremtidig rentekostnader og er regnskapsmessig behandlet som sikring. Urealisert gevinst/tap på fastrente-posisjoner som er knyttet til rentebærende balanseposter regnskapsføres ikke.

Aksjer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper hvor man har bestemmende innflytelse. Datterselskaper er behandlet etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Nedskrivninger foretas dersom antatt virkelig verdi er lavere enn kostpris og dette ikke er av forbigående art.

Andre aksjer og aksjer i tilknyttede selskaper

Investeringer tilknyttede selskaper og i andre selskaper er klassifisert som anleggsmidler og er bokført til opprinnelig

kostpris. Nedskrivninger foretas enkeltvis dersom antatt virkelig verdi er lavere enn kostpris og dette ikke er av forbigående art. Mottatte utbytter inntektsføres som finansinntekt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Pensjoner

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger regnskapsføres i henhold til IAS 19, i tråd med NRS 6. Forpliktelsen knyttet til selskapets usikrede driftspensjonsordning avsettes på grunnlag av avtalte beløpsmessige opptjente rettigheter. Avsatte forpliktelser er et mål på nåverdien av fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelsen balanseføres som langsiktig forpliktelse. Periodens pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger periodiseres i henhold til sammenstillingsprinsippet ved at pensjonspremien resultatføres når den påløper.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt som blir utlignet og forfaller til betaling i neste regnskapsår og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av skattereduserende og skatteøkende midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner er ført direkte mot egenkapitalen.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leasing etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og avkastning av eiendelen til selskapet (finansiell leasing), balanseføres under varige driftsmidler og avskrives planmessig. Ved andre leieavtaler (operasjonell leasing) resultatføres leien lineært over leieperioden som andre driftskostnader. NorgesGruppen ASA har pr. 31. desember 2017 kun operasjonelle leieavtaler.

NOTE 2 • DATTERSELSKAP

(Alle beløp er i 1000 kroner)

Datterselskap av NorgesGruppen ASA	Forretnings-kontor	Eier-/stemmeandel	Resultat	Egenkapital
ASKO Norge AS	Oslo	100 %	237 116	1 421 318
Kiwi Butikkdrift AS	Lier	100 %	43	4 943 399
Meny Butikkdrift AS	Oslo	100 %	103 992	2 936 374
NorgesGruppen Merkevare AS	Oslo	100 %	1 047	1 586 605
NorgesGruppen Eiendom Holding AS	Oslo	100 %	780	4 059 408
Kiwi Norge AS	Lier	100 %	56 006	465 258
Kjøpmannshuset Norge AS	Oslo	100 %	(12 614)	113 963
Meny AS	Oslo	100 %	(15 255)	38 477
Kjøpmannshuset Butikkdrift AS	Oslo	100 %	(1 276)	258 128
NorgesGruppen Detalj AS	Oslo	100 %	(37 715)	1 458 345
Kiwi Minidrift AS	Lier	100 %	173 765	311 413
NorgesGruppen Forbrukerservice AS	Oslo	100 %	16 434	116 818
NorgesGruppen Servicehandel AS	Oslo	100 %	49 352	211 069
NorgesGruppen KonsernAnskaffelser AS	Oslo	100 %	30 910	69 033
NorgesGruppen Retail AS	Oslo	100 %	(89 137)	1 696 610
NorgesGruppen Fellestjenester AS	Oslo	100 %	(1 817)	14 209

Inntekt på investeringer i datterselskap gjelder utelukkende konsernbidrag fra døtre.

NOTE 3 • LØNNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	144 700	180 563
Folketrygdavgift	25 884	25 809
Pensjonskostnad (note 7)	23 250	22 596
Andre ytelser	8 917	6 953
Sum	202 751	235 921
Antall årsverk sysselsatt	105	104

Lån til ansatte

Lån til ansatte utgjør TNOK 708

For informasjon om ytelser til ledende ansatte og honorarer til styret, revisjonsutvalg mv. se note 5 til konsernregnskapet.

Godtgjørelser til revisor	2017	2016
Lovpålagt revisjon Deloitte AS	948	836
Andre attestasjonstjenester	25	46
Andre tjenester utenfor revisjonen	40	177

Deloitte Advokater DA, et samarbeidende selskap med Deloitte AS, har i tillegg levert tjenester for TNOK 737 i 2017.

NOTE 4 • MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Kundefordringer		Andre kortsiktige fordringer		Lån til foretak i samme konsern	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Mellomværende med konsernselskap	304 215	40 377	2 534 202	2 077 060	4 757 239	5 359 734

	Leverandørgjeld		Annen kortsiktig gjeld	
	2017	2016	2017	2016
Mellomværende med konsernselskap	85 085	93 776	8 153 165	6 270 699

Andre kortsiktige fordringer knytter seg til mellomværende i konsernkontoordningen, konsernbidrag og 1. års avdrag langsiktige fordringer.
Annen kortsiktig gjeld knytter seg til mellomværende i konsernkontoordningen.

NOTE 5 • VARIGE DRIFTSMIDLER, GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Regnskapsåret 2017	Driftsløsøre og inventar	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 01.01	1 079	84 092	90 157
Anskaffelseskost 31.12	1 079	84 092	90 157
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	876	75 775	33 648
Årets avskrivninger	101	2 454	5 651
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	977	78 230	39 299
Balanseført verdi 31.12	101	5 862	50 857
Økonomisk levetid	3–20 år	10–20 år	10–20 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær

Andre immaterielle eiendeler består av varemerker.

Forventet økonomisk levetid for goodwill

Selskapet har gjennom fusjoner og oppkjøp ervervet goodwill som er av strategisk betydning for å bevare og styrke konsernets strategiske markedsposisjon både i engros- og detaljvirksomheten.
Den økonomiske levetiden for selskapets goodwill er således vurdert til å overstige 5 år.

NOTE 6 • INVESTERING I TILKNYTTETE SELSKAP

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Forretnings- kontor	Eier/ stemmeandel	Resultat	Egenkapital	Balanseført verdi
BAMA Gruppen AS	Oslo	45,5 %	403 900	1 600 000	116 852
Andre					222
Sum					117 074

Inntekt på investering i tilknyttede selskap gjelder mottatt utbytte.

NOTE 7 • PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSE

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i denne loven.

Selskapet har etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Selskapet betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Tilskuddet utgjør fra 3 til 6 % av pensjonsgrunnlaget. 106 ansatte omfattes av ordningene. Kostnadsført tilskudd inngår i lønnskostnaden og utgjør kr. 5 096 814 i 2017.

Selskapet har en usikret ordning som dekker pensjonsgrunnlaget over 12 G. Årets kostnad knyttet til usikret driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G utgjør kr. 7 746 274.

(Alle beløp er i 1000 kroner)

	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	5 053	6 465
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	5 354	5 053
Kostnadsført tilskudd til innskuddsordningen	5 097	4 432
Årets kostnad usikret driftspensjonsordning	7 746	6 646
Netto pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	23 250	22 596

Brutto pensjonsforpliktelse	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelse	319 578	286 416
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	319 578	286 416
Estimatavvik ført mot egenkapitalen 31.12	(23 169)	(23 178)
Ordningene omfatter	2017	2016
Aktive	106	113
Pensjonister	3	3
Forutsetninger	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,25 %	2,25 %
Frivillig avgang/turnover	2,29 %	2,30 %
Benyttet uføretariff	KU	KU
Benyttet demografisk tariff	K2013BE	K2013BE

Garantiansvar	2017	2016
Lån/gjeldsbrev/kassekreditter	41 994	37 959
Annet	244 102	295 298
Sum	286 096	333 257

Morselskapet står sammen med øvrige deltagende selskaper i konsernet solidarisk ansvarlig for trekk knyttet til konsernkontoavtaler, og gir i noen tilfeller understøttelseserklæringer for de samme selskapene. Langsiktige trekkrammer i bank og kreditter i konsernkontosystemene er avgitt mot negativ pantsettelseserklæring. Det er stillet bankgaranti for skyldig skattetrekk.

NOTE 11 • SKATT

(Alle beløp i 1000 kroner)

Spesifikasjon av skattekostnad i resultatregnskapet	2017	2016
Betalbar skatt	156 091	85 758
Endring i utsatt skatt	(9 578)	(7 167)
Virkning av endring av skattesats	3 037	2 416
Andre poster	361	-
Skattekostnad årets resultat	149 911	81 007

Beregning av årets skattegrunnlag	2017	2016
Regnskapsmessig resultat før skatt	1 575 435	590 294
Endring i midlertidige forskjeller	63 611	52 418
Permanente forskjeller	(1 725 843)	(781 432)
Mottatt konsernbidrag med skattemessig virkning	737 176	481 751
Årets skattegrunnlag	650 379	343 031
Betalbar skatt	156 091	85 758
Skattefunn til gode	-	(3 600)
Balanseført betalbar skatt	156 091	82 158

Permanente forskjeller består i 2017 i hovedsak av tilbakeføring av resultatført konsernbidrag, gevinst/tap ved realisasjon av aksjer og mottatt utbytte.

Midlertidige forskjeller	2017	2016
Anleggsmidler	14 866	22 176
Omløpsmidler	-	339
Gevinst- og tapskonto	3 987	4 983
Netto pensjonsforpliktelse	(319 578)	(286 416)
Andre midlertidige forskjeller	(3 000)	17 303
Netto midlertidige forskjeller	(303 725)	(241 614)
Netto utsatt skatteforpliktelse i balansen	(69 857)	(57 987)

Endringer i utsatt skatt	2017	2016
Balanseført verdi 1.1.	(57 987)	(47 674)
Innregnet mot egenkapitalen	(5 329)	(5 563)
Innregnet mot resultatet	(6 540)	(4 750)
Balanseført verdi 31.12.	(69 857)	(57 987)

NOTE 12 • EGENKAPITAL

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Aksje-kapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen egen-kapital	Annen egenkapital egne aksjer	Sum
Egenkapital 31.12.16	400 000	(8 138)	1 434 239	9 359 395	(363 415)	10 822 081
Endring egne aksjer		(749)			(55 311)	(56 060)
Aktuarmessige gevinster og tap				(17 840)		(17 840)
Avsatt utbytte				(625 780)		(625 780)
Andre endringer				65		65
Årets resultat				1 425 524		1 425 524
Egenkapital 31.12.17	400 000	(8 887)	1 434 239	10 141 364	(418 726)	11 547 990

Styret har frem til generalforsamlingen i 2018 en fullmakt datert 9. mai 2017 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med samlet pålydende inntil kr. 20 000 000 fordelt på inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende kroner 10, uten fortrinnsrett for eksisterende aksjonærer.

Generalforsamlingen besluttet 9. mai 2017 å fornye styrets fullmakt til å erverve egne aksjer i NorgesGruppen ASA begrenset til 4 000 000 aksjer, som løper til 9. mai 2019.

For informasjon om NorgesGruppen ASAs aksjekapital og aksjonærinformasjon, henvises det til note 18 til konsernregnskapet.

NOTE 13 • ANDRE AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSE

Andre avsetninger for forpliktelser i 2016 gjelder avsetning for forventede kostnader i forbindelse med avslutning av leieforhold.

NOTE 14 • NÆRSTÅENDE PARTER

Selskapet har i løpet av 2017 hatt transaksjoner med konsernselskaper. Inntektene fordeles seg hovedsakelig på medlemsavgifter, royaltyinntekter og renteinntekter. Medlemsavgiftene relaterer seg til avgifter fra butikkene og disse beløper seg til TNOK 48 310 for 2017. Royaltyinntekter og renteinntekter på utlån til konsernselskaper var i 2017 på henholdsvis TNOK 88 817 og TNOK 185 844.

Kostnader til konsernselskaper fordeler seg på leiekostnader, tjenester fra tjenesteytende virksomhet, andre varekjøp og rentekostnader. Selskapets leiekostnader til konsernselskaper beløper seg til TNOK 17 723. Tjenester fra tjenesteytende virksomhet er på totalt TNOK 81 019 og varekjøp i 2017 er på totalt TNOK 763. Rentekostnader til konsernselskaper utgjør TNOK 836.

Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at:

- konsernregnskapet for 2017 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med de krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- årsregnskapet for morselskapet for 2017 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.
- regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Oslo 21. mars 2018
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johannson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i NorgesGruppen ASA

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert NorgesGruppen ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, totalresultatoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til NorgesGruppen ASA per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet NorgesGruppen ASA per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. De sentrale forholdene vi har identifisert i revisjonen er:

- IT-systemer i varekretsløpet
- Bonuser, rabatter og markedsstøtte fra leverandører
- Verdssettelse av goodwill

Deloitte.

side 2

IT-systemer i varekretsløpet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
NorgesGruppens IT-systemer er både egenutviklede og standardiserte, med ulik grad av tilpasninger.	Vi opparbeidet forståelse for IT-kontrollmiljøet i konsernet og testet på utvalgsbasis: - Endringshåndtering og tilgangsstyring for de sentrale systemene som genererer finansiell informasjon, herunder NorgesGruppens prosesser og kontroller for oppfølging av serviceleverandør. Våre revisjonshandlinger på dette området involverte bruk av egne IT-spesialister. - Manuelle kontroller og avstemminger som NorgesGruppen gjennomfører for å påse at overføringene mellom ulike systemer er skjedd på en fullstendig, nøyaktig og pålitelig måte.
NorgesGruppens IT-systemer er sentrale for registrering av transaksjoner og regnskapsføring av disse. Det vises til nærmere omtale av utvikling, forvaltning og drift av IT-systemene i NorgesGruppen, se styrets årsberetning.	
God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	Videre vurderte vi om enkeltstående og isolert sett ubetydelige feil i den finansielle rapporteringen kunne skyldes systematiske feil eller mangler i konsernets IT-systemer.

Bonuser, rabatter og markedsstøtte fra leverandører

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Det vises til omtale av risiko i årsberetningen og note 2 til konsernskapet.	Vi opparbeidet forståelse for selskapets avtalestrukturer og avtaleelementer, samt etablerte prosesser og kontroller knyttet til bonuser, rabatter og markedsstøtte. Vår revisjon ble gjennomført ved å teste effektiviteten i relevante etablerte kontroller og ved detaljerte tester: - Vi testet et utvalg av selskapets relevante kontroller (automatiske og manuelle) som skal sikre at bonuser, rabatter og markedsstøtte blir mottatt og fordelt i henhold til avtaler. - Vi innhentet et utvalg av avtaler med leverandørene og testet at bonuser, rabatter og markedsstøtte er mottatt i henhold til avtale. - Vi testet at mottatte bonuser, rabatter og markedsstøtte er viderefordelt i henhold til kjedeavtaler og øvrige inngåtte avtaler.
NorgesGruppen inngår avtaler med en rekke leverandører på vegne av alle enhetene i konsernet og de eksterne medlemmene av NorgesGruppens butikkjeder. Avtalene inneholder blant annet betingelser om priser og rabatter. I tillegg gjøres det avtaler om markedsstøtte med leverandørene. NorgesGruppen fordeler mottatte bonuser, rabatter og markedsstøtte til butikkene som inngår i butikkjedene (egeneide og kjøpmanseide) og øvrige kundegrupper, basert på inngåtte avtaler.	
Omfanget av avtaler om bonuser, rabatter og markedsstøtte er betydelig. Mottak og fordeling av bonuser, rabatter og markedsstøtte i henhold til inngåtte avtaler er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	Vi utførte analytiske revisjonshandlinger omkring marginutvikling i egneide butikker og grossistledd i forhold til forventning.

Verdsettelse av goodwill

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Det vises til omtale av verdsettelse av goodwill i note 2 og 8 til konsernskapet.	Vi opparbeidet forståelse for konsernets prosesser og internkontroll knyttet til verdsettelse av goodwill. Videre testet vi ledelsens vurderinger og forutsetninger som ligger til grunn for estimerte verdier av goodwill. Handlingene inkluderte:
Konsernet har balanseført goodwill på 4,6 milliarder kroner per 31. desember 2017. Goodwill knytter seg til kjøp av virksomheter over mange år. Konsernet har vurdert den enkelte virksomhet som kontantgenererende enhet.	- Vurdering av metodisk tilnærming mot kravene i regnskapsstandarden IAS 36- Verdifall på eiendeler. - Kontroll av matematisk nøyaktighet i de anvendte verdsettelsesmodellene. - Vi opparbeidet forståelse for og testet de viktigste forutsetningene om forventede fremtidige kontantstrømmer og grunnlaget for disse, herunder forventet marginbilde og vekstrate. - Vi vurderte anvendt diskonteringsrente ved å sammenligne med uavhengige kilder. - Vi foretok etterfølgende analyse av konsistens mellom historiske kontantstrømmer og forutsetningene om forventede fremtidige kontantstrømmer. - Vi vurderte innholdet i note 2 og 8 i konsernsregnskapet vedrørende verdsettelse av goodwill.
Goodwill vurderes minst årlig for varig verdifall per kontantgenererende enhet. Ledelsen estimerer i denne sammenheng virkelig verdi av den enkelte kontantgenererende enhet. Slike verdiberegninger er basert på ledelsens skjønn om viktige forutsetninger, som fremtidige kontantstrømmer og relevant diskonteringsrente. Verdsettelse av goodwill har derfor vært et sentralt forhold i revisjonen.	Vi benyttet intern verdsettelseksperter i revisjonen.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjonen i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og Konsernsjef ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernsregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilberlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om

fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Deloitte.

side 5

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser for foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 21. mars 2018
Deloitte AS

Jørn Borchgrevink
statsautorisert revisor

Erklæring om eierstyring og selskapsledelse

NorgesGruppen følger den til enhver tid gjeldende norske anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og regnskapslovens § 3-3b.

Fullstendig anbefaling er tilgjengelig på www.nues.no. Nedenfor beskrives hovedtrekkene i NorgesGruppens prinsipper i henhold til de 15 punktene i anbefalingen. Erklæringen er avgitt av styret i NorgesGruppen.

PKT 1: REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSFØRSEL

NorgesGruppen er opptatt av god virksomhetsstyring som skal bidra til økt tillit til konsernet, godt omdømme og høy verdiskapning over tid. Høy integritet og etisk standard i alle ledd av konsernets virksomhet er av vesentlig betydning for opprettholdelse av konsernets tillit og omdømme. Styret er ansvarlig for konsernets eierstyring og selskapsledelse.

Konsernets visjon og verdigrunnlag er presentert i årsrapporten. Det er også utarbeidet felles etiske retningslinjer for NorgesGruppen, tilgjengelig på www.norgesgruppen.no, samt etiske retningslinjer for leverandører til NorgesGruppen som fast vedlegg til kontrakter for varekjøp. NorgesGruppen krever ærlighet, integritet, lojalitet og redelighet i alle forhold som angår vår forretningsvirksomhet. Alle ansatte og tillitsvalgte i NorgesGruppen skal i sitt virke fremme konsernets grunnleggende verdier og operere innen rammene av de etiske retningslinjene. NorgesGruppens etiske retningslinjer er tilgjengelig på www.norgesgruppen.no. Opptreden i strid med de etiske retningslinjene kan få store konsekvenser for NorgesGruppen og overtredelser vil derfor bli fulgt opp.

NorgesGruppen ASAs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse samsvarer i all hovedsak med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 30. oktober 2014. Avvik fra anbefalingen omtales under hvert punkt.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 2: VIRKSOMHET

Vedtektene for NorgesGruppen har følgende formålparagraf:

«Selskapets virksomhet er å drive forretningsvirksomhet med hovedvekt på strømlinjeforming av engros- og detaljfunksjonen, samt relevant produksjonsvirksomhet, med sikte på å bedre konkurransekraften både på innkjøps-, markedsførings- og varestrømssiden samt alt som står i forbindelse med dette. Herunder investering i fast eiendom, aksjer og andre selskaper, nasjonale og utenlandske, i den grad dette inngår i realiseringen av ovennevnte formål». Vedtektene finnes i sin helhet på www.norgesgruppen.no. Selskapets visjon og verdier er tilgjengelig på NorgesGruppens nettside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 3: SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Selskapskapital

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2017 var MNOK 18 135, noe som gir en egenkapitalandel på 48,1 prosent. Selskapet har kontinuerlig fokus på at egenkapitalen skal tilpasses virksomhetens målsetning, strategi og risikoprofil. Etter styrets vurdering er selskapets egenkapital tilstrekkelig til å virkeliggjøre de nåværende mål og strategier, og er tilpasset den ønskede soliditets- og sikkerhetsprofil for driften.

Utbyttepolitikk

NorgesGruppens aksjonærer skal over tid ta del i selskapets verdiskapning ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på sine aksjer gjennom utvikling i reell egenkapital og utbytte. Det er et mål at minimum 25 prosent av fortjeneste per aksje utdeles i utbytte, så lenge selskapets fremtidige kapitalbehov er tilfredsstillende dekket.

Kapitalforhøyelser

Generalforsamlingen har gitt styret fullmakt til å kunne øke selskapets aksjekapital med inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende NOK 10. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2018. Fullmakten omfatter i tillegg til

innskudd i kontanter også innskudd i form av eierandeler i selskaper, og kontrakter med økonomisk fordel i selskapets favør og andre tingsinnskudd etter styrets nærmere beslutning. Aksjonærenes fortrinnsrett til tegning kan fravikes etter styrets nærmere beslutning. Styrefullmakten er begrenset til definerte formål.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen har også gitt styret fullmakt til å erverve egne aksjer med pålydende verdi av inntil 10 prosent av den registrerte aksjekapitalen i selskapet. Fullmakten gjelder til 9. mai 2018. Aksjer som selskapet erverver kan etter selskapets vedtekter kun disponeres som vederlag ved fusjoner, oppkjøp, kapitalnedsettelse eller andre forretningsmessige disposisjoner i selskapets interesse. NorgesGruppen ASAs beholdning av egne aksjer per 31. desember 2017 var 888 725 aksjer og utgjorde 2,22 prosent av aksjekapitalen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 4: LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Likebehandling av aksjeeiere

Selskapet har kun én aksjeklasse. Hver aksje har én stemme på selskapets generalforsamling. Emisjoner skal som hovedregel gjennomføres som fortrinnsrettsemisjoner. Som det fremgår av styrets fullmakt, som er omtalt ovenfor, har generalforsamlingen gitt adgang til å fravike eksisterende aksjeeieres fortrinnsrett ved tegning av nye aksjer. Dette skal sikre fleksibilitet i eventuelle transaksjoner med andre selskaper eller personer som styret mener kan bidra til å skape konkurransedyktig avkastning for aksjonærene i NorgesGruppen.

Selskapets handel i egne aksjer skal ivareta likebehandlingsprinsippet. NorgesGruppen er ikke børsnotert. Kravet til likebehandling ved kjøp av egne aksjer ivaretas ved at kursen på NorgesGruppen-aksjen fastsettes av styret basert på ekstern verdsettelse to ganger pr. år. Denne kursen benyttes som utgangspunkt ved kjøp av egne aksjer.

Transaksjoner med nærstående

Transaksjoner med nærstående skal gjennomføres til markedsverdi. Vesentlige transaksjoner med nærstående parter behandles av revisjonsutvalget. Vesentlige transaksjoner med nærstående omtales i note til konsernregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 5: FRI OMSETTELIGHET

Selskapets vedtekter inneholder bestemmelser som begrenser aksjens omsettelighet. NorgesGruppen ASA har forkjøpsrett til aksjer som omsettes. NorgesGruppens aksjer er ikke notert på børs. NUES' anbefaling om fri omsettelighet for aksjene anses derfor ikke relevant for NorgesGruppen.

Avvik fra anbefalingen: Anses ikke relevant.

PKT 6: GENERALFORSAMLING

Innkalling

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni. Alle aksjonærer med kjent adresse mottar skriftlig innkalling pr. post. Innkalling sendes aksjonærene og er tilgjengelig på selskapets internettside senest 21 dager før generalforsamlingen. I henhold til allmennaksjelovens § 5-11a sender selskapet kun ut selve innkallingen til generalforsamlingen. Øvrige saksdokumenter, valgkomiteens innstilling og vedlegg er å finne på selskapets internettside eller sendes aksjeeierne pr. post etter anmodning. Saksdokumentene skal inneholde all nødvendig informasjon slik at aksjeeierne kan ta stilling til de saker som skal behandles på generalforsamlingen. Frist for påmelding til generalforsamling legges så nærme møtedagen som praktisk mulig.

Deltagelse

Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Styret vil legge til rette for at flest mulig aksjeeiere kan delta på selskapets generalforsamling. I innkallingen redegjøres det for prosedyren aksjeeierne må følge for å kunne delta og å kunne stemme på generalforsamlingen, prosedyre for å møte med fullmektig og aksjeeiernes rett til å fremme forslag til saker for generalforsamlingen. Selskapet oppnevner en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig. Aksjonærene kan binde fullmakten i hver enkelt sak.

Gjennomføring

Generalforsamlingen åpnes av styrets leder. Generalforsamlingen velger møteleder. Selskapet har ikke som krav at hele styret og valgkomiteen er til stede på generalforsamlingen. Selskapets revisor er til stede på generalforsamlingen. Protokoll fra generalforsamlingen gjøres tilgjengelig på selskapets nettside.

Avvik fra anbefalingen: Det er ikke satt krav om at alle styremedlemmer og valgkomiteen er til stede på selskapets generalforsamling

PKT 7: VALGKOMITÉ

I henhold til selskapets vedtekter § 8 skal generalforsamlingen velge en valgkomité som skal ha fra to til seks medlemmer. Generalforsamlingen velger lederen i valgkomiteen og fastsetter instruks for valgkomiteen så vel som godtgjørelse til valgkomiteens medlemmer. Medlemmene i valgkomiteen skal være aksjonærer eller representanter for aksjonærer og velges slik at brede aksjonærinteresser blir representert. Styreleder skal være medlem av valgkomiteen. Når styrets leder stiller til gjenvalg er dette et avvik fra anbefalingen om at eventuelle styremedlemmer i valgkomiteen ikke skal stille til gjenvalg til styret. Konsernsjef eller andre ledende ansatte er ikke medlemmer av komiteen. Valgkomiteen skal avgi innstilling om valg av aksjonærvalgte medlemmer til styret og fremme forslag til godtgjørelse for styrets medlemmer til generalforsamlingen. Medlemmene av valgkomiteen er nevnt i egen oppstilling. Frist for å fremme forslag for komiteen er 1. februar hvert år.

Avvik fra anbefalingen: Styrets leder er medlem av valgkomiteen uavhengig om denne stiller til gjenvalg til styret eller ikke.

PKT 8: STYRE – SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Bestemmelser om sammensetningen av styret er inntatt i selskapets vedtekter. Styret har til sammen åtte aksjonærvalgte medlemmer og to ansattrepresentanter. Styremedlemmer velges for en periode på to år. Styreleder velges av generalforsamlingen for ett år av gangen. Nærmere opplysninger om de enkelte styremedlemmers erfaringsbakgrunn finnes i årsrapporten.

Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. NorgesGruppens etiske retningslinjer inneholder bestemmelser om håndtering av inhabilitet og interessekonflikter. Hovedaksjonær er ansatt i konsernet (se note 20 til konsernregnskapet). Representanter fra den daglige ledelsen sitter ikke i styret.

Avvik fra anbefalingen: Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. Det opplyses ikke i årsrapporten om deltagelse på styremøter.

PKT 9: STYRETS ARBEID

Styrets arbeid

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret skal bl.a.:

- Sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, fastsette planer og budsjetter for virksomheten og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.
- Ansette konsernsjef og fastsette hans/hennes godtgjørelse
- Godkjenne den overordnede organiseringen av selskapet
- Godkjenne selskapets forretningsplan, investeringsrammer og finansieringsplan, herunder resultat og balanseoppstilling
- Avlegge og rapportere perioderegnskap, samt avgi årsberetning
- Fastsette kurs for kjøp av egne aksjer

Vedtatt styreinstruks gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling innenfor rammene av allmennaksjeloven og selskapets vedtekter. Styreinstruksen fastsetter også konsernsjefens arbeidsoppgaver og plikter overfor styret.

Styret fastsetter årlig en plan for det kommende års arbeid. Styret skal årlig foreta evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse.

Styret overvåker og påser at selskapets interne kontroll er betryggende.

Styret fastsetter lønn og annen godtgjørelse til selskapets konsernsjef og har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse til andre ledende ansatte.

Det er i 2017 avholdt totalt 8 styremøter, samt en strategisamling med konsernets ledelse.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer, hvorav ett medlem representerer kjøpmenn. Revisjonsutvalget møtes minst tre ganger i året, og har som mandat å:

- Forberede styrets behandling av den finansielle rapportering.
- Gjennomgå selskapets interne kontroll, selskapets risikovurderingssystemer.
- Ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor angående revisjonen av selskapets årsregnskap/ konsernregnskap.
- Gjennomgå med revisor og overvåke revisor/revisjonsselskapets uavhengighet, herunder andre tjenester enn revisjon som er levert fra revisor/revisjonsselskapet.
- Forhåndsgodkjenne revisors faste honorar.
- Gjennomgå transaksjoner og forpliktelser knyttet til aksjonærer, ledende ansatte og disses nærstående, jfr. allmennaksjeloven § 1-5 (1).
- Gjennomgå forslag til kurs ved kjøp av egne aksjer og fremme anbefaling til vedtak for styret.
- Godkjenne aksjetransaksjoner i NorgesGruppen ASA i henhold til styrefullmakt og treffe beslutning om eventuell bruk av selskapets forkjøpsrett, jfr. vedtekten § 11.

Utvalget har ingen selvstendig beslutningsmyndighet med unntak av det som tildeles særskilt av styret.

Revisjonsutvalgets medlemmer er uavhengige av selskapets daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser, og har ikke aksjeopsjoner eller lån i selskapet.

Kompensasjonsutvalg

Kompensasjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer. Styreleder leder kompensasjonsutvalgets arbeid. Utvalget har som mandat å:

- Fremsette forslag til styret til lønn og øvrige betingelser for selskapets konsernsjef.
- Anbefale retningslinjer for godtgjørelse til andre ledende ansatte.

Utvalget har ingen selvstendig beslutningsmyndighet med unntak av det som tildeles særskilt av styret.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 10: RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

Generelt

Risikostyring og gode kontrollsystemer er helt sentralt for NorgesGruppens virksomhet. Risikostyring i NorgesGruppen bygger på COSO Enterprise Risk Management rammeverk. NorgesGruppens intern kontroll-rutiner skal gjøre det mulig å identifisere og håndtere risiko, sikre effektiv og målrettet styring av virksomhet samt sikre god kvalitet på konsernets eksterne og interne finansielle rapportering. Forbedring av intern kontroll-rutinene i NorgesGruppen er en kontinuerlig prosess.

Det er styrets ansvar å påse at virksomheten har tilfredsstillende kontrollrutiner og -systemer for risikostyring i forhold til omfang og art av den virksomhet foretaket driver. I den forbindelse foretar styret årlig en gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og de interne kontrollrutiner, herunder retningslinjer, prosesser og adferd som:

- legger til rette for målrettet og effektiv virksomhet i selskapet og som gjør det mulig å håndtere forretningsrisiko, operasjonell risiko, risiko for overtredelse av lover og forskrifter samt annen risiko som er av betydning for oppnåelse av selskapets forretningsmål
- bidrar til å sikre kvaliteten på intern og ekstern rapportering
- bidrar til å sikre at selskapet opererer i samsvar med relevante lover og forskrifter, og interne retningslinjer for virksomheten, herunder selskapets etiske retningslinjer og verdier

Finansiell rapportering

NorgesGruppen avlegger sitt konsernregnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS), mens morselskapets regnskap er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapspraksis i Norge.

Konsernet har besluttet felles ensartede regnskapsprinsipper uavhengig av virksomhetsområde. Regnskapsprinsippene er dokumentert i felles web-basert økonomihåndbok. Innenfor virksomhetsområdet Engros er det felles ERP-system tilpas-

set logistikkvirksomheten, mens de aller fleste andre virksomhetsområdene benytter et annet felles ERP-system. Det er felles kontoplan innenfor systemene. Det er stor grad av integrering mellom ERP-systemene og underliggende forsystemer som for eksempel system for lønn, fakturaflyt, logistikk og eiendom. NorgesGruppen har felles revisor for alle vesentlige konsernenheter, noe som er med på å sikre konsistent bruk av konsernets regnskapsprinsipper.

Konsernets finansielle rapportering er organisert med arbeidsdeling mellom konsernøkonomi, regnskapsentre og virksomhetsområdene. Konsernøkonomi beslutter og følger opp felles regnskapsprinsipper, mottar rapportering og foretar konsolidering. Regnskapsentrene fører regnskap og rapporterer regnskapsinformasjon til konsernøkonomi, mens virksomhetsområdene utarbeider skriftlige månedlige rapporter med kommentarer.

Regnskapsenhetene er i hovedsak organisert i større felles regnskapsentre, med spesialkompetanse innenfor sine respektive fagområder. Regnskapsenhetene arbeider kontinuerlig med kvalitetskontroll, effektiviseringer og utvikling av kompetanse. Det avholdes for eksempel regelmessig interne kurs for regnskapsenhetene innenfor blant annet regnskap, herunder bokføringsreglene, skatt og merverdiavgift.

Rapportering av regnskapsinformasjon for konsolidering skjer pr. enhet. Kontroll av rapportert regnskapsinformasjon og konsolidering foretas av konsernøkonomi. Rapportering skjer via konsernets felles konsolideringsverktøy, i hovedsak basert på innlesning fra enhetenes ERP-systemer. Virksomhetsområdene utarbeider månedlige skriftlige rapporter med kommentarer til konsernøkonomi.

Det utarbeides månedlige konsoliderte regnskaper for konsernet til konsernledelsen, revisjonsutvalget og styret. Hvert kvartal utarbeides det fullstendige balanseoppstillinger for konsernet med kommentarer og analyser, som Revisjonsutvalget får en detaljert gjennomgang av.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 11: GODTGJØRELSE TIL STYRET

Valgkomiteen fremmer forslag til godtgjørelse til styrets medlemmer til generalforsamlingen. Generalforsamlingen fastsetter honoraret til styrets medlemmer. Godtgjørelse til styrets medlemmer er ikke resultatavhengig. Det er ingen aksjeopsjonsordninger for styremedlemmer eller andre i NorgesGruppen.

For 2017 har godtgjørelse til medlemmer av styret, valgkomitè, kompensasjonsutvalg og revisjonsutvalg vært som følger:

	Styre-honorar	Valg-komitè	Kompensa-sjonsutvalg	Revisjons-utvalg
Leder	380 000	25 000	50 000	125 000
Medlem	274 000	25 000	50 000	75 000

Bortsett fra styrearbeid og komite- og utvalgsarbeid har ikke styret tatt på seg vesentlige særskilte oppgaver for NorgesGruppen. Det er ikke utbetalt honorar for andre oppgaver. Honorarer for særskilte oppgaver skal godkjennes av styret og spesifiseres i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 12: GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret utarbeider retningslinjer for ytelser til ledende ansatte, som fremlegges generalforsamlingen årlig.

Kompensasjon og avlønning av ledende ansatte i NorgesGruppen skal reflektere den enkelte ansattes ansvar og innsats, samtidig som ordningen skal bidra til langsiktig verdiskapning for alle selskapets aksjonærer. Det er videre et mål at NorgesGruppens ledelse har en sammensetning som sikrer kompetanse gjennom erfaring og mangfold, noe som medfører at NorgesGruppen må ha en lønnspolitikk slik at selskapet er attraktivt, tiltrekker seg og beholder kompetent arbeidskraft i et konkurranseutsatt marked.

Godtgjørelse til ledende ansatte i NorgesGruppen omfatter i det vesentligste fast lønn som normalt reguleres en gang pr. år etter individuell vurdering. Bonus til konsernsjefen og

ledende personer består av en årlig prestasjonsbonus og/eller en langsiktig bonusordning. Den langsiktige bonusordningen er etablert for å ivareta fokuset mot den langsiktige verdiskapningen i konsernet. Maksimal uttelling er på 6 månedslønner pr. år. Ordningen er knyttet opp til oppnåelse av definerte nøkkeltall i forhold til konsernets avkastning.

Det foreligger ikke programmer for opsjoner eller utdeling av aksjer til ansatte i NorgesGruppen.

Ytelser til konsernledelse er spesifisert og tallfestet i note til konsernregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 13: INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Ved kommunikasjon av finansiell- og annen kurssensitiv informasjon følger NorgesGruppen de krav som følger av regnskapsloven, verdipapirhandelsloven og børsregelverket og baserer seg på prinsippet om åpenhet og likebehandling av aksjonærer og obligasjonseiere.

Informasjon publiseres på selskapets internettside www.norgesgruppen.no, samtidig som informasjonen offentliggjøres via Oslo Børs' informasjonstjeneste og/eller sendes aksjeeierne. Det offentliggjøres årlig en oversikt over datoer for avleggelse av års- og delårsregnskaper.

Avvik fra anbefalingen: Selskapet har ikke børsnoterte aksjer. Det er derfor ikke ansett å være behov for å fastsette retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

PKT 14: SELSKAPSOVERTAKELSE

Styret i NorgesGruppen har foreløpig ikke funnet det nødvendig å utarbeide hovedprinsipper for hvordan det vil opptre ved eventuelle overtakelsestilbud. Styret vil ved et eventuelt overtakelsestilbud arbeide for likebehandling av aksjonærer og for øvrig følge anbefalingen.

Avvik fra anbefalingen: Styret i NorgesGruppen har foreløpig ikke funnet det nødvendig å utarbeide hovedprinsipper for hvordan det vil opptre ved eventuelle overtakelsestilbud.

PKT 15: REVISOR

NorgesGruppens revisor presenterer årlig hovedtrekkene i planen for revisjonsarbeidet overfor revisjonsutvalget. I tillegg deltar revisor ved behandlingen av årsregnskapet i revisjonsutvalget og styret. Revisor presenterer eventuelle endringer i regnskapsprinsipper og gir en vurdering av vesentlige regnskapsestimater.

Revisor har årlig møte med styret uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede.

Revisor gir styret årlig en skriftlig bekreftelse på at revisor oppfyller uavhengighetskravene. Revisor utfører tilleggstjenester, avtalt med lokal ledelse, som årlig blir presentert for revisjonsutvalget. Det opplyses i noter til regnskapet hvordan revisors honorar fordeler seg på ordinær revisjon og forskjellige tilleggstjenester.

Avvik fra anbefalingen: Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte andre tjenester fra revisor, men revisor oppsummerer årlig hvilke tjenester som er levert i tillegg til ordinær revisjon.

Aksjonærforhold og ledelse

Eierstruktur pr. 31.12.2017 (representant i styret i parentes)	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Joh. Johannson Handel AS (Knut Hartvig Johannson)	29 760 242	74,40 %	74,40 %
Brødrene Lorentzen AS (Sverre Lorentzen)	3 600 000	9,00 %	9,00 %
PETT Kjede og Servicekontor AS	2 529 965	6,32 %	6,32 %
Butikkdrift AS	722 133	1,81 %	1,81 %
Drageset AS	451 663	1,13 %	1,13 %
Kråtun AS	421 306	1,05 %	1,05 %
Sum > 1 % eierandel	37 485 309	93,71 %	93,71 %
Sum øvrige og egne aksjer	2 514 691	6,29 %	6,29 %
Totalt	40 000 000	100,00 %	100,00 %

Valgkomiteen består av	Knut Hartvig Johannson	Morten Corneliusen
	Knut Hage	Odd Sverre Larsen

Organisasjon pr 21. mars 2018

Runar Hollevik (1968)	Konsernsjef
Konsernstab	
Johan Johannson (1967)	Konserndirektør, region, detalj og eiendom
Per Roskifte (1956)	Konserndirektør, kommunikasjon og samfunnskontakt
Mette Lier (1963)	Konserndirektør, finans og økonomi
Øyvind Andersen (1967)	Konserndirektør, innkjøp og kategoriutvikling
Dina R. Thune (1968)	Konserndirektør, HR
Virksomheter	
Vegard Kjuus (1972)	Adm. direktør, Meny AS
Marianne Ødegaard Ribe (1968)	Adm. direktør, NorgesGruppen Servicehandel AS
Jan Paul Bjørkøy (1955)	Adm. direktør, Kiwi Norge AS
Tore Bekken (1966)	Adm. direktør, ASKO Norge AS
Ole Christian Fjeldheim (1972)	Adm. direktør, Kjøpmannshuset Norge AS
Torbjørn Johannson (1948)	Styreleder i ASKO Norge AS
Øvrig virksomhet	
Espen Kjensberg (1962)	Adm. direktør, NorgesGruppen Data AS

Aksjonærforhold pr. 31.12.2017	
Aksjekapital	NOK 400 000 000
Antall aksjer	40 000 000
Aksjens pålydende	NOK 10
Antall aksjonærer	838

Aksjeklasser og stemmerett

Det er én aksjeklasse i NorgesGruppen.
Hver aksje har én stemme i selskapets generalforsamling.

Verdipapirnummer

Aksjene er registrert i Verdipapirsentralen (VPS) med DNB som kontofører/utsteder.

Aksjene har verdipapirnummer ISIN NO 000-4527607.

For nærmere informasjon om NorgesGruppen-aksjen, gå inn på
www.norgesgruppen.no/finans/norgesgruppen-aksjen/aksjonaroversikt/

NORGESGRUPPEN

www.norgesgruppen.no

NorgesGruppen ASA

Karenslyst allé 12-14
Postboks 300 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 31 00
Telefaks: +47 24 11 31 01
www.norgesgruppen.no
NO 819 731 322

ASKO NORGE AS

Nedre Kalbakkvei 22
Postboks 130 Sentrum
NO-0102 OSLO
Telefon: +47 22 16 90 00
www.asko.no

KIWI Norge AS

Ringeriksveien 4 b
Postboks 551
NO-3412 Lierstranda
Telefon: +47 32 24 40 00
www.kiwi.no

Meny AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 330 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 21 61 20 00
www.meny.no
www.jacobs.no

Kjøpmannshuset

Norge AS
Karenslyst allé 12-14
Postboks 380 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 33 30
www.kjopmannshuset.no
www.spar.no
www.joker.no

NorgesGruppen

Servicehandel AS
Karenslyst allé 12-14
Postboks 300 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 31 00

Unil AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 290 Skøyen
NO-0213 OSLO

Telefon: +47 24 11 35 35
www.unil.no
kundeservice@unil.no